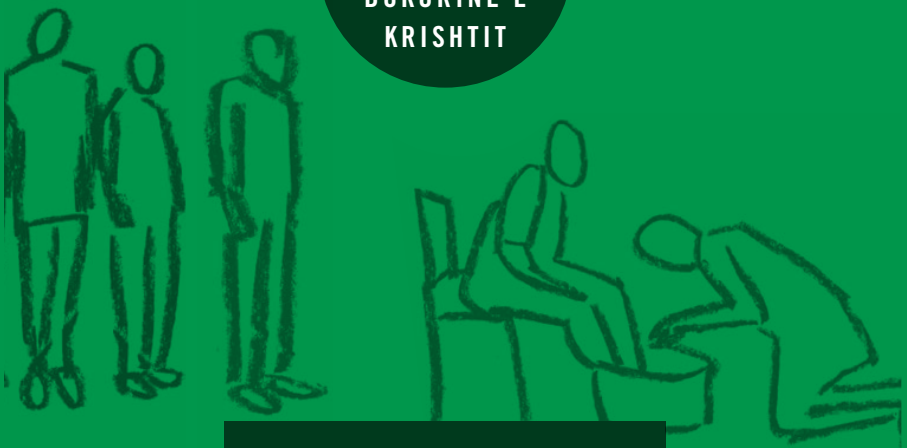

IX 9Marks SI TË NDËRTOJMË KISHA TË SHËNDETSHME

UNGJILLI

SI E
PORTRETIZON
KISHA
BUKURINË E
KRISHTIT

RAY ORTLUND

Parathënia nga J. I. Packer

“Kur flet Ray Ortlund, unë dëgjoj. Brezi im është rritur në njohuri, por ka nevojë për urtësi. Pastor Ray është urtësi për ne. Merre këtë libër dhe dëgjo nga një njeri që shfaq thellësitë teologjike në përputhje me hirin e ungjillit.”

Erik M. Mason, pastor drejtues, Epiphany Fellowship, Philadelphia, Pennsylvania, president; autor i *Manhood Restored*.

“Nuk janë kishat ato që e bëjnë ungjillin të vërtetë, por kur ëmbëlsia e Perëndisë është mbi ne, kisha bëhet një dëshmi e fuqishme e hirit të Perëndisë. Bashkë me realizmin dhe shpresën, Ray Ortlund na tregon si ky hir mund të lulëzojë mes nesh, edhe në gjendjen tonë të thyer, në mënyrë që lavdia e Krishtit të ndriçojë përmes nesh.”

Bryan Chapell, president nderi, Covenant Theological Seminary; pastor kryesor, Grace Presbyterian Church, Peoria, Ilinois

“Ray Ortlund ndërthur reflektimet e thella biblike për mënyrën si doktrina e ungjillit duhet të çojë te kultura e ungjillit, duke sjellë citime të zgjedhura nga njerëz të shenjtë të historisë së kishës. Një libër i domosdoshëm për çdo kishë që dëshiron të ndihmojë të humburit, në vend që t’i pengojë ata t’i afrohen Krishtit.”

Craig L. Blomberg, profesor i shquar i Dhiatës së Re, Denver Seminary

“Bindës. Nxitës. Inkurajues. Shqyrtues. Dhe mbi të gjitha, mahnitës. Sa vizion i bukur i asaj që kisha mund të jetë vërtet përmes fuqisë së ungjillit. Sa shumë dallohet që ungjilli ka depërtuar thellë në zemrën e vetë Ortlund. Lexoje. Lutu, ndërsa lexon. Kërkoji Perëndisë që ta përdorë mesazhin e këtij libri në kishën tënde dhe në shumë kisha të tjera gjithashtu.”

Thomas R. Schreiner, profesor i interpretimit të Dhiatës së Re në katedrën James Buchanan Harrison, The Southern Baptist Theological Seminary

“Pastori dhe studiuesi Ray Ortlund, në librin e tij më të ri, zbulon mirësinë e lajmit të mirë. Ai thotë se një kishë që nuk e shfaq këtë mirësi në jetën e saj të përbashkët, deformon vetë ungjillin që predikon. Ky është një argument i mirë dhe me vlerë.”

Mark Dever, pastor kryesor, Capitol Hill Baptist Church, Washington DC, president i “9Marks”

“Në këtë libër të qartë dhe të drejtpërdrejtë, Ray Ortlund bën punën e nevojshme dhe sfiduese të bashkimit të ungjillit jetëdhënës me përvojën dhe dëshminë e përditshme të kishës. Vizioni i tij për kulturat e ungjillit që lulëzojnë në tokën e pasur të doktrinës së ungjillit do të tërheqë të gjithë ata që dëshirojnë ta shohin botën të arritur për Krishtin.”

Stephen T. Um, drejtues kryesor, Citylife Presbyterian Church,
Boston, Massachusetts, bashkautor i *Why Cities Matter*

UNGJILLI

9marks: Si të ndërtojmë kisha të shëndetshme

Redaktuar nga Mark Dever dhe Jonathan Leeman

Expositional Preaching: How We Speak God's Word Today,

David Helm

Sound Doctrine: How a Church Grows in the Love and Holiness of God,

Bobby Jamieson

Ungjilli: Si e portretizon kisha bukurinë e Krishtit,

Ray Ortlund

Evangelism: How the Whole Church Speaks of Jesus,

J. Mack Stiles

Church Membership: How the World Knows Who Represents Jesus,

Jonathan Leeman

Church Discipline: How the Church Protects the Name of Jesus,

Jonathan Leeman

Church Elders: How to Shepherd God's People Like Jesus,

Jeramie Rinne

SI TË NDËRTOJMË KISHA TË SHËNDETSHME

UNGJILLI

SI E
PORTRETIZON
KISHA
BUKURINË E
KRISHTIT

RAY ORTLUND

Titulli në origjinal:

The Gospel: How the Church Portrays the Beauty of Christ

Ungjilli: Si e portretizon kisha bukurinë e Krishtit

E drejta e autorit 2014 nga Ray Ortlund

Originally published by

Crossway
1300 Crescent Street
Wheaton, Illinois 60187

Të drejtat e autorit në gjuhën shqipe

Qendra "IGNIS"

Botimi i parë, 2023

Për më shumë materiale nga Qendra "IGNIS", vizitoni faqen www.dritez.al

Përktheu: Sara Gjana, Asim Hamza

Redaktoi: Vilma Dina, Linea Simeon

Arti grafik i kopertinës: Dual Identity Inc.

Imazhet e kopertinës: Wayne Brezinka për brezinkadesign.com

Përshtatja e faqesjes në gjuhën shqipe: Ignis

Botimi i këtij libri në gjuhën shqipe u mundësua me mbështetjen bujare të organizatës "Come Over and Help" dhe është bërë për lavdinë e Perëndisë dhe për zgjerimin e mbretërisë së tij. (www.coah.org)

Të gjitha citimet biblike, nëse nuk thuhet ndryshe, janë marrë nga Bibla, ABS 2009, përdorur me leje nga Albanian Bible Society (A.B.S.)

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij libri nuk lejohet të riprodhohet, të ruhet në një sistem nga ku mund ta marrin të tjerë apo të transmetohet në një formë apo mënyrë tjetër – elektronike, mekanike, fotokopje, regjistrim etj. – përveç një citimi të shkurtër në recensionet e printuara pa lejen e mëparshme të botuesit.

© dritez.al 2023

9Marks ISBN 978-1-958168-87-5

Kishës Immanuel,
ku doktrina e ungjillit dhe
kultura e ungjillit bëhen një,
dhe kjo vetëm për lavdinë e Perëndisë.

PËRMBAJTJA

Një fjalë për seritë	11
Parathënie nga J. I. Packer	13
Hyrje	15
1 Ungjilli për ty	21
2 Ungjilli për kishën	41
3 Ungjilli për gjithçka	53
4 Diçka e re	67
5 Jo e lehtë, por e mundur	81
6 Çfarë mund të presim	97
7 Shtegu ynë përpara	109
Falënderime të veçanta	127
Shënime	129

NJË FJALË PËR SERINË

A beson se është përgjegjësia jote që të ndihmosh në ndërtimin e një kisha të shëndetshme? Nëse je i krishterë, ne besojmë se ashtu është.

Jezusi të urdhëron të bësh dishepuj (Mateu 28:18-20). Juda thotë të ndërtoni veten mbi besimin tuaj (Juda 20-21). Pjetri të bën thirrje të vendosësh në shërbim të të tjerëve dhuntitë e tua (1 e Pjetrit 4:10). Pali thotë të shpallësh të vërtetën me dashuri që kisha të rritet në çdo gjë (Efesianëve 4:13, 15). A e kupton ku bazohemi për këtë?

Qofsh anëtar i thjeshtë në kishë apo drejtues, seria e librave “Si të ndërtojme kisha të shëndetshme” ka si qëllim të të ndihmojë të përmbushësh këto urdhërime biblike dhe kështu të bësh pjesën tënde në ndërtimin e një kisha të shëndetshme. Një mënyrë tjetër për ta thënë mund të jetë se ne shpresojmë që këto libra do të të ndihmojnë të rritesh në dashurinë tënde për kishën ashtu si Jezusi e do atë.

gmarks ka bërë një libër të shkurtër për secilën prej atyre që Marku i quan nëntë shenjat e një kisha të shëndetshme dhe një shtesë për doktrinën e shëndoshë. Kërko libra mbi predikimin ekspozues, teologjinë biblike, ungjillin, kthimin në besim, ungjillëzimin, anëtarësinë e kishës, disiplinën e kishës, dishepullimin dhe rritjen, dhe udhëheqësinë e kishës.

Kishat vendase ekzistojnë për t’u treguar kombeve lavdinë

Një fjalë për seritë

e Perëndisë. Këtë e bëjmë kur i drejtojmë sytë tek ungjilli i Jezu Krishtit, duke i besuar atij për shpëtim dhe pastaj duke dashur njëri-tjetrin me vetë shenjtërinë, unitetin dhe dashurinë e Perëndisë. Lutemi që libri që po mban në duar, të të ndihmojë.

Me shpresë,
Mark Dever dhe Jonathan Leeman
Redaktorët e serive

PARATHËNIE

Satani, në ligësinë e tij, është një strateg i mprehtë. Këtë na e kujton C. S. Lewis në librin e tij *“Letrat e Hirziut”* dhe është e qartë që apostulli Pal nuk e harroi kurrë këtë fakt (p.sh. 2 e Korintasve 2:11; 11:14). Sherlock Holms foli për profesor Moriartin si “Napoleoni i krimin”, dhe ne bëjmë mirë ta konsiderojmë satanin si “Napoleoni i mëkatit”. Satani vazhdon të jetë aktiv dhe po mban të njëjtin ritëm me Perëndinë, duke u përpjekur që me dinakëri të shkatërrojë punën e Perëndisë dhe të ndërpresë planet e tij për t’i bërë të mira popullit të tij dhe për t’i dhënë lavdi emrit të tij. Kështu që kisha duhet të jetë gjithmonë në luftë me satanin, duke qenë se vetë satani është përherë në luftë me të, pra me ne që besojmë.

Sot, Perëndia po ripërtërin brenda kishës një shqetësim për njohuri më të thellë të së vërtetës së tij në Shkrime dhe të dashurisë së tij në Krishtin. Megjithatë është e dukshme që satani po kërkon ta devijojë këtë shqetësim, duke shkaktuar probleme në bashkësitë, që e kanë atë shqetësim. Për më tepër, të jemi të sigurt se ai do të vazhdojë ta bëjë këtë gjë për aq kohë sa vazhdon përtëritja e doktrinës së shëndoshë. Kështu, librat që i bëjnë thirrje besimit të vërtetë me Krishtin në qendër, që ta shfaqë veten në bukurinë e një jete të ngjashme me Krishtin—libra si ky—bëhen shumë të rëndësishëm për kauzën e krishterë në këto kohë.

Duket e padiskutueshme që ne besimtarët nuk mendojmë aq sa duhet apo aq thellë për kulturën e bashkësive tona. *Kultura*, një fjalë e huazuar nga sociologjia, do të thotë një stil jete në publik që tregon një mendësi dhe bindje të përbashkëta. Kultura e një kishe duhet të jetë praktika e duhur që reflekton doktrinën e duhur. Duhet të ketë pamjen e një dashurie vetësakrifikuese për të tjerët, e cila reflekton dashurinë sakrifikuese të Jezu Krishtit, Zotit dhe Shpëtimtarit tonë për ne.

Dr. Orlund na bën një shërbim të madh dhe të nevojshëm, kur thekson dhe përsërit vazhdimisht këtë realitet, thirrjen tonë kulturore, dhe na kujton se besimi i krishterë pa kulturën e krishterë është vërtet hipokrizi. I dëgjofshim fjalët e tij dhe i pranofshim ato në zemër.

J. I. Packer
Profesor i Teologjisë
në Bordin Drejtues
Kolegji "Regent"

HYRJE

Evangelion (ungjilli) është një fjalë greke, që do të thotë një lajm i mirë, i hareshëm dhe i gëzueshëm, që e kënaq zemrën e njeriut dhe e bën të këndoje, të kërcejë dhe të hidhet nga gëzimi.¹

William Tyndale

William Tyndale, përkthyesi nismëtar i Biblës në anglisht, i shkroi këto fjalë të mrekullueshme në vitin 1525 dhe i vulosi duke vdekur si martir. Oh, në çfarë bote jetojmë, ku diçka kaq e bukur dhe e gëzueshme urrehet kaq shumë! E pra, kështu është.

Ashtu siç e vuri në dukje edhe Tyndale, vetë fjala “ungjill” e përkthyer nga greqishtja, do të thotë lajm i mirë.² Ungjilli nuk është një ligj, që na kërkon ta paguajmë vetë çmimin tonë. Ungjilli është një lajmërim mirëseardhjeje, që shpall se Jezusi pagoi gjithçka. Është si një telefonatë e shumëpritur. Kur më në fund bie zilja e telefonit, ne e ngremë telefonin dhe përgjigjemi me padurim. Ky ungjill është një mesazh që duhet shpallur dhe besuar (Marku 1:14-15). Ai është synimi i të gjithë Biblës (Galatasve 3:8). Ungjilli vjen nga Perëndia si zbulesë (Galatasve 1:11-12). Ai e meriton që ne të bëjmë çmos për të (Filipianëve 1:27-30).

Ky lajm i mirë është më shumë se një ndjesi e mirë. Ky mesazh ka një përmbajtje specifike. Ai mund dhe duhet të përkufizohet vetëm nëpërmjet Biblës. Çdo brez duhet të marrë Biblën dhe të rizbulojë rishtas ungjillin për veten e vet dhe ta

rishpjegojë mesazhin e lashtë me fjalët e veta, në kohën e vet. Ne jetojmë në kohën e rizbulimit aktiv të ungjillit dhe është shumë emocionuese të përfshihesh në këtë.

Ja mesazhi thelbësor rreth të cilit bashkohen të gjithë njerëzit që besojnë Biblën:

Perëndia, nëpërmjet jetës së përsosur, vdekjes shlyese dhe ringjalljes fizike të Jezu Krishtit, i shpëton të gjithë njerëzit e tij nga zemërimi i Perëndisë dhe i sjell në paqe me Vetën, me premtimin e ripërtëritjes së plotë të rendit të krijimit të tij përgjithmonë—e gjitha për lëvdim të lavdisë së hirit të tij.

Shpëtimi nga gjykimi i Perëndisë për te bashkësia me të është tërësisht nga Perëndia. Kjo nuk vjen nga ne. Ky është vërtet lajm i mirë! Ky është ungjilli, që njihet gjerësisht dhe që predikohet me sinqeritet nëpër kishat tona sot.

DIÇKA SHQETËSUESE

Por ja diçka shqetësuese. Nëse një mesazh kaq i mirë gjendet në qendrën përcaktuese të kishave tona, përse shohim gjëra kaq të këqija në po këto kisha—duke nisur nga grindjet e vazhdueshme deri te një rraskapitje e plotë? Ku është fuqia shpëtuese e ungjillit? Nëse ungjilli përcakton atmosferën në kishat tona, përse nuk shikojmë më tepër nga këngët, vallet dhe të hedhurit nga gëzimi, për të cilat flet Tyndale?

Në librin e tij profetik *Witness*, Whittaker Chambers tregon për një vajzë të re gjermane, babai i së cilës kishte qenë një

mbështetës i zjarrtë i komunizmit, por më pas u bë një antikomunist i zjarrtë. Përse? Ajo tha: “Do të qeshni me mua, por nuk duhet të qeshni me babain tim. Një natë, në Moskë, ai dëgjoji ulërима. Kaq! Thjesht një natë ai dëgjoji ulërима.”³

Kjo ndodh edhe në kishat tona. Njerëzit vijnë për të dëgjuar lajme të mira, por dëgjojnë ulërима. Dëgjojnë thirrje ankthi dhe shqetësimi në kisha, që predikojnë ungjillin si koncept, por në realitet shkaktajnë dhimbje. Kjo është tronditëse, por jo gjë e re. Profeti Isaia shkruan:

Vreshti i Zotit të ushtrive
është shtëpia e Izraelit,
dhe njerëzit e Judës
janë mbëltesa e kënaqësisë së tij.
Ai priste ndershmëri dhe, ja, gjakderdhje,
priste drejtësi dhe, ja, britma ankthi.
(Isaia 5:7)

Sa e sa njerëz në qytetet tona kanë qenë dikur të krishterë, madje janë bërë kundërshtues të zjarrtë të të krishterëve, sepse shkuan në kishë për të dëgjuar “lajmin e mirë të një gëzimi të madh” (Luka 2:10), por ai lajm nuk dëgjohej për shkak të grindjeve dhe telasheve?

Le të mos hamendësojmë se kishat tona janë besnike ndaj ungjillit. Le të shqyrtojmë nëse janë vërtet të tilla. Në fund të fundit: “Çdo institucion ka tendencën të prodhojë të kundërtën e vet.”⁴ Një kishë, me të vërtetën e ungjillit në teologjinë e vet, mund të prodhojë të kundërtën e ungjillit në praktikën e saj. Zoti i ringjallur i tha njëres prej kishave të tij: “Sepse ti thua:

Jam i pasur, dhe jam pasuruar dhe s'kam nevojë për asgjë; edhe nuk e di se ti je qyqar dhe mjeran, dhe i varfër dhe i verbër dhe i zhveshur” (Zbulesa 3:17). Problemi nuk ishte çfarë besonin nga ana doktrimore, por çfarë ishin bërë në aspektin personal dhe as që ia kishin idenë për këtë. Megjithatë kjo ishte e dukshme për Zotin: “Unë i njoh veprat e tua” (Zbulesa 3:15). Prandaj kishin nevojë të shkonin te Krishti me përlulesi të re, me zemër të hapur dhe ndershmëri.

TESTI I NJË KISHE ME UNGJILLIN NË QENDËR

Jo shumë kohë pas krizës jetëndryshuese të besimit, nxitur nga shëmtia personale që pa në denominacionin e tij, Francis Schaeffer shkroi artikullin e titulluar “Si të përballemi me herezinë”. Ky është thelbi i tij:

Problemi përfundimtar nuk është të tregojmë se njerëzit e kanë gabim, por që t'i fitojmë ata sërish për Krishtin. Prandaj e vetmja apologji e suksesshme është së pari një deklaratë e qartë dhe intelektuale e asaj që nuk shkon me doktrinën e rreme. *Bashkë me* një rikthim të qartë intelektual te theksi i duhur shkrimor në të gjithë gjallërinë e tij dhe në raportin që ka me tërësinë e besimit të krishterë, *si dhe me* një demonstrim në jetë që ky theksim i saktë dhe jetësor i Shkrimeve të Shenjta plotëson nevojat dhe aspiratat e vërteta të njerëzve, në një mënyrë që imitimi i satanit nuk e bën.⁵

Pra, testi ose prova e një kishe me ungjillin në qendër është doktrina në teori *bashkë me* kulturën e saj në praktikë:

“një demostrim në jetë që ky theksim i saktë dhe jetësor i Shkrimeve të Shenjta plotëson nevojat dhe aspiratat e vërteta të njerëzve.” Nëse kultura e ungjillit të një kishe ka humbur, ose nuk është ndërtuar kurrë, kura e vetme gjendet te këmbët e Krishtit. Ajo kishë ka nevojë për një rizbulim të ri të ungjillit të tij në gjithë bukurinë e vet. Ajo ka nevojë të rishqyrtojë në lutje të gjitha besimet dhe praktikatat e veta. Nuk fitojmë asgjë duke e paketuar sërish kishën në një formë më tërheqëse për të jashtëm.

Së pari dhe më e rëndësishmja, ungjilli i Krishtit duhet besuar dhe pranuar plotësisht nga kishat tona. Kjo është më e thellë se një shpërthim entuziazmi i çastit. *Në këto kohë, nevoja jonë nuk është asgjë më pak se rikrishterimi i kishave tona nga vetë Krishti, vetëm sipas ungjillit, si në doktrinë ashtu dhe në kulturë.* Vetëm bukuria e Krishtit do të mjaftojë sot, edhe pse pamja e një kishe të ripërtërirë është larg përfytyrimit tonë.

QËLLIMI I KËTIJ LIBRI

Prandaj, qëllimi i këtij libri është i thjeshtë. Unë dua të tregoj se si Krishti vendos bukurinë e tij në kishat tona nëpërmjet ungjillit të tij. Kjo shpjegon edhe titullin e këtij libri: *Ungjilli: Si e portretizon kisha bukurinë e Krishtit.* Bukuria është e fuqishme! Kishat tona e dëshirojnë fort. Ti dhe unë e dëshirojmë atë! Dhe ne mund t’i ndihmojmë kishat tona ta shohin bukurinë. Vetëm në ungjill zotërojmë burimet mrekullibërëse të Perëndisë për shfaqjen e Krishtit mes nesh. Ndërsa lexon, shpresoj të magjepsesh nga bukuria e Krishtit. Ky është synimi im përfundimtar!

Po, ky është një libër për ungjillin. Por më specifikisht, ai

tregon se si ungjilli mund t'i japë formë jetës dhe kulturës së kishave tona që ato ta portretizojnë Krishtin ashtu si ai është vërtet, sipas ungjillit të tij.

Unë besoj se shprehja ironike e A. W. Tozer nga brezi i shkuar vlen akoma: “Një rizgjim shumë i përhapur i llojit të krishterimit që shohim sot në Amerikë, mund të vërtetojë se është një tragjedi morale, nga e cila nuk do ta marrim dot veten as për njëqind vite.”⁶ Çfarë ka në kishat tona që *meriton* të mbijetojë? Çfarë ka në kishat tona që *mund* të mbijetojë? Çdo kishë e çdo denominacioni që nuk përputhet me ungjillin e Krishtit në doktrinë apo kulturë, do të rrëzohet pashmangshmërisht nën trysninë ekstreme të kohëve tona.

Vetë babai im i shtrenjtë tha në një predikim vite më parë: “Vetëm një kishë e rizgjuar... vetëm njerëz të rizgjuar do të kenë njëfarë ndikimi në këtë shoqëri.”⁷ Vetëm ungjilli vepron me fuqinë e Perëndisë (Romakëve 1:16). Çdo gjë tjetër dhe çdo gjë më pak do të hiqet tej, dhe kështu duhet të ndodhë.

Le t'i lëmë mënjanë të gjitha gjërat inferiore dhe në lutje përpara Zotit le të rizbulojmë ungjillin e tij të fuqishëm, ndërsa ende mundemi.

UNGJILLI PËR TY

Sepse Perëndia e deshi aq botën, saqë dha Birin e tij të vetëm-lindurin, që, kushdo që beson në të, të mos humbasë, por të ketë jetën e përjetshme.

Gjoni 3:16

Doktrina e ungjillit krijon kulturën e ungjillit. Doktrina e hirit krijon kulturën e hirit.

Kur doktrina është e qartë dhe kultura është e bukur, kisha do të jetë e fuqishme, por nuk ka rrugë të shkurtra për të arritur atje. Pa doktrinën, kultura do të jetë e dobët. Pa kulturën, doktrina do të duket e pakuptimtë.

Doktrina e ungjillit bashkë me kulturën e ungjillit është një kombinim profetik. Francis Schaeffer shkroi:

Nuk mund ta shpjegojmë dot *dunamis*, natyrën shpërthyesë të kishës së hershme, përveç faktit se ata praktikonin dy gjëra njëkohësisht: ortodoksinë e doktrinës dhe ortodoksinë e komunitetit në mes të kishës së dukshme, një komunitet të cilin bota mund ta shihte. Prandaj, me anë të hirit të Perëndisë, kisha duhet të njihet në të njëjtën kohë për pastërtinë e doktrinës së saj dhe për realitetin e komunitetit të vet. Shpeshherë kishat tona kanë qenë vetëm vende predikimi me theks shumë të vogël mbi komunitetin, por shfaqja e dashurisë së Perëndisë në praktikë është e bukur dhe duhet të jetë e pranishme.¹

Fjalët e Schaeffer “me anë të hirit të Perëndisë” janë thelbësore. Ne kemi nevojë për forcë që vjen nga jashtë vetes sonë, sepse është e vështirë të ruash doktrinën e ungjillit. Është akoma më e vështirë të krijosh një kulturë ungjilli kaq tërheqëse dhe të njerëzishme, sa që njerëzit *duan* të jenë pjesë e saj. Schaeffer shkroi gjithashtu: “Nëse kisha është ajo që duhet të jetë, të rinjtë do të jenë aty, por jo thjesht të “pranishëm”—ata do të jenë aty me tingujt e brirëve dhe me zhurmën e cimbaleve, dhe do të vijjnë duke kërcyer me kurora lulesh në flokët e tyre.”²

Ne e pranojmë se e vërteta e doktrinës biblike është thelbësore për krishterimin e vërtetë, po a e pranojmë se bukuria e marrëdhënieve njerëzore është *njëlloj* thelbësore? Nëse me anë të hirit të Perëndisë i mbajmë bashkë këto të dyja, doktrinën e ungjillit dhe kulturën e ungjillit, ka më tepër gjasa që njerëzit nga të gjitha moshat do të vijjnë në kishat tona me gëzim të madh. Me shumë mundësi ata do të mendojnë: “Kjo është përgjigjja që kam kërkuar gjithë jetën.”

DOKTRINË APO KULTURË?

Secili prej nesh është i prirur të anojë nga njëra anë ose te tjetra, të theksojë më shumë doktrinën ose kulturën. Disa prej nesh lidhen më natyrshëm me të vërtetën, standardet dhe përkufizimet. Të tjerë lidhen me ndjenjat, atmosferën dhe marrëdhëniet. Madje kisha të tëra mund ta theksojnë më shumë njërin apo tjetrën.

Po të na lihet neve në dorë, ne do ta kemi pjesërisht gabim, por nuk do ta ndiejmë që e kemi gabim, sepse pjesërisht kemi të drejtë, por vetëm pjesërisht. E vërteta pa hirin është e ashpër dhe e shëmtuar. Hiri pa të vërtetën është sentimental dhe frikacak.

Krishti i gjallë është plot hir dhe të vërtetë (Gjoni 1:14). Prandaj ne nuk mund ta përfaqësojmë atë brenda kufizimeve të personaliteteve dhe prejardhjeve tona. Megjithatë, teksa varemi tek Ai çast pas çasti, si personalisht ashtu edhe bashkërisht, Perëndia do të na japë urtësi, Ai do të na sfidojë dhe do t'i bëjë kishat tona më të ngjashme me veten, që të mund ta përlëvdojmë atë më hapur se kurrë më parë.

Këto ekuacione më ndihmojnë ta parashtoj më thjesht çështjen:

Doktrina e ungjillit – kulturën e ungjillit = hipokrizi

Kultura e ungjillit – doktrinën e ungjillit = brishtësi

Doktrina e ungjillit + kulturën e ungjillit = fuqi

Vetëm prania e fuqishme e Zotit të ringjallur mund ta bëjë një kishë të jetë kaq e përqendruar tek ungjilli.

Disa vite më parë, autorja Anne Rice tha: “Të krishterët në Amerikë e kanë humbur besueshmërinë si njerëz që dinë të duan.”³ Mund të ketë shumë arsye për këtë vlerësim negativ, por jo të gjitha janë bindëse. Megjithatë s’mund ta shpërfill komentin e saj. Gjithashtu problemi që ajo thekson, nuk është i parëndësishëm në Bibël, por i tillë që mund të na duhet të merremi. Në fakt, pak gjëra janë më urgjente për ne sesa rifitimi i besueshmërisë si njerëz që dinë të duan për hir të Jezusit, në mënyrë që ungjilli i tij i lavdishëm të jetë pagabueshmërisht i qartë në kishat tona.

Njerëzit do ta shohin atë në ne, ndërsa ne ndërtojmë kishat tona në kulturat e ungjillit me burimet e doktrinës së ungjillit, pa i rënë shkurt.

Gjoni 3:16, ndoshta vargu më i famshëm në të gjithë Biblën, na prezanton me doktrinën e ungjillit. Ky varg është ungjilli për ty dhe për mua personalisht. Përtëritja e kishave tona fillon thellë brenda secilit prej nesh, ndërsa ne vetë ripërtërihemi në ungjillin. Prandaj le të mendojmë për këtë varg të mrekullueshëm, frazë pas fraze.

SEPSE PERËNDIA E DESHI AQ BOTËN

Ungjilli është lajm i mirë dhe këto fjalë shumë të rëndësishme duhet të jenë lajmi më i mirë: “Sepse Perëndia e deshi aq botën...” (Gjoni 3:16). Megjithatë, që ky varg të ketë ndikimin e duhur, ne duhet të kuptojmë dy gjëra: kush është ky Perëndi dhe si e do ai këtë botë.

Së pari, kush është ky Perëndi? Fjala *Perëndi* është kaq e njohur dhe e zakonshme për ne, saqë dhe mund ta anashkalojmë. Por na duhet të mendojmë për të. Asnjëri prej nesh nuk ka pasur ndonjëherë qoftë edhe një mendim të vetëm për Perëndinë që t’i shkojë plotësisht për shtat rëndësisë së faktit se kush është vërtet ai. Kush është Perëndia i ungjillit të krishterë?

Një kontrast mund të ndihmojë. Greg Gilbert, në librin e tij *Çfarë është ungjilli?*, përdor satirën, për të na ndihmuar të kuptojmë se si ne e zvogëlojmë natyrshëm konceptin tonë për “Perëndinë”:

Më lejoni t’ju prezantoj me perëndinë. (Vini re shkronjën e vogël p.)

Do të ishte mirë ta ulësh pak zërin, para se të hyjmë. Mund të jetë duke fjetur. Ai është plak, ti e di, dhe nuk e kupton e as e pëlqen shumë këtë botë të re ultra-moderne. Vitet e tij më të

mira, ato për të cilat nis e flet kur ti e nxit bisedën, kanë kaluar tashmë, madje shumë më parë se të lindnim ne. Po flasim për ato vite në të cilat njerëzve u interesonte se çfarë mendonte ai, dhe e konsideronin shumë të rëndësishëm për jetët e tyre.

Sigurisht që gjithçka ka ndryshuar tani dhe zoti, i gjori, nuk është përshtatur dot. Jeta ka kaluar shumë shpejt dhe ai ka mbetur mbrapa. Tani ai kalon më shumë kohë duke ndenjtur në kopshtin pas shtëpisë. Unë shkoj herë pas here atje për ta takuar dhe fillojmë të ecim dhe të flasim qetësisht, nëpër kopshtin me trëndafila...

Gjithsesi, me sa duket, shumë njerëz vazhdojnë ta pëlqejnë atë—ose të paktën rezultatet e sondazheve i ka gjithmonë të larta. Do të habiteshe se sa shumë njerëz vijnë herë pas here për ta vizituar dhe për t'i kërkuar ndonjë gjë. Po, patjetër që ai nuk e ka problem. Është këtu për të ndihmuar.

Sa mirë që gjithë ai zemërim, për të cilin lexojmë ndonjëherë në librat e tij të vjetër (e ke parasysh, toka që gëlltit njerëzit, shi prej zjarri dhe squfuri që shkatërron qytete, gjëra të tilla), të gjitha këto duket sikur janë zbehur me moshën. Tani ai është thjesht një mik i mirë, i cili nuk mbahet shumë, me të cilin flet krejt lirisht — sidomos meqë nuk ta kthen bisedën, dhe kur flet, zakonisht e bën këtë që përmes një shenje të çuditshme të më thotë se pavarësisht çfarë dua unë, ai është sërish dakord. S'ka mik më të mirë se ai, apo jo?

Megjithatë, a e di çfarë më pëlqen më shumë tek ai? Ai nuk më gjykon. Asnjëherë, për asgjë. Oh, sigurisht që e di se thellë-thellë ai dëshiron që të jem më i mirë, më i dashur, më pak egoist, e kështu me radhë, por ai është realist. Ai e di që unë jam njeri dhe askush nuk është i përsosur. Jam i sigurt që këtë nuk e ka fare problem. Pastaj, puna e tij është të falë njerëzit. Këtë *bën* ai! Në fund të fundit, ai është dashuri, apo jo? Më pëlqen ta mendoj dashurinë si “asnjëherë gjykuese, gjithmonë falëse.” Ky është perëndia që *unë* njoh dhe nuk do ta doja ndryshe...

UNGJILLI

Në rregull, tani mund të hyjmë. Dhe mos u shqetëso, s'kemi pse të qëndrojmë gjatë. Vërtet. Ai është mirënjohës për aq kohë sa i kushtojmë.⁴

A ka ndonjë gjë në këtë përshkrim të Gilbert-it që pasqyron mënyrën si *ne* mendojmë për Perëndinë? Le të jemi të sinqertë me veten.

John Piper na ndihmon të kuptojmë gjendjen tonë shpirtërore kështu:

Për shumë njerëz, krishterimi është bërë prodhimi rutinë i ligjeve të përgjithshme doktrinale nga përmbledhjet e fakteve biblike, por mrekullimi dhe mahnitja prej fëmije janë zhdukur. Peizazhi i plotë, poezia dhe muzika e madhështisë së Perëndisë janë tharë si një frut që e harrojmë në fund të frigoriferit.⁵

E thënë ndryshe, ne mund ta pohojmë doktrinën e drejtë, por secili prej nesh ende ka nevojë të thotë: “Më heto, o Perëndi, dhe njihe zemrën time, më provo dhe njihi mendimet e mia” (Psalmi 139:23).

Le të harrojmë për pak gjithçka tjetër. Le të mendojmë për Perëndinë, sepse “çfarë na vjen ndër mend kur mendojmë për Perëndinë është gjëja më e rëndësishme në lidhje me ne.”⁶ Perëndia nuk përfiton ndonjë gjë nga qartësia që ne kemi për të. Ne përfitojmë!

Kthehu pas në fillim fare. Ku e gjete idenë tënde për Perëndinë? Nga e di që nuk e ke shpikur vetë?

Ungjilli e paraqet Perëndinë në mënyrë të lavdishme, shumë larg nga ç'e mendojmë natyrshëm, madje krejt të kundërt

nga çfarë mendojmë natyrshëm. Për shembull, që në fillim në Bibël, Perëndia thotë: “Unë jam Perëndia i plotfuqishëm” (Zanafilla 17:1). Pothuajse askush nuk e beson se Perëndia është vërtet i plotfuqishëm, ja pse Perëndia e tha këtë. Kur mendimi i mrekullueshëm për Perëndinë bie në pellgun e mendjes sonë, valëzimet e ujit shpërndahen në të gjitha drejtimet. Ja se çfarë na zbulon Perëndia i plotfuqishëm për veten e tij:

Unë jam Perëndia i Plotfuqishëm, i aftë për të përmbushur shpresat e tua më të mëdha dhe për të arritur idealin më të lartë që fjalët e mia kanë vendosur ndonjëherë para teje. Nuk ka nevojë ta zvogëlojmë premtimin që të përshtatet me mundësitë njerëzore, nuk ka nevojë të heqësh dorë nga asnjë shpresë që ka lindur nga premtimi, nuk ka pse të përqafosh një interpretim të tij, i cili mund ta bëjë të duket më i lehtë për t'u përmbushur, dhe nuk ka nevojë të përpiqesh ta përmbushësh në një rrugë të dorës së dytë. Të gjitha mundësitë qëndrojnë në këtë: Unë jam Perëndia i Plotfuqishëm.⁷

Pa këtë Perëndi të vërtetë dhe të lavdishëm, detyra e jetës sonë do të ishte të vazhdonim t'i përshtatnim dhe t'i zvogëlonim pritshmëritë tona të jetës në rënie.

Autori Reynolds Price e kupton se sa i errët bëhet realiteti pa një Perëndi të plotfuqishëm: “Nuk ka Krijues dhe nuk ka pasur kurrë. Gjithësia është thjesht materie pa dritë arsyeje, ku atome pa logjikë dhe krijesa katile shfaqin veprat e tmerrshme të vullnetit të tyre.”⁸ Me Gjonin 3:16 që na tregon dashurinë e Perëndisë së Plotfuqishëm, nuk na duhet kurrë që ta pranojmë këtë mungesë shprese.

Ungjilli i krishterë nuk na kërkon të kënaqemi me diçka më pak. Ai fillon me Perëndinë e plotfuqishëm, i cili, në mënyrë të mahnitshme, nuk e përçmon botën, por e do atë. Ky është në të vërtetë Perëndia. Këtë na thotë Bibla. Le ta besojmë.

Tani pyetja e dytë: Si e do Perëndia këtë botë? Gjoni thotë: “Sepse Perëndia e deshi *aq* botën.” Fjala e vogël *aq* ia vlen të vihet re. Ajo na komunikon intensitetin e dashurisë së Perëndisë. Si e deshi Perëndia botën? Jo mesatarisht, por masivisht. Perëndia e deshi *aq* botën, jo sepse ishim për t’u dashur, por sepse ai është dashuri (1 e Gjonit 4:16).

Natyra e thellë e dashurisë së Perëndisë bëhet edhe më e dukshme kur ne mendojmë për botën tonë, e cila është dashur *aq* shumë prej Perëndisë. Ndërsa fillojmë ta shohim më qartë Perëndinë, ne fillojmë ta shohim edhe veten tonë më qartë. Gjoni vëzhgon: “Dhe gjyqi është ky: Drita erdhi në botë dhe njerëzit deshën errësirën më tepër se dritën, sepse veprat e tyre ishin të mbrapshta. Sepse kushdo që bën gjëra të mbrapshta e urren dritën dhe nuk vjen te drita, që të mos zbulohen veprat e tij” (Gjoni 3:19-20). Është e vështirë ta pranojmë se e duam errësirën, por e dimë që kjo është e vërtetë. Të gjithë ne kemi bërë gjëra të liga dhe më pas i kemi mbuluar, duke pasur frikë zbulimin. Jemi përpjekur t’i harrojmë ato, ta shpërfillim ndërgjegjen e ta mjekojmë dhimbjen. Për ne është e vështirë që të përballemi sinqerisht me veten.

W. H. Auden, në poezinë e tij “1 shtator 1939”, vë në pah një aspekt të kësaj errësire në jetët tona individuale. Ai përshkruan atë që pa një mbrëmje në një lokal nate:

Fytyra anash banakut
Mbahen pas ditës së tyre të zakonshme;
Dritat nuk duhet të shuhen kurrë,
Muzika duhet të luajë gjithmonë...
Që të mos shohim ku jemi,
Të humbur në një pyll fantazmash,
Fëmijë të frikësuar nga nata
Të cilët s'kanë qenë kurrë të lumtur ose të mirë.⁹

Të gjithë ne e gjejmë veten në këtë poezi, apo jo?

Edhe fjalët e Gjonit, për dashjen e errësirës, na ndihmojnë ta shohim veten në një nivel krejt tjetër—si një kulturë. Një nga shenjat dalluese të kohëve tona është se ne i ripërkufizojmë gjërat e këqija si të mira. Ne ndryshojmë etiketat, a thua se kjo mund t'i ndryshojë realitetet. Ne i themi vetes se jemi më të mirë nga ç'jemi në të vërtetë. Edhe kjo është “[të duash] errësirën më shumë se dritën”.

Së fundi, kam bërë një kërkim në Amazon.com rreth “vetëvlerësimit” dhe më dolën 93,059 rezultate. Herë pas here na është thënë se vetëvlerësimi është mënyra për të qenë njerëz të suksesshëm dhe të pjekur. Por a është kjo e vërtetë?

Në artikullin e saj “Problemi me vetëvlerësimin” në gazetën *New York Times*, Lauren Slater citon fjalët e një hulumtuesi, i cili kishte studiuar kriminelë dhe doli në këtë përfundim: “E vërteta është se kemi provuar çdo lloj testi vetëvlerësimi me këta burra antishoqërorë dhe nuk ka asnjë dëshmi për konceptin e lashtë psikodinamik që në fshehtësi ata ndihen keq me veten. Këta burra janë racistë ose të dhunshëm, sepse nuk ndihen mjaft keq për veten.”¹⁰

Bibla e sfidon lajkatimin e vetes, pas së cilit sot kapemi fort në botën tonë. Por si? Së pari, ligji i Perëndisë nxjerr në pah mashtrimin e virtytit tonë duke na treguar shenjtërinë e vërtetë të Perëndisë. Ne nuk meritojmë aq shumë sa mendojmë. Së dyti, Bibla thjesht ndryshon temën duke na treguar se sa shumë Perëndia i do ata që nuk e meritojnë. Me fjalë të tjera, ungjilli na ndihmon të heqim dorë nga izolimi ynë kundër Perëndisë, sepse janë pikërisht ata që mohojnë se janë të ligj, njerëzit që Perëndia i do aq shumë.

Por, ne duhet t'i besojmë atij dhe të rrëfëhemi. Në fund të fundit, ne e dimë se si mungesa e sinqeritetit i paralizon marrëdhëniet tona njerëzore. Për shembull, një mik bën diçka të gabuar kundrejt teje dhe pastaj sillet sikur s'ka ndodhur asgjë. Si rezultat, miqësia ftohet, distanca midis jush rritet dhe shumë shpejt aty ku kishte spontanitet tani ka vetëm ngurrim. Në një pikë të caktuar, ti kupton se ajo që e bën këtë marrëdhënie të pamundur nuk është padrejtësia fillestare, por mohimi i saj.

Mohimi ynë i vullnetshëm i Perëndisë është ofendimi më i madh nga të gjitha ofendimet tona, të cilin Perëndia e sfidon me anë të dashurisë së tij masive në Krishtin. Bota jonë mendon se është tepër e mirë për Perëndinë. Ajo është shumë e ndjeshme dhe e mbyllur për ta pranuar dashurinë e tij, por kjo nuk e ndal Perëndinë.

Po sikur kjo të ndodhte? Po sikur Perëndia të thoshte: "Pra, kështu do që të ndodhë? U bëftë si do ti! Ti e urren dritën. Ti do errësirën. Gjithë qasja jote ndaj kësaj jete është të mëkatosh dhe pastaj të shtiresh sikur je i lumtur. Ti nuk pranon të jesh i sinqertë. Në rregull. Por ti nuk mund të mbahesh pas

mashttrimit tënd që ke krijuar vetë dhe të kesh edhe dashurinë time masive. Kjo marrëdhënie ka marrë fund përgjithmonë”? Ai e ka të drejtën ta thotë këtë. Askush nuk mund ta fajësonte, edhe po ta bënte!

Por, përkundrazi, çfarë bëri Perëndia?

SA DHA BIRIN E TIJ, TË VETËMLINDURIN

Perëndia e deshi aq botën “sa dha Birin e tij, të vetëmlindurin”. Ky Bir është Jezusi, Mesia i premtuar në Dhiatën e Vjetër dhe ai që përmbush shpresat më të thella të zemrës njerëzore. Fjala *i vetëmlindur* do të thotë se Jezusi është unik. Nuk ka asnjë tjetër si ai. Ja pse Jezusi është i pazëvendësueshëm. Nuk ka Shpëtimtar tjetër. Bota s’ka shpresë tjetër. Askush tjetër nuk do të shfaqet nga qielli që të vijë e të na shpëtojë. Ose Biri i vetëmlindur i Perëndisë, ose dëshpërim tani dhe dënim i përjetshëm.

A i ke marrë në konsideratë gjërat e guximshme që Jezusi thotë për veten e tij? Le të nisim me disa prej tyre:

- “Unë dhe Ati jemi një.” (Gjoni 10:30)
- “Besoni në Perëndinë dhe besoni në mua.” (Gjoni 14:1)
- “Po të mos besoni se unë jam, ju do të vdisni në mëkatet tuaja.” (Gjoni 8:24)

C. S. Lewis na ndihmon të dalim drejt e në temë:

Po përpiqem të parandaloj këdo që të mos thotë atë marrëzinë e madhe që njerëzit shpesh thonë për të: “Jam i gatshëm ta pranoj Jezusin si një mësues të madh moral, por nuk e pranoj pretendimin e tij se është Perëndi.” Kjo është e vetmja gjë që

nuk duhet të themi. Një njeri, që do të ishte thjesht një njeri dhe do të thoshte gjërat që tha Jezusi, nuk do të ishte një mësues i madh morali. Ose do të ishte i çmendur... ose Djalli i Ferrit. Tani zgjidh. Ose ky njeri ishte dhe është Biri i Perëndisë, ose është thjesht një i çmendur, ose diçka më keq. Mund ta konsiderosh si të marrë, ta pështysh në fytyrë apo ta vrasësh se është demon, ose mund të biesh në këmbët e Tij dhe do ta quash Zot dhe Perëndi. Por le të mos dalim me deklarata të pakuptimta se Ai ishte thjesht një mësues i madh njerëzor. Ai nuk na e ka dhënë këtë mundësi. Nuk ishte ky qëllimi i Tij.¹¹

Biri i vetëmlindur, i dhënë nga zemra e Atit plot me dashuri, erdhi në këtë botë “jo i detyruar, por me vullnet të plotë, jo me ndjesinë se ishte diçka e gabuar, por me ndjenjën e mirënjohjes për një privilegj të madh dhe... me vetëdije të plotë për bashkësinë e tij me Atin, që e dërgoi”.¹² Ne nuk e trilluam atë si një fe të re. Ai zbriti në tokë nga Perëndia si kreu i ri i njeriut të ri, versioni më i mirë i vetes sonë, e ardhmja jonë e vetme. Ai jetoi jetën e denjë që ne nuk e jetuam kurrë, dhe përjetoj vdekjen e një fajtori, të cilën ne nuk duam ta përjetojmë. Nëpërmjet jetës, vdekjes dhe ringjalljes së tij, Jezusi përmbushi çdo kërkesë të Perëndisë në vendin tonë. Ai bëri shlyerjen për fajin tonë. Ai mori mbi vete gjithë zemërimin e Perëndisë ndaj nesh. Ai e mundi vdekjen për llogarinë tonë. Ai e bëri të gjithë këtë si zëvendësuesi ynë, sepse në gjendjen tonë të pashpresë nuk do të mund ta shpëtonim dot veten. Perëndia na e dha plotësisht Birin e tij, pa kursyer asgjë. Madje Perëndia e dorëzoi atë në kryq. Ai e braktisi në shkretinë e ferrit, të cilin ne e meritojmë plotësisht, që përjetësisht të na japë gjërat qiellore, të cilat nuk mund t'i meritojmë (Romakëve 8:32).

Ungjilli për ty

Kjo është dashuria e madhe e Perëndisë—Biri që nuk la pa shfaqur as edhe një aspekt të lavdisë së Atit, që përmbushi të gjitha nevojat tona, duke hapur zemrën e pushtetshme të Perëndisë ndaj njerëzve të padenjë. Kjo dashuri kaq e madhe ka një fokus të mprehtë në një pikë të vetme. Biri i vetëmlindur është e vetmja portë hyrëse për t'u kthyer te Perëndia, i Vetmi i dhënë nga Perëndia, i Vetmi i pranueshëm për Perëndinë. *Nuk ka asnjë tjetër.* Të sfidoj të përmendësh një shpresë tjetër në gjithë këtë botë për të cilën mund të thuhet:

Bindja dhe vdekja e Zotit Jezus hodhi themelin dhe hapi rrugën për ushtrimin e këtij akti të madh sovran të hirit. Kryqi i Jezusit shfaq tregimin më të frikshëm të urrejtjes, që Perëndia ka për mëkatën, dhe në të njëjtën kohë edhe manifestimin më madhështor të gatishmërisë së tij për ta falur atë. Falje, e plotë dhe falas, është shkruar në çdo pikë gjaku që shihet, dhe shpallet në çdo rënkim që dëgjohej... O derë e bekuar e rikthimit, e hapur për të mos u mbyllur kurrë, për atë që endet larg Perëndisë! Sa e lavdishme, sa e lirë, sa e arritshme! Këtu mund të vijë mëkatari, i ligu, fajtori, i padenji, i varfri e skamësi. Edhe shpirti i të rënduarit mund ta sjellë këtu barrën vet, shpirti i thyer pikëllimin e vet, shpirti fajtor mëkatën e vet, shpirti që është tërhequr do të sjellë endjen e vet. Të gjithë mirëprehen këtu. Vdekja e Jezusit ishte hapja dhe zbrazja e gjithë zemrës së Perëndisë. Ishte shkulmi i atij oqeani të mëshirës së pafundme, që fryhej dhe gulçonte, e dëshironte të derdhej. Kështu Perëndia po na tregonte si ai mund ta donte një mëkatar të varfër e fajtor. Çfarë mund të kishte bërë më shumë se kaq?¹³

Çdo shpresë tjetër bazohet qartë, ose e nënkuptuar, në faktin sa e meritomë ne atë. Vetëm ungjilli i krishterë bazo-

het—qartësisht, me guxim dhe këmbëngulje në faktin se sa i dashur është Perëndia ndaj atyre që nuk e meritojnë. Nëse mendoje se mund ta fitoje, ta kërkoje apo të çaje në jetë në bazë të pretendimeve të tua dhe të zgjuarsisë tënde, por tani nuk gjen dritë brenda vetes, por errësirë dhe mohim, nuk gjen liri, por një rrugë pa krye; nëse je tronditur me kapacitetin tënd për të bërë të keqen dhe në dëshpërim ke hequr dorë nga vetja, Perëndia i dashurisë po të pret krahëhapur sot.

Kur në fund heqim dorë nga shtirjet tona dhe pranojmë dashurinë e Perëndisë, gjithmonë e gjejmë atë pikërisht aty ku vetë Perëndia e ka vendosur: në Birin e tij të vetëm. Vetëm në Krishtin, ne, fajtorët, do të gjejmë të gjithë dashurinë që do të na duhet ndonjëherë. Këtë thotë ungjilli.

Po si arrijmë këtu?

QË KUSHDO QË BESON NË TË, TË MOS HUMBASË, POR TË KETË JETËN E PËRJETSHME

Gjoni e përmbyll vargun 16 me përgjigjen: “që kushdo që beson në të, të mos humbasë, por të ketë jetën e përjetshme.” Fjala *kushdo* ka kuptim të gjerë. Kushdo, sado i zhvlerësuar, mund të bëhet pjesë. Në të njëjtën kohë, fjalët *të mos humbasë, por të ketë jetën e përjetshme* kanë një kuptim të ngushtë. Humbja dhe jeta e përjetshme janë të vetmet mundësi përpara nesh. Secili prej nesh do të shkojë ose te njëra, ose te tjetra. Gjithçka varet nga fakti nëse ne do të “besojmë në të”, në Birin e vetëm të Perëndisë.

Çfarë do të thotë të besosh në të? Ja çfarë *nuk* do të thotë: Në anglisht zakonisht mund të thuhet: “Unë besoj në sistemin

e sipërmarrjes së lirë”, domethënë: “Bie dakord me këtë, më pëlqen.” Provoje këtë me Gjoni 3:16: “Sepse Perëndia e deshi aq këtë botë të ligë, sa dha dhuratën sakrifikuese, Birin e tij të vetëm, që ne të mund të themi: “Patjetër, këtë besoj dhe unë, siç besoj se s’ka si byreku i gjyshes.” Dashuria masive e Perëndisë kërkon më shumë dhe krijon më shumë sesa një pranim të vakët.

Teksti greqisht i Gjunit 3:16 thotë kështu: “Kushdo që beson *tek* ai të mos humbasë.” Besimi i vërtetë na çon *te* Jezu Krishti. Besimi i vërtetë e shkatërron mospërfilljen. Na çon nga vetëplotësia në plotësinë e Krishtit. Ne heqim dorë së trajtuarit Jezusin si një zbulim fetar në fasadën e jetës. Përkundrazi, tek ai gjejmë gjithçka që na nevojitet. Ai bëhet qendra e re dhe e shenjtë e jetës sonë. Me kënaqësi e dorëzojmë veten, për shkak të asaj që ai është për mëkatarët e dëshpëruar. Këtë riorientim rrënjësor teologët e quajnë “bashkim me Krishtin”. Kaq e thellë është.

Kur unë besoj te Krishti, heq dorë nga fshehja dhe kundërshtimi. Unë e dorëzoj autonominë time. Si përgjigje ndaj lajmit të mirë të gjithçkaje që Jezusi ka bërë, unë lëshohem tek ai, si e vetmja shpresë. Unë dua të jem *vërtet* i falur për mëkatet e mia *reale* nga një Shpëtimtar *real*.

Kur e sheh Jezusin në këtë këndvështrim të ri, Bibla na thotë se tashmë je sjellë *tek* ai në siguri të përvetshme. Sa e mreku-llueshme! Atje nuk je braktisur kurrë, sepse e gjithë braktisja ra mbi kryq, shumë larg nesh. Hiri i tij, i pranuar me anë të besimit dhe jo nga veprat, të rivendos thellë brenda zemrës së tij.

Gerhard Forde na ndihmon të pranojmë thjeshtësinë e të besuarit në krahasim me fitimin:

UNGJILLI

Ne jemi drejtësuar falas, për hir të Krishtit, me anë të besimit, pa ushtruar forcën tonë, pa fituar meritë, apo duke bërë vepra të mira. Përgjigja shokuese e rrëfimit të besimit për pyetjen e lashtë: “Çfarë duhet të bëj që të shpëtohem?”, është: “Asgjë! Thjesht qëndro; hesht dhe dëgjo një herë të vetme në jetën tënde se çfarë Perëndia i Plotfuqishëm, krijuesi dhe çliruesi, po i thotë botës së tij dhe ty në vdekjen dhe ringjalljen e Birit të tij! Dëgjo dhe besol!”¹⁴

Ajo që ka më shumë rëndësi për Perëndinë, nuk është se cilat mëkate kemi kryer ose jo, apo ku jemi në raport me mëkatet e të tjerëve. Ajo që ka më tepër rëndësi për Perëndinë, është nëse jemi lidhur përmes besimit me Birin e tij të vetëmlindur. Me fjalë të tjera, kategoria përfundimtare e Perëndisë për ty, nuk është mirësia jote *kundrejt* ligësisë tënde, por bashkimi yt me Krishtin *kundrejt* distancës tënde nga ai. Për ta thënë edhe në një mënyrë tjetër, ajo që ka më shumë rëndësi në lidhje me ty para Perëndisë, nuk janë gjërat e mira apo të këqija që ke bërë, por besimi yt dhe çiltërsia jote ndaj Krishtit *kundrejt* vetëbesimit tënd dhe rezistencës tënde ndaj Krishtit.

Perëndia ka thjeshtuar gjithçka për këdo. Nuk na duhet të jemi mjaft të mirë. Nuk ka pse t’i dimë të gjitha përgjigjet. Perëndia i ka përgjigjet. Ai ka siguruar gjithçka me dashuri në Krishtin. Nuk kemi arsye për të heziturar. Pse të mbetemi të ftohtë dhe të mbyllur, kur Perëndia na ofron dashurinë e tij masive në personin, dukshëm më të mrekullueshëm, që ka ecur ndonjëherë mbi faqen e dheut? Pse të mos i besojmë atij? Nëse e bën, ai do të të tërheqë pranë vetes dhe do ta bëjë përgjithmonë. Ky është premtimi i ungjillit!

Nëse nuk vjen te Jezusi duke besuar, do të humbasësh.

A e sheh fjalën *humbasë* te Gjoni 3:16? Vështroje për pak caste. Ka një portretizim të thjeshtë të saj në një shfaqje të quajtur “Frymë”, të shkruar nga Samuel Beckett në 1969, i cili kontribuoi në lëvizjen e atëhershme të quajtur “teatri absurd”. E gjithë shfaqja zgjat rreth tridhjetë e pesë sekonda. Perdja hapet duke zbuluar një grumbull mbeturinash në skenë. Nuk ka aktorë. Ndërsa dritat ndizen, dëgjohet vetëm e qara e një njeriu, e cila ndiqet nga heshtja dhe pasohet nga një rënkim. Fundi i shfaqjes, fundi i jetës, fundi i historisë. Kjo është një pamje e humbjes—një jetë që lë pas një vazhdë të gjatë rrobash të hedhura, kompjuterash të vjetër, mbetjesh karboni dhe mundësish të humbura, pastaj një funeral, e më pas vdekja e të gjithë atyre, që vajtuan në funeralin tënd. Nuk ke më rëndësi, përveçse kur të qëndrosh përballë gjykimit të ndezur të Perëndisë në përjetësi, ku do të japësh llogari që e ke refuzuar atë. Ferri është për njerëzit që mund ta kishin shijuar dashurinë e Perëndisë, por hezituan. Bibla thotë: “Ata do të ndëshkohen me shkatërrim të përjetshëm, larg nga fytyra e Zotit dhe nga lavdia e forcës së tij” (2 e Thesalonikasve 1:9). Kjo do të thotë të humbasësh.

Por jeta e përjetshme është e disponueshme tani për mëkatarët që meritojnë ferrin, të dashur pa masë nga Perëndia i gjithëlavdishëm, i cili dha Birin e tij të vetëm. E vetmja gjë që ai na kërkon, është të reagojmë ndaj këtij lajmi të mirë, duke hequr dorë nga vetja jonë dhe duke pranuar Krishtin me duart e zbrazëta të besimit. A i ke besuar atij? A e ke braktisur veten dhe je kthyer tek ai, si Shpëtimtari yt i plotë? A do ta bësh këtë tani? Ai ofron dhe premtion jetë të përjetshme, në Vetën e Tij, të gjithë atyre që thjesht besojnë.

Jonathan Edwards na ndihmon ta ndajmë mendjen për Krishtin:

Çfarë mund të dëshiroje te një Shpëtimtar që Krishti nuk e ka?... Çfarë ka të mirë apo me vlerë, çfarë është përnderuese dhe tërheqëse, çfarë është e adhurueshme apo e dashur, ose diçka që ti mendon se mund të jetë inkurajuese dhe nuk mund të gjendet në personin e Krishtit? A do të doje që Shpëtimtari yt të ishte i madh dhe i nderuar, sepse nuk pranon të të shohin me një njeri të ulët? A nuk është Krishti mjaft i nderuar, për të qenë i denjë që ti të varesh plotësisht tek ai? A nuk është ai një njeri aq i lartë, sa të caktohet në një punë kaq të nderuar sa shpëtimi yt? A do të doje të kishe vetëm një Shpëtimtar të një shtrese të lartë? A do të pranoje gjithashtu që ai të bëhej njeri i shtresës së ulët, që të mund të përjetonte mundime dhe sprova, në mënyrë që përmes vuajtjeve të tij ai të mund të mësonte si t'i mëshironte ata që vuajnë dhe tundohen? A nuk është përulur Krishti mjaft për ty, dhe a nuk ka vuajtur ai mjaftueshëm?... Çfarë i mungon, ose çfarë do t'i shtojë nëse do të mundeshe, për ta bërë Krishtin më të përshtatshëm për të qenë Shpëtimtari yt?¹⁵

NGA DOKTRINA NË KULTURË

Dashuria e Perëndisë në Krishtin është doktrina mbresëlënëse e Gjonit 3:16. Ja cila është kultura e bukur e kishës, e cila kërkohet nga ajo doktrinë: “Të dashur, në qoftë se Perëndia na deshi kështu; kemi detyrë edhe ne ta duam njëri-tjetrin” (1 e Gjonit 4:11).

Pjetri e thotë kështu: “të doni fort njëri-tjetrin” (1 e Pjetrit 1:22). Nuk duhet të duam mesatarisht, por zellshëm, ashtu si Perëndia tregon dashuri.

Ungjilli për ty

Ka shumë dashuri në këtë botë, pjesa më e madhe është modeste. Por nën bekimin e Perëndisë, doktrina e ungjillit i thyen zemrat tona dhe i hap ato për të pranuar diçka, që vjen nga jashtë kësaj bote. Ne shohim sa masive është vërtet dashuria e Perëndisë, e kështu heqim dorë nga mospërfillja jonë dhe vijmë së bashku për t'u kujdesur për njëri-tjetrin në mënyra reale, ashtu siç edhe Perëndia kujdeset në mënyrë të mreku-llueshme për ne. Ky është momenti kur kisha fillon të marrë pamjen e një komuniteti, në të cilin banon me fuqi Perëndia i Gjonit 3:16. Ai është çasti kur bota mund ta shohë dashurinë e tij në realitet dhe shumë do të na bashkohen në Krishtin, dhe do të jetojnë përgjithmonë.

Doktrina e ungjillit krijon kulturën e ungjillit dhe kjo ka rëndësi.

UNGJILLI PËR KISHËN

Krishti deshi kishën dhe dha veten e tij për të.

Efesianëve 5:25

Doktrina e hirit krijon një kulturë hiri, ku gjërat e mira u ndodhin njerëzve të këqinj. Një kulturë e hirshme e kishës, vërteton se Jezusi është i Shenjti, që fal mëkatarët, Mbreti që bëhet mik me armiqtë e tij, Gjeniu që këshillon të dështuarit.

Doktrina e ungjillit dhe kultura e ungjillit nuk bashkekzistojnë rastësisht. Doktrina e krijon dhe e ruan kulturën. Mënyra si ne jetojmë së bashku në kishat tona është rezultat i asaj që ne besojmë së bashku. Pra, ungjilli duhet të zërë vend te gjithsecili prej nesh personalisht. Së pari dhe mbi të gjitha, ti edhe unë duhet ta besojmë ungjillin për veten tonë. Por, ungjilli krijon gjithashtu një lloj të ri komuniteti—një kulturë ungjilli të quajtur kishë.

Çfarë është një kishë? Një kishë—jo *kisha*, por *një* kishë—është një trup besimtarësh të Jezusit, të cilët së bashku e marrin jetën e tyre prej Krishtit në mënyra të rregullta, praktike dhe të organizuara, gjë që e përshpejton përparimin e tyre për të.¹ Unë dhe ti jemi një me të gjithë të krishterët e vërtetë gjatë historisë—me Agustinin, Martin Luterin, Johann Sebastian

Bach-un dhe shumë njerëz të tjerë të mrekullueshëm. Kjo është emocionuese. Por uniteti i kishës bëhet përjetimi ynë aktual në unitetin e një kisha. Në kishat tona vendase, ajo që ne ndajmë me njëri-tjetrit, shkon përtej përjetimeve tona me të krishterët në përgjithësi. Të qenët pjesë e një kisha, na çliron nga një idealizëm i paqartë dhe na jep shtysën për një përparim të vërtetë të ungjillit, që do të ketë rëndësi në përjetësi.

Kisha jote është më shumë se një grumbullim njerëzish që ndodh të mblidhen të dielave. Nëse thjesht do të jesh pjesë e një grumbullimi njerëzish, mund të shkosh në një ndeshje futbolloi profesionist një të diel pasdite. Fansat e së njëjtës skuadre mund të ulen bashkë, të veshin kostumet e asaj skuadre dhe të brohorasin njëzëri kur skuadra e tyre shënon. Por kur loja mbaron, dalin nga stadiumi, shkojnë në shtëpi dhe vazhdojnë secili në jetën e vet. Mund të marrësh pjesë në një takim të madh mes të krishterëve për të qenë pjesë e një grumbullimi njerëzish. Mund të ketë një atmosferë magjike, por a ka ndonjë gjë të përbashkët që zgjat pas përfundimit të takimit dhe kur të gjithë janë larguar?

Le të themi se njihesh me dikë në atë takim të krishterë. Ti e pëlqen vërtet atë person. Dy javë më vonë takohesh rastësisht me të në një kafene. Kjo të gëzon, por nuk është një kulturë ungjilli. Vetëm në një kishë jemi *anëtarë* të Krishtit dhe të njëri-tjetrit, duke lëvizur së bashku përpara si një trup i koordinuar (1 e Korintasve 12:12-27). Së bashku vuajmë dhe përparojmë. Së bashku adhurojmë, rritemi e shërbejmë sipas Fjalës së Perëndisë. Kjo është kisha jote—baza për llojin e ri të *komunitetit* që Krishti po krijon në botë sot, për shfaqjen e lavdisë së tij. Kjo është një kulturë ungjilli.

Sigurisht që e paguajmë një çmim për t'ia kushtuar jetën tonë një komuniteti real. Ne humbasim një pjesë të hapësirës, kohës dhe lirisë sonë për të bërë atë që na pëlqen. Por Bibla na thotë t'i nënshtrohemi njëri-tjetrit (Efesianëve 5:21). Kjo kërkon që të përshtatemi, të bëhemi pjesë dhe të kërkojmë gjithmonë dobinë e përbashkët.

Më lejo të të bëj një pyetje të thjeshtë: Kujt po i nënshtrohesh? Secili prej nesh duhet të ketë një përgjigje të mirë për këtë pyetje. Madje Bibla thotë edhe këtë: "T'i njihni ata... që janë në krye ndër ju në Zotin" (1 e Thesalonikasve 5:12).

Shkrimi është i qartë. Të krishterët duhet të zgjedhin midis izolimit, që është i lehtë, dhe përkatësisë, e cila kushton— dhe është shumë më tepër e kënaqshme.²

Ja pse përkatësia jonë në një kishë ka qaq shumë rëndësi për Perëndinë. Ne jemi gurët e gjallë në tempullin frymëror që ai po ndërton në botë sot (1 e Pjetrit 2:4-5). Ai dëshiron të banojë *mes popullit të tij*, dhe ne si gurë të gjallë e gjejmë veten vetëm kur ndërtohem në këtë tempull frymëror.³ Nuk ka krishterim pa kishë në Bibël. Njerëzit individualistë duhet të përballen me këtë. Perëndia po ndërton një *komunitet* të ri, të cilit ia vlen t'i përkasësh.

Te Gjoni 3:16, ne pamë se Perëndia e deshi aq botën në përgjithësi, sa dha Birin e tij të vetëm. Tek Efesianëve 5:25-27, ne shohim se Krishti e deshi kishën në veçanti, sa që dha veten e tij për të. Kjo është doktrina e ungjillit. Le të mendojmë për këtë pasazh frazë pas fraze.

KRISHTI E DESHI KISHËN DHE VDIQ PËR TË

Pali na mëson: “Krishti deshi kishën dhe dha veten e tij për të” (Efesianëve 5:25). Qëndrimi i Krishtit ndaj kishës së tij është vetëm dashuri. Nuk ka pasur kurrë një kohë, në të cilën ai nuk i ka dashur njerëzit e tij me gjithë zemrën e tij të pushtetshme. John Flavel, një teolog puritan, rikrijon në mënyrë imagjinare bisedën midis Perëndisë Atë dhe Perëndisë Bir në përjetësi, para se të fillonte koha:

Ati: Biri im, ja ku janë disa shpirtra të gjorë e të mjerë, të cilët e kanë shkatërruar plotësisht veten dhe tani qëndrojnë përballë drejtësisë time. Drejtësia kërkon shlyerje për ta, ose do të përmbushet në rrënimin e tyre të përjetshëm. Çfarë të bëjmë për këta shpirtra?

Biri: O Ati im, kaq e madhe është dashuria dhe dhembshuria ime për ta, sa që në vend që ata të humbasin përjetë, unë do të jem përgjegjës për ta, si Garantuesi i tyre. Silli të gjitha faturat e tua, që ta shoh sa të detyrohen. Zot, silli të gjitha, që të mos u kërkohet më llogari. Më kërko mua llogari për ta. Do të preferoja ta vuaja unë zemërimin tënd, dhe jo ata. Mbi mua, o Atë, mbi mua qoftë gjithë borxhi i tyre.

Ati: Biri im, nëse ti del garant për ta, duhet të paguash edhe qindarkën e fundit. Nuk ka ulje çmimi. Nëse i kursej ata, nuk do të të kursej ty.

Biri: Jam i gatshëm, o Atë. Ashtu u bëftë! M'i llogarit të gjitha mua. Unë jam në gjendje të paguaj borxhin e tyre. Edhe pse do të më shkatërrojë mua, edhe pse do të varfërojë pasuritë e Mia dhe do të boshatisë të gjitha llogaritë e mia, përsëri e marr përsipër me kënaqësi.⁴

Ne nuk e shkatërroam planin e Perëndisë; ne jemi plani i tij, plani i tij i përjetshëm për t'i dashur ata që nuk e meritojnë, për të shpalosur vetëm lavdinë e Perëndisë. Prandaj, në përputhje me planin e tij të dashur, Krishti dha veten në kryq për kishën e tij. I gjithë zemërimi i Perëndisë ndaj mëkateve të kishës u shterua përgjithmonë në Krishtin e kryqëzuar. Ai e dha tërësisht veten e Tij duke paguar edhe qindarkën e fundit të borxhit tonë. Ai na liroi plotësisht, edhe pse i kushtoi gjithçka. Prandaj, vetëm për hir të Jezusit, aprovimi i Perëndisë qëndron sot mbi kishën e tij.

QË TA SHENJTËROJË DHE TA PASTROJË ME ANË TË FJALËS

Sidoqoftë, nuk është se ne ishim tërheqës. Krishti na pa dhe na sheh, ashtu siç jemi në të vërtetë—të papastër. Pse e dha ai veten për këtë kishë jotërheqëse? Pali vazhdon: "...që ta shenjtërojë, pasi e pastroi me larjen e ujit me anë të fjalës" (Efesianëve 5:26).

Dashuria e përjetshme e Krishtit dhe vdekja sakrifikuese kishin një qëllim: të shenjtëronin kishën. Qëllimi i tij ishte të na shenjtëronte, të na ndante veçmas për veten e tij. Dashuria e tij është aq e madhe sa nuk mund të na lejonte të vazhdonim me jetët tona egoiste. Prandaj, ai na mori në zotërim për një qëllim të shenjtë dhe ne nuk i përkasim më vetes. Ai na nxori nga mjerimi dhe na bëri të vetët. Fjala *shenjtëroj* na mbush me dinjitet të ri. Tani ne mund të qëndrojmë në këmbë dhe të mos zvarritemi më me fytyrë përtokë. Ne i përkasim Krishtit Shpëtimtar dhe askujt tjetër. Si mund të ishte ndryshe?

Në kontekstin e Efesianëve 5, kjo dashuri e Krishtit ka natyrë

martesore. Martesa jonë e re me të, bashkimi ynë vetëm me të, nuk është rezultat i faktit që në mënyrë heroike ne e zgjodhëm atë, por për shkak se në mëshirën e tij ai na zgjodhi ne.

Kur burrat kërkojnë një grua, shpeshherë kërkojnë një mbretëreshë bukurie, por Krishti zgjodhi atë që ishte e pistë dhe që kishte nevojë për pastrimin e tij. Për të gjetur nusen e tij, Biri i Perëndisë kaloi rrugën dhe shkoi në lagjen e rrezikshme të qytetit, atje ku jetojmë të gjithë ne. Në këtë marrëdhënie, ne sollëm prejardhjet tona të rrëmujshme, problemet tona të vazhdueshme dhe turpin tonë. Por tani mund të përballemi me të gjitha këto, për shkak të asaj që ai solli në këtë marrëdhënie: pastrim të mjaftueshëm për të gjithë fajin tonë të ndyrë.

Si e pastron ai nusen e tij? “Me larjen e ujit me anë të fjalës.” Disa interpretues të Shkrimit e marrin këtë si referencë për pagëzimin. Dhe ky mund të përfshihet, por me sa duket ka më tepër mundësi që Pali po mendon për shërbesën e plotë të ungjillit në kishat tona.⁶ Bibla thotë: “Por u latë, por u shenjtëruat, por u drejtësuat në emër të Zotit Jezus dhe nëpërmjet Frymës së Perëndisë tonë” (1 e Korintasve 6:11). Çfarë po thotë atëherë Efesianëve 5:26? Duke qenë se Zoti na ka bërë të vetët, ai e bën reale dashurinë e tij, tekta fjala e ungjillit na lan të diel pas të diele. Kjo është mënyra si ai na rifreskon dhe i bën kishat të denja për veten e tij. Nuk ka asgjë zhvlerësuese në Krishtin, asgjë për t’u shqetësuar apo për të hequr ndonjë gjë të padëshirueshme. Dashuria e tij e përjetshme derdhet mbi ne në kishat tona me fuqi ripërtëritëse përmes shërbesës së fjalëve të ungjillit (shiko Isaia 55:10-11).

Profeti Ezekiel gjithashtu e pa Perëndinë si bashkëshortin e popullit të tij (Ezekieli 16). Ai e pa kombin e ri të Izraelit si një

vajzë të braktisur, të papastruar dhe të padashur. Pastaj, Perëndia i erdhi pranë. Zemra e tij shkoi drejt saj. Ai u kujdes për të. Ai e lau, e veshi dhe e rriti. Ajo u bë e bukur. Ai u martua me të dhe e stolisi.

“Por”, Perëndia vijon t’i thotë popullit të tij: “ti vure besimin në bukurinë tënde dhe u kurvërove për shkak të namit tënd dhe ia falje kurvërimet e tua çdo kalimtari” (Ezekieli 16:15). Kjo deklaratë është shqetësuese. Për çfarë po flet Zoti? Ai po deklaroi një të vërtetë të vështirë, por të rëndësishme. Kurdoherë që zemrat tona mëkatore nuk e shohin si të kënaqshme dashurinë e Bashkëshortit tonë hyjnor dhe i çojmë ankthin, vetminë ose nevojat tona drejt zgjidhjeve dhe ngushëllimeve të tjera që nuk e përfshijnë Perëndinë, atëherë ne kryejmë kurorëshkelje frymërore. Cili prej nesh nuk e ka bërë këtë? Të gjithë kemi vepruar shpesh si femra të përdala. Ungjilli nuk është historia e Krishtit që do një nuse të pastër, e cila e do atë gjithashtu. Ungjilli është historia e dashurisë së tij ndaj një prostitute, e cila mendon se ai nuk ka asgjë për t’i ofruar dhe vazhdon t’ua japë veten e saj të tjerëve. Për pasojë, çdo kishë e veçuar për Krishtin vazhdon të ketë nevojë për një pastrim shumë të thellë, i cili duhet të zbresë prej së larti, përmes shërbesës së vazhdueshme të Fjalës.

Kërkoj ndjesë që e thashë kaq drejtpërdrejt, por është në Bibël. Ne duhet të përballemi me të. Si mund të shpresojmë të jemi të sinqertë me Krishtin nëse e shpërfillim portretizimin tronditës të Biblës për prishjen tonë të natyrshme? Bibla na paralajmëron se në zemrat e të gjithëve ne qëndron i fshehur një qëndrim blasfemues. Ne themi me vete: “Çfarë të keqe ka

ky apo ai kompromis? Ai do të më kuptojë, ai tregon vetëm hir, apo jo?” Por cili bashkëshort do të thoshte: “Ku qëndron problemi me tradhtitë e gruas sime? Është thjesht martesë. Unë e kuptoj. Unë tregoj vetëm hir”? Po kështu, Bashkëshorti ynë hyjnor nuk mendon: “Epo, ka sjellë një dashnor tjetër në shtratin tonë, por për aq kohë sa më lënë të fle, ku qëndron problemi?” Ky mendim është i neveritshëm!

Dashuria e Jezusit është e shenjtë. Ai jep gjithçka dhe kërkon gjithçka, sepse ai është një Bashkëshort i mirë. Vetëm një dashuri ekskluzive është dashuri e vërtetë. Vetëm një hir pastrues është hir i vërtetë. A do ta dëshironim madje një hir që nuk do të na pastronte për Krishtin?

Le t’ia japim veten sërish Zotit tonë dhe vetëm atij, dhe të mos ndalojmë kurrë së bëri këtë. Le të mos ndalojmë gjithashtu së thëni brezit tonë: “Nuk po themi se Jezusi është thjesht një rrugë, apo rruga më e mirë. Ne po themi se ai është *e vetmja* rrugë. Bashkohuni me ne në të vetmen dashuri të vërtetë që ekziston në tërë gjithësinë. Dil nga shtëpia publike e kësaj bote, ku çdo gjë është në shitje dhe çdokush ka një çmim. Eja në martesën e përjetshme, ku nuk do të blihesh apo shitesh më, por do të jesh i dashur dhe i çmuar në përjetësi. Ti mund të pastrohesh nga të gjitha kurvërimet e tua përmes fuqisë së hirit të tij. Mund të të kthehet virgjëria jote, mund të kesh sërish integritetin tënd, dhënë falas nga dashuria e Krishtit, vazhdimisht e rifreskuar përmes ungjillit të Krishtit. Eja tek ai!”

Pra, qëllimi parësor i Krishtit për kishën e tij është të na bëjë të vetët dhe të na ripërtërijë. Por... ka më shumë.

QË TA PARAQESË ATË SI NJË KISHË TË LAVDISHME

Krishti ka një qëllim akoma më të madh për kishën e tij. Ky qëllim na çon në përjetësinë e ardhshme. Pali thotë se Krishti vdiq për kishën dhe e lan atë me Fjalën: “Që [ai] ta paraqesë atë përpara vetes së tij si një kishë të lavdishme, pa njolla a rrudha a ndonjë gjë të tillë, por që të jetë e shenjtë dhe e paqortueshme” (Efesianëve 5:27). Fjalët e theksuara janë *ai* dhe *vetes së tij*. *Ai* do të na zbukurojë. *Ai* do ta kënaqë zemrën e tij të dashur për ne.

Bibla na tregon se Perëndia është një Perëndi xheloz (Eksodi 34:14). Pali përjeton këtë xheloz të perëndishme kur i shkruan kishës në Korint: “Sepse jam xheloz për ju me xhelozinë e Perëndisë, sepse ju fejova me një burrë të vetëm, që t’ju nxjerr para Krishtit si virgjëreshë të dëlirë” (2 e Korintasve 11:2). Atëherë nuk duhet të na habitë ajo që Pali pret nga kisha: “përkushtimi i çiltër dhe i pastër ndaj Krishtit” (v. 3, Së Bashku). Nëse kishat tona bëhen ndonjëherë aq të marra sa të thonë se Jezusi është një nga udhët, nëse lejojmë çfarëdo pasioni tjetër të ndërhyjë në kënaqësinë dhe përnderimin tonë për vetë Jezu Krishtin, ne do të sfidojmë qëllimin e tij të dashur dhe do të korruptohemi. Zoti do të jetë në gjendje të na e kthejë nderin, por vetëm përmes pendimit tonë.

Asgjë në gjithë këtë botë, sado tunduese, nuk krahasohet me Krishtin. Shiko fatin e lavdishëm që ai ka për popullin e tij. Ai do të na paraqesë të lavdishëm para vetes së tij. Në ditën e dasmës së përjetshme, atje lart, nusja nuk do të ketë nevojë për grim (Zbulesa 21:2). Ai do të na shohë në sy dhe do të na thotë: “E dashur, ti je e përsosur” dhe nuk do të jetë duke e

tepruar. Shenjtëria e vërtetë nuk është e mërzitshme, e zymtë apo negative. Ato janë shenja të fetarisë së krijuar nga njeriu. Shenjtëria e vërtetë që Krishti krijon, është *e bukur*. Dhe shenjtëria që ai jep, do të shpengojë çdo gjë të papastër që ne i kemi bërë vetes apo që na kanë bërë të tjerët. Ne do të jemi “pa njolla a rrudha, a *ndonjë* gjë të tillë”. Do të përsosemi përgjithnjë, sepse më në fund do të jemi me të dhe *vetëm* për të. Ai do ta bëjë! Ai ka premtuar!

Dashuria e Krishtit është fuqia më e madhe në gjithësi, shumë më e madhe se të gjitha mëkatet tona. John Owen, një teolog puritan, krahason dashurinë tonë të dobët me dashurinë e tij të fuqishme:

Një njeri mund ta dojë një tjetër si shpirtin e vet, megjithatë dashuria e tij nuk e ndihmon dot tjetrin. Mund të ndiejë keqardhje për të në burg, por jo t'i japë lehtësim, mund të vajtojë me të në mjerim, por të mos e ndihmojë dot, të vuajë me të në mundime, por të mos e lehtësojë dot. Nuk mundemi që me dashurinë tonë t'i japim hir një fëmije, apo mëshirë një miku; nuk mund t'i çojmë në qiell me anë të dashurisë sonë edhe pse kjo mund të jetë dëshira më e madhe e shpirtit tonë... Por dashuria e Krishtit, duke qenë dashuria e Perëndisë, është e efektshme dhe e frytshme në prodhimin e të gjitha gjërave të mira që ai vendos për të dashurit e tij. *Ai na jep jetë, hir dhe shenjtëri, përmes dashurisë së tij; me dashuri ai na përfshin në besëlidhje, me dashuri na çon në qiell.*⁷

Kjo është doktrina e ungjillit të kishës. Ungjilli na pastron dhe na ripërtërin.

NGA DOKTRINA TE KULTURA

Ç'mund të themi në lidhje me kulturën e ungjillit të kishës? Ajo përfshin shumë gjëra, siç është aftësia për të qenë të sinqertë në lidhje me veten dhe të shpresojmë në dashurinë e Krishtit, Bashkëshortit tonë. Por mbi të gjitha, kultura e ungjillit të një kishe dallohet nga një shenjtëri e bukur. Kjo shenjtëri mbetet e papërsosur në këtë jetë, por është e dukshme dhe e bukur. Zoti ynë na thotë: “Jini të shenjtë, sepse unë jam i shenjtë” (1 e Pjetrit 1:16). Një kulturë e re shenjtërie për Zotin buron nga thellësia e brendshme—nga zemrat që janë rifreskuar në dashurinë e Krishtit dhe i janë dorëzuar vetëm atij. Ne mund të shohim pashenjtërinë tonë dhe të mendojmë: “Nuk jam i mirë në këtë gjë. Vetëm do të dështoj vazhdimisht. Prandaj, shenjtëria nuk ka rëndësi.” Por ungjilli na mëson të mendojmë kështu: “Nuk jam i mirë në këtë gjë. Unë dështoj vazhdimisht. Prandaj, premtimi i Krishtit është ai që ka rëndësi. Ai do të më bëjë të shenjtë, siç ai është i shenjtë, për lavdinë e tij. Unë do ta besoj ungjillin. Do ta vendos besimin tim në dashurinë e fuqishme të Krishtit.”

Ja si e kthejmë këtë besim në realitet praktik. Bibla thotë se ne jemi martuar me Krishtin e ringjallur që t'i japim fryt Perëndisë (Romakëve 7:4). Ne nuk jemi martuar me një Jezus të vdekur dhe të pafuqishëm, por me një Jezus të gjallë dhe të fuqishëm. Çfarë roli luajtëm ne në kthimin tonë në besim? Iu dorëzuam atij. E lamë veten në krahët e tij dhe nisëm të ndryshojmë me anë të fuqisë së tij. Por siç ndodh në çdo martesë të shëndetshme, ne duhet t'ia japim veten atij vazhdimisht. Ia dhamë veten atij njëherë dhe e bëjmë këtë vazhdimisht, me be-

UNGJILLI

sim dhe dorëzim, çast pas çasti. Pastaj, me kalimin e kohës, ai jep besnikërisht frytin e tij nëpërmjet nesh.⁸ Shenjtëria e tij nis të shfaqet në dobësinë dhe çoroditjen tonë vetëm përmes fuqisë së tij të mrekullueshme. Atëherë njerëzit mund ta shohin bukurinë e tij në botë sot; në kishat e hijeshuara me shenjtëri.

UNGJILLI PËR GJITHÇKA

Dhe ai që ishte ulur mbi fron tha: “Ja, unë e bëj gjithçka të re.”

Zbulesa 21:5

Doktrina e ungjillit krijon kultura të ungjillit të quajtura kisha, ku gjëra të mrekullueshme u ndodhin njerëzve të padenjë, vetëm për lavdinë e Krishtit. Por, nuk përfundon me kaq në kishat tona. Një kishë e përkufizuar nga ungjilli është një shenjë profetike që drejton përtej vetes. Është familja model e lagjes së re që Krishti po ndërton për përjetësinë.¹ Njerëzit mund të hyjnë tani në një kishë të tillë për të parë bukurinë njerëzore që do të zgjasë përgjithmonë. Një kishë e tillë e bën qiellin real për njerëzit mbi tokë, që ata të mund ta vendosin besimin e tyre te Krishti tani, sa kanë mundësi.

Zbulesa 21 na tregon se sa i madh është në të vërtetë ungjilli. Është po aq i madh sa dhe gjithësia. Shpengimi është po aq i madh sa dhe krijimi. Si mund të ishte ndryshe? Historia e Biblës nis këtu: “Në fillim Perëndia krijoi qiejt dhe tokën” (Zanafilla 1:1). Përfundon këtu: “Dhe pashë një qiell të ri dhe një dhe të ri” (Zbulesa 21:1).

Lesslie Newbiggin vë në dukje domethënien e mënyrës se si Bibla fillon dhe mbaron: “Ndër librat e shenjtë të feve

botërore, Bibla është unike, sepse në strukturë është një histori e kozmosit. Bibla deklaron se na tregon formën, strukturën, origjinën dhe qëllimin, jo thjesht të historisë njerëzore, por të historisë kozmike.”²

Ne kemi nevojë për një shpresë kaq të madhe. Në fund të fundit, jetojmë në një botë që i është “nënshtruar kotësisë” (Romakëve 8:20). Ne jemi njerëz të gjymtuar në një botë të gjymtuar dhe çdo ditë përjetojmë dhimbjen. Bob Dylan e përmbledh në mënyrën e tij tipike:

Shishe të thyera, pjata të thyera
 Çelësa të thyer, porta të thyera
 Enë të thyera, pjesë të thyera
 Rrugët janë mbushur me zemra të thyera
 Fjalë të thyera që s’duheshin thënë kurrë
 Gjithçka është e thyer.³

Është mëshirë e Perëndisë që gjërat funksionojnë aq sa funksionojnë. Ndonjëherë ne mendojmë: “Jeta ime është e vështirë. Ku është Perëndia?” Në fakt, duhet të mendojmë: “Jeta ime është e përballueshme. Faleminderit, Perëndi!” Përse nuk kemi të gjithë kancer, SIDA dhe diabet? Pse nuk po planifikojmë të gjithë të vrasim njëri-tjetrin? Pse e duam Jezusin? Ka vetëm një shpjegim: Perëndia është poshtë rrëmujës, duke na mbajtur bashkë, duke na çuar me vendosmëri drejt Krishtit— “Poshtë teje ndodhen krahët e tij të përjetshëm” (Ligji i Përtërirë 33:27). Bibla thotë se në këtë moment Zoti Jezus është “duke i mbajtur të gjitha me fjalën e fuqisë së tij” (Hebrenjve 1:3). John Calvin komenton: “Duke mbajtur” përdoret në kuptimin e kujdesit

Ungjilli për gjithçka

dhe mbajtjes së gjithë krijimit në gjendjen e duhur. Ai sheh se gjithçka do të shpërbëhet shumë shpejt, nëse nuk mbahet nga mirësia e tij.”⁴

Shpresa e ungjillit është më shumë se një nxitje psikologjike që na ndihmon të kalojmë mëngjesin e së hënës. Shiko madhësinë e asaj që Perëndia na ka premtuar:

Sepse ja, unë krijoj qiej të rinj
dhe një tokë të re,
dhe gjërat e mëparshme nuk do të kujtohen më
dhe nuk do të vijnë më në mendje. (Isaia 65:17)

Në atë ditë të madhe e të fundit, ndërsa do të shkelim së bashku në krijimin e ri, ti mund të kthehesh nga unë dhe të thuash: “Ç’kemi Ray, po përpiqem ta kujtoj: a e quanim ‘kancer’? Ashtu ishte? Oh, s’ka rëndësi. Shkojmë!”

Në fakt, kjo ripërtëritje hyjnore e rendit të krijuar, e parashikuar nga profetët, nuk është plotësisht përpara nesh. E ardhmja e premtuar zbriti në këtë botë dy mijë vite më parë, kur Jezusi shpalli se po fillonte t’i përmbushte profecitë e lashta (Luka 4:16-21). Ja pse, Jezusi shëroi njerëz. Shërimet e tij nuk ishin marifete. Ato ishin thjesht një shfaqje e pjeseshme e atyre që do të vinin. Nuk bie dakord me teologjinë e Jürgen Moltmann në disa pika, por ai na ndihmon ta shohim qartë këtë aspekt të realitetit:

Kur Jezusi dëbon demonët dhe shëron të sëmurët, ai po nxjerr fuqitë e shkatërrimit jashtë nga krijimi dhe po shëron e restauron qeniet e krijuara, që janë të lënduara dhe të sëmura.

UNGJILLI

Sundimi i Perëndisë, për të cilin dëshmojnë ato shërime, e ripërtërin në shëndet krijimin e sëmurë. Shërimet e Jezusit nuk janë mrekulli të mbinatyrshe në një botë të natyrshe. Ato janë e vetmja gjë “e natyrshe” në një botë që nuk është e natyrshe, por e demonizuar dhe e plagosur.... Përfundimisht, me ringjalljen e Krishtit, nis krijimi i ri, *pars pro toto* (një pjesë që përfaqëson të tërën) me të kryqëzuarin.⁵

Ringjallja e Zotit tonë na tregon, në një njeri, një shikim të shpejtë të së ardhmes së njerëzimit të shpenguar. Jezusi i ringjallur është një Adami i dytë, një fillim i ri (1 e Korintasve 15:45). Dhe ne që jemi besimtarë kemi pjesë në risinë e tij tani: “Prandaj nëse dikush është në Krishtin, është një krijesë e re” (2 e Korintasve 5:17). Të bëhesh i krishterë, nuk do të thotë thjesht t’i shtosh diçka vetes tënde të vjetër; është krijimi i një njeriu të ri. Krishti i ringjallur banon brenda teje tani, për të mos u larguar kurrë (Romakëve 8:10-11).

Njerëzit që e besojnë këtë ungjill të madh, e tregojnë atë. Ne ende vuajmë, si gjithë të tjerët. Por jemi “si të brengosur, por gjithmonë të gëzuar” (2 e Korintasve 6:10). Ne “mburremi në shpresën e lavdisë së Perëndisë” (Romakëve 5:2). Secili prej nesh është si një i pastrehë, që fle poshtë një ure dhe ha nga koshi i mbeturinave. Një ditë shfaqet një limuzinë dhe prej saj del një avokat që i dorëzon një letër. Një xhaxha me të cilin kishte vite pa u takuar, ka vdekur dhe i ka lënë një pasuri të madhe. Çeku do t’i vijë pas disa ditësh. Papritur, streha prej kartoni nuk duket aq e pashpresë. Ai mund të jetojë aty edhe pak kohë. Një pasuri e madhe po i vjen.

Po kështu, një kishë e pasur me ungjillin gëzon në shpresë.

Ungjilli për gjithçka

Ne jemi mëkatarë të varfër, që tani mund të hedhim vështrimin përtej rrethanave të tanishme dhe ta gëzojmë të ardhmen tonë me anë të besimit.

Falë Jezusit, ekzistenca jonë është e lavdishme edhe tani, dhe ne zotërojmë premtimin e një lavdie të përjetshme që do të vijë. Sa ndryshe që është kjo nga cinizmi i përhapur në ditët e sotme! Dorothy Sayers e përshkruan kështu këtë frymë:

Në botë quhet Tolerancë, por në ferr quhet Dëshpërim... mëkati që nuk beson në asgjë, që nuk shqetësohet për asgjë, nuk kërkon të dijë asgjë, nuk ndërhyt në asgjë, nuk kënaqet me asgjë, nuk urren asgjë, nuk gjen qëllim askund, jeton për asgjë dhe qëndron gjallë, sepse nuk ka asgjë për të cilën të vdesë.⁶

Dëshpërimi është një mëkat intelektual dhe shoqëror. Ai mohon doktrinën e ungjillit dhe shkatërron kulturën e ungjillit. Por Perëndia po krijon kultura shprese, pritshmërie dhe optimizmi në kishat tona, që njerëzit të shohin një copëz të së ardhmes dhe të na bashkohen.

Hej, të gjithë ju miqtë e mi të krishterë: *nuk do të shkojmë në ferr! Do të shkojmë në qiell përgjithmonë!*

Qielli nuk do të jetë të kënduarit në kore masive lart mbi re. Qielli do të jetë i mbushur me njerëz realë, që jetojnë në një krijim real, të çliruar nga çdo e keqe dhe mjerim, dhe të ripërtërirë në bukuri të paimagjinueshme, sepse Zoti do të jetë me ne.

Ky ungjill i ndritur ka fuqinë të na mbajë përmes vështrësive tona në këtë botë, ashtu si një yll e ndihmoi Sam Gamgee në mes të udhëtimit të tij të vështirë me Frodon në

trilogjinë *Kryezoti i unazave*. Në thellësitë e tokës së ligë të Mor-dorit, Sam-i po shikonte qiellin e natës kur retë u shpërndanë për një çast:

Sam pa një ndriçim ylli të bardhë për pak çaste. Bukuria e yllit ia preku zemrën, teksa shihte lart, përmbi tokën e harruar, dhe shpresa iu kthye. Si një shpim me shpatë, i kthjellët dhe i ftohtë, ky mendim depërtoi në trurin e tij, se në fund Hija ishte thjesht diçka e vogël kalimtare; se kishte dritë dhe bukuri të madhe përjetë, të paarritshme prej saj.⁷

Zbulesa 21:1-5 shkëlqen si ai yll në qiellin e errët të natës sonë. Premtimi i këtij pasazhi nuk do të humbasë, sado e errët të jetë nata. Le ta shohim.

DHE PASHË NJË QIELL TË RI DHE NJË DHE TË RI

Pasazhi fillon: “Dhe pashë një qiell të ri dhe një dhe të ri; sepse qielli i parë dhe dheu i parë shkuan, dhe deti nuk është më” (Zbulesa 21:1).

Ky varg nuk na thotë se Perëndia do të heqë qafe natyrën; na thotë se Ai do ta shpengojë atë. Fjala kyç këtu është *i ri*, e cila shfaqet katër herë në pasazh (vargjet 1,2,5). *I ri*, nuk do të thotë se gjithësia do të jetë tërësisht e re, sikur të mos kishte asnjë vazhdimësi me gjithësinë e tanishme. I ri do të thotë se kjo gjithësi, ky qiell dhe ky dhe i tanishëm, do të ripërtërihet. Perëndia do të ripërtërijë këtë krijim të cilin e bëri, e zotëron dhe e do—këtë krijim, ku vetë ne ndihemi si në shtëpi.

Rregullimi i gjërave të thyera është mënyra si vepron Perëndia. Dëgjova për një nënë afrikane, fëmija e së cilës e

pyeti: “Çfarë bën Perëndia gjithë ditën?” Ajo me mençuri iu përgjigj: “Rregullon gjërat e thyera.”⁸ Perëndia merr sende të dëmtuara si ne dhe sjell ripërtëritje që s’mund të zhbëhet më kurrë. Nuk do të ketë më kurrë një tjetër “rënie të Adamit” që ta zhbëjë ripërtëritjen që Jezusi krijon.

Pse vargu 1 thotë: “dhe deti nuk është më”? Libri i Zbulesës është tepër simbolik dhe shpesh Dhiata e Vjetër e shpjegon simbolikën. Kështu është dhe në këtë rast. Profeti Isaia shkroi: “Por të pabesët janë si deti i trazuar, që nuk mund të qetësohet dhe ujërat e të cilit vjellin llucë dhe baltë” (Isaia 57:20). Gjatë historisë, të ligjtë kanë shkaktuar dallgë trazirash shoqërore, që shkumëzojnë me zemërim dhe irritim. Kurrë nuk janë të qetë. Por në atë ditë të fundit dhe të përjetshme nuk do të na duhet të shqetësohemi më për luftërat, protestat, ekzekutimet, rëniet e bursave, pushtimet nga armiqtë, apo rrymat degraduese të shoqërisë. Pra, ky varg *nuk* po thotë se nuk do të bëjmë dot në qiell! Përkundrazi, kur Krishti të vijë, do të kemi paqe të vërtetë në botë.

DHE PASHË QYTETIN E SHENJTË QË ZBRISTE PREJ QIELLIT

Prej nga do të vijë ky *shalom* i ri dhe i mrekullueshëm? Prej së larti. Gjoni vazhdon: “Dhe unë, Gjoni, pashë qytetin e shenjtë, Jerusalemin e ri, që zbriste nga Perëndia, prej qiellit, që ishte bërë gati si nuse e stolisur për burrin e saj” (Zbulesa 21:2).

Ne duhet të bëjmë çdo të mirë të mundshme për këtë botë tani. Por kurrë nuk do ta ndërtojmë dot parajsën mbi tokë. Vetëm Perëndia mund ta bëjë këtë dhe do ta bëjë në ardhjen e dytë të Krishtit—vetëm për lavdinë e tij.

Çfarë do të na zbresë Perëndia nga lart? Komunitetin e përsosur! Imagjino gjithë anëtarët e kishës tënde duke jetuar së bashku në dashuri të përsosur, në ndjeshmëri, në drejtësi dhe në mirëkuptim. Për më tepër, imagjino një version më të larmishëm të kishës tënde—me përfaqësues nga çdo fis, gjuhë dhe komb—që jetojnë së bashku në një mënyrë ku secili e konsideron interesin e tjetrit më të rëndësishëm se të vetin. Pa gënjeshtër, pa krekosje, pa ambicie. Por gëzim i përbashkët, punë e përbashkët, zell i përbashkët.

Premtimi i ungjillit nuk është thjesht që ti do të shkosh në qiell për të qenë vetëm me Jezusin; premtimi është se të gjithë njerëzit e Perëndisë do të jenë me Të në komunitet të lavdishëm përgjithmonë. Ne do të jemi një qytet, një Jerusalem *i ri*, banesa e vërtetë dhe e përjetshme e Perëndisë mes popullit të tij.

Pse një qytet? Pjesërisht sepse qielli *nuk duhet* të jetë një qytet. Kaini e krijoi qytetin si mënyrë për t'ia mbathur nga Perëndia (Zanafilla 4:17). Një qytet i bërë nga dora e njeriut është më shumë se një grumbull ndërtesash. Është një mekanizëm për të jetuar pa na u dashur që të varemi te Perëndia. Në një qytet mund të jesh vetëm. Në një qytet mund të fshihesh. Por çfarë bën Perëndia me strategjinë tonë për t'ju shmangur atij? Ai e kthen qytetin në *qiell*. Këtë bën Shpenguesi!

Do të jetë një qytet i shenjtë. Nuk do të ketë lagje të varfra, as mbeturina, nuk do të ketë grafitë, smog, pisllëk apo ndotje, e as mëkat. Las Vegas quhet shpesh “Qyteti i mëkatit”. Thellë-thellë, fatkeqësisht, secili nga ne e dëshiron mëkatën, kështu që asnjëri prej nesh nuk mundet ta përçmojë Las Vegas-in. Por, çfarë mund të bëjë Perëndia, Shpenguesi ynë, për Qytetin

e Mëkatit? E vështirë të imagjinohet. Një gjë është e sigurt: një Las Vegas i ri, i ripërtërirë në mënyrë hyjnore, nuk do të jetë i mërzitshëm. Mërzinë e krijojmë ne dhe pastaj ndërtojmë vende të liga si kazinotë me lojëra fati për ta larguar mërzinë. Por, a funksionon? A i ke parë ata njerëz që qëndrojnë përpara lojërave të fatit duke hedhur monedha? A duken ata si njerëzit e reklamave—të rinj të pashëm dhe duke ia kaluar shumë mirë? Qyteti i Perëndisë nuk do të ndërtohet mbi premtime të rreme. Ai nuk mund të na zhgënjejë. Qyteti i tij i shenjtë, Jerusalemi i Ri, do të na kënaqë ashtu siç kemi dëshiruar gjithmonë.

Ja dhe arsyeja! Qyteti i shenjtë do të jetë më shumë se një komunitet horizontal, edhe pse kjo do të jetë e mrekullueshme. Qyteti i shenjtë do të jetë gjithashtu një nuse e stolisur për një Dhëndër Qiellor (vargu 2). Libri i Zbulesës përmend më herët “dasmën e Qengjit” (Zbulesa 19:7). Edhe kjo mund të jetë e vështirë që ta përfytyrojmë. Ka periudha në jetën tonë kur e kemi shumë të vështirë të besojmë se Krishti na do dhe ne gjithashtu zor se e duam. Por nuk do të jetë gjithmonë kështu. Premtimi i ungjillit është se kishat tona do të “stolisen për burrin [tonë].” Dashuria e tij do të shërojë turpin tonë dhe do të na nxjerrë nga mosbesimi dhe nga letargjia. Ne do ta duam atë me dashuri të zjarrtë, madje ashtu siç Ai gjithmonë na ka dashur thellësisht me gjithë zemrën e tij të pushtetshme.

Ajo ditë e mrekullueshme nuk do të mbarojë kurrë. Nuk do të ketë zhgënjime pas muajit të mjaltit. Përjetë e mot përjetimi ynë i përhershëm do të jetë dashuri mes nesh dhe Shpëtimtarit tonë. Nuk do të përjetojmë kurrë asgjë tjetër, dhe asgjë më pak.

TABERNAKULLI I PERËNDISË ËSHTË ME NJERËZIT

Premtimet e lavdishme shpalosen dhe më qartë:

Dhe dëgjova një zë të madh prej qiellit, që thoshte: “Ja tabernakulli i Perëndisë me njerëzit! Dhe ai do të banojë me ta; edhe ata do të jenë populli i tij dhe vetë Perëndia do të jetë *bashkë* me ta, Perëndi i tyre. Dhe Perëndia do të fshijë çdo lot nga sytë e tyre; dhe vdekja nuk do të jetë më; as brengë, as britmë, as dhimbje nuk do të ketë më, sepse të parat shkuan.” (Zbulesa 21:3-4)

Mund të ketë shumë dhimbje në jetën tonë tani, shumë keqardhje, shumë lot që nuk i vë re askush. Në mes të goditjeve të jetës vrasim ndonjëherë mendjen: “A mund të jem sërish i lumtur? A do të më kthehet përsëri jeta ime? A është e ardhmja ime diçka që thjesht duhet ta pranoj?”

Po sikur këto vargje të mrekullueshme të jenë të vërteta? Po sikur ato të jenë duke përshkruar të ardhmen *tonë* me Krishtin?

Kryesorja është kjo: “Vetë Perëndia do të jetë bashkë me ta, Perëndi i tyre.” Po vjen dita, në të cilën do të ndiejmë praninë e drejtpërdrejtë të Perëndisë, dhe prania e tij nuk do të jetë qortuese, por ngushëlluese. Ne do të jemi në praninë e tij, jo sepse ne e kemi mposhtur mëkatën tonë dhe e kemi ndrequr veten, por sepse Krishti mori mbi veten e tij të gjithë mëkatën dhe brengën tonë, duke na dhënë mëshirat e tij të ëmbla dhe të pafundme. Ai do të na tregojë gëzimet e përjetshme që tani janë të fshehura në realitetet e shenjta të qenies së Perëndisë. Ky është *premtimi* i madh i ungjillit, i cili u është dhënë të gjithë atyre që besojnë vetëm përmes meritës së Krishtit. Përndryshe,

duhet të vrasim mendjen: “Si mundet dikush si unë të ketë Perëndinë?” Për shkak të meritës së Krishtit, pyetja e vërtetë është: “Si mundet dikush si unë të refuzojë Perëndinë?”

Miku im, mos e refuzo Perëndinë! A të pengon diçka që ta pranosh Perëndinë si gëzimin tënd të përjetshëm?

Në kohën e Dhiatës së Vjetër, Perëndia banonte mes popullit të tij në tabernakull, pastaj në tempull (Eksodi 25:8). Perëndia i tha Salomonit se, për sa kohë mbreti do t'i bindej, Perëndia do të qëndronte në mes të popullit (1 i Mbretërve 6:11-13). Por Salomoni dhe pasardhësit e tij që trashëguan fronin, nuk u bindën, prandaj lavdia u largua (Ezekieli 9-11). Megjithatë, edhe para se lavdia të largohej, muret e tempullit e ndanin praninë e Perëndisë nga populli i Perëndisë.

Në ditën e madhe dhe të përjetshme, të premtuar te Zbulesa 21, nuk do të ketë mure, as ndarje, as distancë, as mungesë. Përkundrazi, do të ketë miqësi të ngushtë, të drejtpërdrejtë dhe personale me Perëndinë, përjetësisht. Në praninë e tij nuk do të ketë dhimbje apo vuajtje. Ai do të fshijë çdo lot nga sytë tanë. Ankthi i thellë i vuajtjeve tona në këtë jetë do të jetë larguar plotësisht. Do të ngrihem i shëruar dhe të plotë, për të mos qarë më kurrë.

Kjo është shpresa e paçmueshme që na është dhënë në Bibël: “Vetë Perëndia do të jetë bashkë me ta, Perëndi i tyre.”

Oh, sa shumë duhet ta urrejmë ungjillin e begatisë dhe premtimin e tij për një pasuri tokësore bashkë me Jezusin! Ky ungjill i rremë ofendon Perëndinë duke e parë atë si diçka të dorës të dytë, një trampolinë e dobishme drejt një pune më të mirë apo një shtëpie më të madhe. Gjithashtu, ungjilli

i begatisë na plaçkit duke e larguar zemrën tonë nga i vetmi gëzim për të cilin u krijuam: nga vetë Perëndia.

Ja premtimi i ungjillit të vërtetë, siç e përshkruan Jonathan Edwards:

Atje, në qiell, ky burim i pashtershëm dashurie, i përjetshmi Tre në Një, është i hapur dhe s'të pengon asgjë për t'iu afruar... Atje, ky Perëndi i lavdishëm shfaqet dhe shkëlqen në lavdi të plotë me rreze dashurie. Dhe atje, ky burim i lavdishëm derdhet gjithmonë në rrjedha, po, në lumenj dashurie dhe kënaqësie, dhe këto lumenj tejmbushen në një oqean dashurie, në të cilin shpirtrat e të shpenguarve mund të lahen me kënaqësinë më të ëmbël dhe kështu zemrat e tyre do të jenë të përmytura në dashuri!⁹

AI PO E BËN GJITHÇKA TË RE

Gjoni e përmyll këtë pjesë me një dekret mbretëror: “Dhe ai që ishte ulur mbi fron tha: ‘Ja, unë e bëj gjithçka të re’” (Zbulesa 21:5).

Kjo është madhësia e vërtetë e ungjillit biblik: Nuk do të ketë asgjë të vjetër, të rrënuar, të papastër apo të prishur në mbretërinë e lavdishme të Krishtit. Nuk do të përballemi me asgjë që shoqërohet me një kujtim të keq. Çdo gjë që ne përjetojmë, çdo kujtim apo përvojë e re, do ta shumëfishojë, pastrojë dhe shtojë gëzimin tonë në përjetësi, duke qenë se gjithçka vjen nga dora e Perëndisë.

Si mund të ndodhë e gjithë kjo? Përmes atij që është ulur mbi fron, që do ta bëjë gjithçka mrekullisht të re. Kush do t'i japë fund luftës? Kush do ta mposhtë Satanin? Kush do t'u sjellë drejtësi kombeve? Kush do ta riparojë dëmtimin dhe rrënojën e shkaktuar nga mëkatet tona? Ai do ta bëjë, Mbreti ynë, që

edhe tani mbretëron nga fronti i hirit të tij, atij i qoftë lavdia në jetë të jetëve!

Kjo është doktrina e ungjillit!

NGA DOKTRINA NË KULTURË

Si çon kjo doktrinë e ungjillit në një kulturë ungjilli? Ajo krijon kisha që shfaqin shpresë të fortë, të shndritshme dhe të paepur. Krijon kisha që përballen me jetën ashtu siç është, dhe nuk mposhten.

Kur një kishë e beson këtë ungjill fisnik dhe madhështor, ajo nuk mund të jetë kurrë e parëndësishme apo e vogël. Nuk ka asgjë që kjo botë mund t'u bëjë kishave tona, të cilën Shpëtimtari ynë nuk do ta kthejë në të mirën tonë, për të na çuar më afër shtëpisë sonë të përjetshme. Pali, i cili i njihte shumë mirë vështirësitë e kësaj jete, tha: "Prandaj nuk ligështohemi; por, edhe pse njeriu ynë i jashtëm priset, ai i brendshëm përtërihet nga dita në ditë. Sepse shtrëngimi ynë i lehtë i tashëm, prodhon për ne, një peshë të përjetshme të pamasë e të pashoqe të lavdisë" (2 e Korintasve 4:16-17).

Përballë gjithçkaje që duket sikur na privon nga Perëndia, kjo siguri ndërton brenda nesh një *qëndresë të gëzueshme* dhe e bën këtë gjë në dy mënyra:

Së pari, shpresa e ungjillit na ndihmon të kemi qëndresë të gëzueshme kundrejt çdo zhgënjimi që përjetojmë në këtë botë të thyer. Agustini na mëson kështu:

Jeni të habitur që bota po humbet kontrollin, që ajo është plakur? Mendo pak njeriun: ai lind, rritet dhe plaket. Moshë

UNGJILLI

e vjetër ka shumë ankesa: kollitje, të dridhura, dobësim i shikimit, ankth, lodhje të mëdha. Njeriu plakët; ai është plot me ankesa. Bota është e plakur; ajo është plot me shtrëngime.... Mos u kap pas njeriut të vjetër, botës; mos refuzo ta rifitosh rininë në Krishtin që të thotë: “Bota po kalon, bota po humbet kontrollin, botës po i merret fryma. Mos ki frikë! Rinia jote do të ripërtërihet si një shqiponjë.”¹⁰

Së dyti, shpresa e ungjillit dhe triumfi i Shpëtimtarit tonë na bën të kemi qëndresë të gëzueshme edhe ndaj mëkateve dhe dështimeve tona. Martin Luteri na mëson:

Kur djalli na përplas në fytyrë mëkatet tona dhe na thotë se meritojmë ferrin dhe vdekjen, ne duhet të shpallim këtë: “E pranoj që meritoj vdekjen dhe ferrin. Dhe çfarë pastaj? A do të thotë kjo se do të dënohem me humbje të përjetshme? Aspak! Sepse unë njoh atë që vuajti dhe shleu borxhin tim. Emri i tij është Jezu Krishti, Biri i Perëndisë. Atje ku është ai, atje do të jem edhe unë.”¹¹

DIÇKA E RE

Po t'i shkruaj këto gjëra duke shpresuar që të vij së shpejti te ti, por, po u vonova, të dish se si duhet të jetë sjellja në shtëpinë e Perëndisë, që është kisha e Perëndisë së gjallë, shtylla dhe mbështetja e së vërtetës.

1 e Timoteut 3:14-15

E kemi parë mesazhin e ungjillit në tre nivele, lajmi i mirë për ne, për kishën dhe për krijimin. Tani le të shohim pak më thellë rrjedhojat për kishat tona. Më specifikisht, çfarë krijon ungjilli në botën e sotme që nuk ishte aty më parë?

Ungjilli nuk qëndron në ajër si ide abstrakte. Me anë të fuqisë së Perëndisë, ungjilli krijon diçka të re në botën e sotme. Nuk krijon thjesht një komunitet të ri, por një *lloj* të ri komuniteti. Kishat me ungjillin në qendër janë prova e gjallë se lajmi i mirë është i vërtetë, se Jezusi nuk është një teori, por është real, ndërsa ai na jep sërish thelbin e të qenët njeri. Përmes doktrinës, kulturës, fjalëve dhe veprave të saj, një kishë e tillë e bën të dukshëm njerëzimin e ripërtërirë, të cilin vetëm Krishti mund ta krijojë.

Në esenë e tij të fuqishme “2 Përmbajtje, 2 Realitete”, Francis Schaeffer propozon katër gjëra që duhet ta dallojnë një kishë me ungjillin në qendër: doktrina e shëndoshë, përgjigje

të sinqerta ndaj pyetjeve të sinqerta, përsheptshmëria e vërtetë dhe bukuria e marrëdhënieve njerëzore. Megjithatë, e fundit nga këto të katërta, bukuria e marrëdhënieve njerëzore, është gjëja e parë që mund të vihet re nga jobesimtarët kur hyjnë në kishë. Bukuria e vërtetë i bën njerëzit të ndalojnë dhe të vështrojnë. Por “nëse ne nuk e tregojmë bukurinë në mënyrën si trajtojmë njëri-tjetrin, atëherë në sytë e botës dhe në sytë e vetë fëmijëve tanë, po e shkatërrojmë të vërtetën që shpallim.”¹

Një kundërshtim i zakonshëm ndaj ungjillit është: “Shikoni kishat tuaja!” S’ka nevojë të thuhet gjë tjetër. Një person dyshues mund të gjejë një arsye për t’i shpërfillur deklaratat e të vërtetave të ungjillit thjesht duke parë atmosferën e marrëdhënieve në kishat tona. Dhe pse jo? Pikërisht në kishat tona ungjilli vihet në provë për jetën reale. Nëse njerëzit duan të dinë se çfarë krijon ungjilli, a mos po tregohen të padrejtë që shohin kishën? Nuk mendoj kështu!

Mendo për këtë krahasim. Nëse dua të shqyrtoj marksizmin, ose mund të lexoj dy mijë faqe të mërzitshme të *Kapitalit* nga Karl Marx, ose mund të shoh vendet që e kanë vënë në praktikë marksizmin. Bashkimi Sovjetik, për shembull, ra në vitin 1991 nën peshën e marrëzisë së vet tragjike. Çfarë shkoi keq? Mos ndoshta sovjetikët nuk arritën të jetonin sipas marksizmit të tyre? Jo, ishte besnikëria e tyre ndaj marksizmit, ajo që i shkatërroi. Marksizmi nuk mund të funksionojë, sepse nuk ndërtohet mbi bazën e së vërtetës për Perëndinë dhe njeriun. Ai ndërtohet mbi një fantazi vetidealizuese njerëzore.

Në mënyrë të ngjashme, krishterimin mund ta konside-

rosh ose duke fituar një doktoratë në studime biblike, ose thjesht duke u zgjuar pak më herët të dielën e ardhshme për të vizituar një kishë. Ungjilli duhet shfaqur në mënyrën më të qartë të mundshme në kishat tona. Prandaj, mënyra se si sillemi në shtëpinë e Perëndisë, ka rëndësi për të gjithë përreth nesh.

Këtë gjë thekson edhe Pali te 1 e Timoteut 3:14-16. Pali donte të vizitonte Timoteun, por planet e udhëtimit të tij ishin të pasigurta, kështu që ai i dërgoi paraprakisht këshillat e tij në një letër. Ai thotë shumë gjëra të mira në atë letër: çfarë është ungjilli, çfarë është një udhëheqës, për çfarë shërben paraja, e kështu me radhë. Por në mes të saj, Pali qartëson se po shkruante që: “të dish [Timote] se si duhet të jetë sjellja në shtëpinë e Perëndisë, që është kisha e Perëndisë së gjallë, shtylla dhe mbështetja e së vërtetës” (1 e Timoteut 3:15).

BALLAFAQIMI I NJË KULTURE ME NJË TJETËR

Ja cila është ideja e përfshirë në këto vargje. Përgjigjja e vetme ndaj një kulture është një kulturë tjetër—jo thjesht një koncept, por një kundërkulturë. Një kishë duhet t’i ofrojë botës një kundërkulturë të tillë, një mishërim të gjallë të ungjillit.

Kultura në të cilën ne jetojmë, është “shtyllë dhe mbështetje” kundër shumë ungjijve të rremë. Për shembull, një nga gënjeshttrat shkatërruese që e frymëzon kulturën perëndimore sot, është ajo që disa e quajnë Deizmi Terapeutik Moralist.² Ja cili është mesazhi i tij:

1. Ka një Perëndi, i cili ekziston dhe kujdeset për jetën njerëzore mbi tokë.

UNGJILLI

2. Perëndia dëshiron që njerëzit të jenë të mirë, të sjellshëm dhe të drejtë me njëri-tjetrin.
3. Synimi kryesor i jetës është të jesh i lumtur dhe të ndihesh mirë me veten.
4. Perëndia nuk duhet të jetë i përfshirë domosdoshmërisht në jetën e dikujt, përveçse kur kemi nevojë të zgjidhë ndonjë problem.
5. Njerëzit e mirë shkojnë në parajsë kur vdesin.

Çfarë lloj kulture krijon Deizmi Terapeutik Moralist? Atë në të cilën secili prej nesh jeton sipas motos “bëj çfarëdo që të bën të ndihesh mirë me veten”.³ Kjo zor se kërkon pendim nga ana jonë, e as nuk shfaq fuqinë e Perëndisë—dhe nuk jep aspak shpresë. Vetëm gjykimi na pret. Por kjo fe e rreme është përhapur gjerësisht në ditët e sotme. Prandaj, Perëndia kërkon që kishat tona të dallohen si alternativa të qarta, përballë këtij mashtrimi popullor që pranohet lehtë.

Nuk ka asgjë tjetër si kisha në botë sot—një lloj i ri komuniteti i krijuar nga Perëndia, që e bën ungjillin të dukshëm dhe bindës në një botë që beson gjithçka, përveç ungjillit.

Jezusi tha: “erdha të hedh zjarr në tokë” (Luka 12:49). Elton Trueblood, në librin e tij të mrekullueshëm të titulluar “Bashkësia e përflakur” shpjegon si funksionoi kjo gjë në kishën e hershme:

Ishte karakteri i zjarrtë i bashkësisë së hershme të krishterë që i mahniste romakët e kohës dhe ishte e mahnitshme pikërisht sepse nuk kishte asgjë në përjetimin e tyre që të ishte sado pak e ngjashme me të. Ata kishin shumë fe, por aspak si kjo... Pjesa më e madhe e veçantisë së krishterimit, në shfaqjen e tij

fillestare, qëndronte në faktin që njerëz të thjeshtë mund të ishin mahnitshëm të fuqishëm kur ishin në bashkësi me njëri-tjetrin. Siç e dinë të gjithë, është pothuajse e pamundur të bësh zjarr me vetëm një trung, edhe nëse është në gjendje të mirë, ndërsa disa trungje jo shumë të mirë mund të bëjnë një zjarr të shkëlqyer nëse qëndrojnë bashkë, teksa digjen. Mrekullia e kishës së hershme ishte ajo e shkopinjve të dobët, që bënë një zjarr të madh.⁴

Kur bëhet fjalë për dëshminë e kishës, apologjëtika mund të ndihmojë në përparimin e ungjillit. Perëndia dëshiron t'u përgjigjet me hir pyetjeve që kemi në mendje. Kështu që le të përmirësohemi në shpjegimin e arsytimeve të ungjillit për miqtë tanë dyshues. Por *bukuria e marrëdhënieve njerëzore në kishë është në vetvete një argument për ungjillin*, njësoj si një romancë e dashur që zgjat gjatë gjithë jetës, është një argument bindës për martesën kur ajo vihet në dyshim. Kur ungjilli vihet në dyshim, një kishë e bukur që qëndron e bashkuar, është një argument i padiskutueshëm në botën tonë të zemëruar dhe të përçarë. Të jashtëm reagojnë ndaj saj në të njëjtën mënyrë si një arkitekt i ri reagoi ndaj bashkësisë L'Abri në Zvicër: "Dua të të them" i tha ai Francis Schaeffer-it, "sa herë kam ardhur këtu, jam ndier si genie njerëzore."⁵ Kështu ai rrëfeu besimin e tij në Krishtin.

Kishat nuk e bëjnë ungjillin të vërtetë, ai mbetet i vërtetë edhe kur shtëpia e Perëndisë sillet keq. Por njerëzit mund ta *shohin* se është i vërtetë dhe dyshuesit kthehen në besim kur "hiri i Zotit" është mbi ne (Psalmi 90:17).

Pra, ndërsa kuptojmë sa strategjike janë kishat tona "në

mbrojtjen dhe vërtetimin e ungjillit” (Filipianëve 1:7), le të mendojmë më thellë për 1 e Timoteut 3:14-16.

SHTËPIA E PERËNDISË

Siç e kemi parë, shqetësimi i Palit në këtë letër është “si duhet të jetë sjellja në shtëpinë e Perëndisë” (1 e Timoteut 3:15).

Fjala *shtëpi* do të thotë familje. Kjo është kisha, duke qenë se Perëndia është Ati ynë (Efesianëve 2:18-19). Ai na ka birësuar si fëmijët e tij përmes Krishtit (Romakëve 8:15). Drejtësimi na çliron ligjërisht prej fajit përpara Gjykatësit tonë, por birësimi na përfshin emocionalisht në zemrën e Atit tonë. Mendo çfarë ndryshimi ka të kujdesesh për fëmijët e dikujt tjetër dhe të përkujdesesh për të tutë. Ti kujdesesh me sinqeritet për fëmijët e tjerë, por ndryshe për të tutë. Të flasim realisht, kur fëmija yt të mbulon me të vjella, nuk është aq e pështirë sa kur ta bën fëmija i dikujt tjetër, apo jo? Kështu na do Perëndia—si fëmijët e tij, në gjithë rrëmujën tonë.

Por si duhet të sillemi në shtëpinë e Perëndisë, Atit tonë?

Ndoshta ndërsa rriteshe, në familjen tënde mbretëronte kaosi. Ndoshta fëmijët, madje edhe prindërit, bërtisnin ose silleshin mizorisht. Disa familje janë ashtu. Madje edhe disa kisha janë ashtu.

Ama, shtëpia e Perëndisë nuk duhet të jetë kurrë ashtu. Një sjellje e tillë e mohon Atin tonë. Ai dëshiron që ne të sillemi në mënyra që zbulojnë zemrën e tij dhe atë që ai është. Kjo do të thotë se në familjet e kishave tona sot nuk duhet të sjellim modelet e dështuara të familjeve tona tokësore nga e shkuara. Ne mësojmë si të sillemi në shtëpinë e Perëndisë duke parë

së pari lart drejt Atit tonë dhe jo pas te familjet tona: “Bëhuni pra imitues të Perëndisë, si bij të dashur” (Efesianëve 5:1). Ky është një lloj i ri komuniteti të cilin kjo botë nuk mund ta krijojë dot.

Në mënyrën më të qartë ne e shohim Atin në Birin. Ngjashmëria është kaq e afërt, sa që Jezusi thotë: “Kush më ka parë mua, ka parë Atin” (Gjoni 14:9). Si mundet që bota e thyer të shohë bukurinë e patregueshme të Atit dhe të Birit në kishat tona? Shumë pak pasazhe biblike e thonë më mirë se Lumturitë e Jezusit:

Lum skamësit në frymë, sepse e tyre është mbretëria e qiejve.

Lum ata që vajtojnë, sepse ata do të ngushëllohen.

Lum ata që janë zemërbutë, sepse ata do të trashëgojnë tokën.

Lum ata që janë të uritur dhe të etur për drejtësi, sepse ata do të ngopen.

Lum ata që janë të mëshirshëm, sepse ata do të gjejnë mëshirë.

Lum ata që janë të pastër në zemër, sepse ata do të shohin Perëndinë.

Lum ata që bëjnë paqen, sepse ata do të quhen bij të Perëndisë.

Lum ata që përndiqen për shkak të drejtësisë, sepse e tyre është mbretëria e qiejve. (Mateu 5:3-10)

I gjithë qëllimi i Lumturive është të na tregojë si të sillemi në shtëpinë e Perëndisë. Ato përcaktojnë atmosferën e mbretërisë së re të Jezusit. Është mbresëlënëse që Jezusi e filloi predikimin e tij të parë dhe të gjatë duke theksuar një kulturë ungjilli.

Mund të jetë më e thjeshtë ta shohim sa ndryshim i madh është të hysh në mbretërinë e Krishtit nëse kthejmë secilën nga Lumturitë në të kundërtën:

UNGJILLI

Lum ata që mendojnë se u takon diçka, sepse bëhet ajo që duan.

Lum ata që nuk shqetësohen për asgjë, se janë rehat.

Lum ata që janë agresivë, sepse ata fitojnë.

Lum ata që e mbajnë veten për të drejtë, sepse s'kanë nevojë për asgjë.

Lum hakmarrësit se do t'ua kenë frikën.

Lum ata që nuk i zë njeri në gabim, sepse duken mirë.

Lum debatuesit, sepse thonë fjalën e fundit.

Lum fitimtarët, sepse bëhet ajo që duan ata.

A nuk e përshkruajnë më së miri botën tonë këto “Lumturi”? Cila prej këtyre dy kulturave e përshkruan më mirë kishën tënde, mbretëria e Krishtit apo mbretëria e kësaj bote?

Shtëpia e Perëndisë duhet të ofrojë një alternativë të qartë dhe të dashur kundrejt çmendurisë së kësaj bote. Në kishat tona, Perëndia na thërret të synojmë diçka më të mirë se ajo që shumë prej nesh kemi përjetuar.

Familja e Perëndisë është vendi ku njerëzit sillen në një mënyrë të re. E mendoj si një ekuacion të thjeshtë: ungjill + siguri + kohë. Familja e Perëndisë është vendi ku njerëzit duhet të gjejnë shumë ungjill, shumë siguri dhe shumë kohë. E thënë ndryshe, njerëzit në kishat tona kanë nevojë për:

- ekspozime të shumta ndaj lajmit të lumtur të ungjillit nga njëri skaj i Biblës në tjetrin;
- sigurinë e ndjeshmërisë joakuzuese, që të mund t'i pranojnë problemet e tyre me ndershmëri; dhe
- kohë të mjaftueshme për ta rimenduar jetën e tyre në një nivel të thellë, sepse njerëzit janë të ndërlikuar dhe ndryshimi nuk është i lehtë.

Në një kishë zemërbutë si kjo, askush nuk vendoset nën trysni, as nuk veçohet për t'u turpëruar. Secili është i lirë të shprehet dhe të gjithë rritemi së bashku, ndërsa shikojmë drejt Jezusit. Të sjellurit mirë në shtëpinë e Perëndisë do të krijojnë për të gjithë një atmosferë të përcaktuar nga ungjilli + siguria + koha. Kjo është çfarë e veçon kishën si një lloj të ri komuniteti.

John Calvin na bën të kuptojmë se si falja e Perëndisë duhet të derdhet vazhdimisht mbi ne në kishat tona, për të na ruajtur e mbrojtur:

Jo vetëm që nëpërmjet faljes së mëkateve Zoti na merr dhe na birëson një herë e përgjithmonë në kishë, por përmes kësaj ai na mbron dhe na ruan atje. Pra, çfarë kuptimi do të kishte që ai të siguronte një falje për ne, e cila ishte e caktuar të mos kishte dobi?... Kështu, duke qenë se ne i mbartim gjatë gjithë jetës shenjat e mëkatit, nëse nuk forcohem nga hiri i vazhdueshëm i Zotit në faljen e mëkateve tona, zor se do të qëndrojmë qoftë edhe një çast të vetëm në kishë. Por Zoti i ka thirrur bijtë e tij në shpëtim të përjetshëm. Prandaj ata duhet të meditojnë mbi faktin se gjithmonë ka falje të gatshme për mëkatet e tyre. Për pasojë, ne duhet të besojmë me vendosmëri se me bujarinë e Perëndisë, të ndërmjetësuar nga merita e Krishtit, përmes shenjtërimit të Frymës, mëkatet na janë falur dhe na falen çdo ditë, neve që jemi pranuar dhe jemi shartuar në trupin e kishës.⁶

A e përjetojnë kështu mëkatarët kishën tënde—si një vend të sigurt ku Zoti “na ruan dhe na mbron”? Apo e përjetojnë kishën tënde si një vend turpi dhe ankthi?

Sigurisht që disiplina e kishës është biblike. Ajo duhet të ndodhë kur sjellja e gabuar e dikujt në shtëpinë e Perëndisë

e përdhos emrin e Atit dhe rrezikon sigurinë e anëtarëve të tjerë të familjes. Mëkati që e “prish marrëveshjen”, ai që kërkon disiplinë formale në kishë, është ai që shkatërron vetë kulturën e ungjillit—për shembull me anë të thashethemeve.⁷ Siç tha edhe një miku im pastor kohët fundit: “Kur një mëkatar është i penduar, pleqtë duhet ta mbrojnë atë mëkatar nga kisha. Kur një mëkatar është kryeneç, pleqtë duhet të mbrojnë kishën nga ai mëkatar.”

Qëllimi nuk është ta bëjmë kishën të sigurt për mëkatin; por ta bëjmë të sigurt për rrëfim dhe pendim. Kur ungjilli i hirit të Krishtit përcakton edhe doktrinën, edhe kulturën e një kisha, anëtarët e saj mund të ndihen të sigurt për ta rrëfyer dhe braktisur mëkatin. Edhe mëkatarët “e skajshëm” gjejnë falje dhe liri në mënyrë të mrekullueshme.

KISHA E PERËNDISË SË GJALLË

Pali thotë se shenjtorët e mbledhur bashkë nuk përbëjnë shtëpinë e Perëndisë, por janë “kisha e Perëndisë së gjallë” (1 e Timoteut 3:15).

Fjala *kishë* do të thotë një bashkësi njerëzish.⁸ Ata nuk janë thjesht një grup apo një kategori e caktuar demografike. Ata janë një *mbledhje* reale njerëzish.

Si mund të jetë ndryshe? Ne që besojmë në Jezusin jemi thirrur jashtë nga ajo që ishim dikur. Tani ne lulëzojmë kurdoherë që mblidhemi së bashku në emrin e tij. Jezusi tha: “Ejani, sepse gjithçka tashmë është gati” (Luka 14:17). Fryma e Shenjtë zbriti në ditën e Rrëshajave kur ata ishin të gjithë “bashkë, në një mendje të vetme, në të njëjtin vend” (Veprat 2:1). Fuqia e tij

e madhe e rriti kishën si në numër ashtu edhe në thellësinë e komunitetit (Veprat 2:41-47). Kishës së Jerusalemit në librin e Veprave i pëlqente shumë të mblidhej bashkë.

Njerëzit e Perëndisë, të mbledhur së bashku, janë një forcë e madhe për një ndryshim të motivuar nga ungjilli. Siç thanë disa në ditët radikale të viteve 1960: “Revolucion është ta shohim shpesh njëri-tjetrin.”⁹

Si kisha “e Perëndisë së gjallë”, ne jemi konvertuar në mënyrë të mrekullueshme. Më parë, Perëndia ishte thjesht një objekt në skenën e dramave tona egoiste. Ai mund të na jetë dashur, por jo dhe aq shumë. Patjetër që dëshironim të na faleshin mëkatet dhe të shkonim në qiell. Kur gjërat nuk shkonin mirë në jetë, e dëshironim ta kishim pranë, por në rrethana të tjera preferonim t’ia dilnim vetë mbanë. Në fakt, ne ishim alergjik ndaj Perëndisë dhe jetonim për idealet tona të rreme.

Pastaj gjithçka ndryshoi. Fryma e Shenjtë na rizgjoi për ta parë Perëndinë në një mënyrë të re—jo si zgjedhjen tonë të fundit, por si burimin tonë kryesor. Thellë brenda nesh, tani qëndron një dëshirë e zjarrtë për Perëndinë që—edhe pse ne mbetemi të paqëndrueshëm—vazhdon të na tërheqë pas tek ai, si dëshira më e thellë e zemrës sonë. Kjo dëshirë e zjarrtë nuk do të shuhet kurrë. Ne ndajmë të njëjtën rrahje zemre në kishat tona dhe Zoti ynë na e jep veten e tij më fuqishëm në mbledhjet tona, madje edhe në takimet më modeste: “Kudo që dy a tre janë bashkuar në emrin tim, unë jam në mes të tyre” (Mateu 18:20).

Kjo e bën çdo kishë besnike të jetë një dëshmi për Perëndinë e gjallë në një botë idhujsh të vdekur.

SHTYLLA DHE MBËSHTETJA E SË VËRTETËS

Së fundi, Pali vëzhgon në këtë pasazh se kisha është “shtylla dhe mbështetja e së vërtetës” (1 e Timoteut 3:15). Çfarë do të thotë kjo? Epo, çfarë bën një shtyllë? Ajo mban diçka në këmbë. Dhe çfarë bën një mbështetje? E siguron diçka që të qëndrojë lart. E thënë ndryshe, një kishë besnike mban lart ungjillin që kushdo të mund ta shohë, dhe e përforcon atë si të besueshëm dhe të patundur.

Kisha jote është thirrur për të qenë një shtyllë që e ngre lart të vërtetën e ungjillit. E vetmja e vërtetë që do të zgjasë më shumë se gjithësia, e vetmja e vërtetë që mund t’i ndihmojë tani mëkatarët dhe të përvuajturit, meriton të jetë plotësisht e dukshme. Nuk duhet të lejojmë asgjë tjetër në kishën tonë që të konkurrojë me dukshmërinë e lartë të ungjillit. Një kishë nuk ka të drejtë të veprojë si një tabelë lajmërimesh për komunitetin, e cila është vendosur në marketin e lagjes dhe është plot me karta biznesi, reklama për apartamente me qera, lajmërimet për kafshë të humbura, dhe agjenda të tjera që konkurrojnë për vëmendjen e njerëzve. Një kishë ekziston për të qenë një shtyllë që mban lart të vërtetën e Jezusit aq qartazi, saqë çdo kush mund ta shohë.

Por një kishë është thirrur gjithashtu që të jetë mbështetje. Pse? Sepse për shumë njerëz, ungjilli nuk *duket* mjaftueshëm i fortë. Ka gjëra të tjera që ua rrëmbejnë vëmendjen—një dietë e re, një imazh më i mirë i vetes, shkollimi i fëmijëve në universitetet e duhura. Shpërqendrimet tilla duken si çelësi për një të ardhme më të mirë, ndërsa ungjilli duket si një mundësi shumë e vogël për një stil jete, i cili përfshin kalimin e fundjavës me ata që kanë një prije fetare. Shumë njerëz i marrin vendimet e tyre për ungjillin bazuar te mënyra se si *iu duket*. Për këtë shërben

mbështetja. Një kishë mund të ofrojë një provë të gjallë dhe të prekshme se ungjilli sjell një ndryshim real për njerëz realë, të cilët jetojnë në botën reale. Për këtë arsye edhe mblidhemi—që të mishërojmë të vërtetën e ungjillit së bashku, në mënyrë që njerëzit të bëhen kuriozë prej tij. Si shtylla dhe mbështetja e së vërtetës, kishat tona janë plani A i Perëndisë për shpengimin e botës, dhe ai nuk ka plan B.

Asnjë kishë nuk ekziston për të lartësuar veten, ashtu sikurse një shtyllë ose një mbështetje nuk duhet të tërheqë vëmendje te vetja. Çdo kishë ekziston për hir të së vërtetës së lavdishme të Jezu Krishtit, i cili (vazhdon të thotë Pali në vargun 16): “U shfaq në mish, u drejtësua në Frymë, iu duk engjëjve, u predikua ndër paganë, u besua në botë, u ngrit në lavdi.” Kishat tona janë këtu për të, dhe *vetëm* për të. U rrëzoftë përgjithmonë para këmbëve të tij çdo agjendë konkurruese!

Çdo kishë besnike është e dashur për zemrën e Perëndisë, pikërisht sepse shfaq Jezusin në plotësinë e lavdisë së tij. Presidenti i universitetit Yale, Timothy Dwight (1752-1817), e ndjeu kaq thellë këtë, sa që shkroi:

Unë e dua mbretërinë tënde, Zot
Shtëpinë e vendbanimit tënd,
Kishën që Shpëtimtari ynë i bekuar e shpëtoi
Me gjakun e tij të çmuar.

Për të do të rrjedhin e lotët e mi,
Për të lutjet do t'i lartoj,
Çdo mund dhe kujdes asaj do t'ja kushtoj
Gjersa çdo mundim të mbarojë.

UNGJILLI

Përtej gëzimit më të madh
Çmoj rrugët e saj qiellore,
Bashkësinë e saj të ëmbël, betimet solemne,
Himnet e saj të dashurisë dhe të lavdërimit.¹⁰

Pak njerëz shkruajnë vargje kaq të forta sa këto. Përkundrazi, njerëzit sajojnë versionet e tyre të krishterimit, zgjedhin vargjet që u pëlqejnë nga Bibla, dhe shmangin angazhimin e kushtueshëm ndaj kishës. Problemi me këtë nuk është thjesht një pikëpamje e ulët për kishën, por që është një qasje minimaliste ndaj krishterimit. Është një përpjekje sa për të kaluar radhën, dhe të “pranohesh” gjithsesi si i krishterë. Kjo e bën Zotin e lavdisë të duket si një dështak, për të cilin nuk ia vlen të jetosh. Ku gjendet *kjo* tek ungjilli?

Fuqia e ungjillit krijon diçka krejtësisht ndryshe sot në botë. Krijon kisha që, duke huazuar fjalët e John Piper-it, janë bashkësi të bukura njerëzore që lartësojnë Perëndinë, admirojnë Krishtin, janë të mbushura me Frymën, shijojnë Biblën, predikojnë hirin, sfidojnë rehatinë, përqafojnë kryqin, ndërmarrin rreziqe, e kryqëzojnë egoizmin, ua mbyllin gojën thashethemeve, janë të zhytura në lutje, mendojnë për të ardhmen, përpiqen të arrijnë ata jashtë—në të cilat të padenjët mund të lulëzojnë.¹¹ Vetëm Perëndia mund të ndërtojë këtë lloj të ri komuniteti. Ama kur e bën ai, nuk mund të shpërfillt.

A arrin ta shohësh madhështinë e kishës tënde, e cila është shtëpia e Perëndisë, kisha e Perëndisë së gjallë, një shtyllë dhe mbështetje e së vërtetës së ungjillit? Është një lloj i ri komuniteti për shfaqjen e lavdisë së Krishtit. “Nga Sioni, përsosmëria e bukurisë, Perëndia shkëlqen” (Psalmi 50:2).

JO E LEHTË, POR E MUNDUR

Po kur unë pashë se ata nuk ecnin drejt sipas së vërtetës së ungjillit, i thashë Pjetrit përpara të gjithëve: “Në qoftë se ti, që je jude, rron porsì paganët dhe jo si judenj, pse i detyron paganët të rrojnë si judenj?”

Galatasve 2:14

Nuk është e lehtë të besosh ungjillin. Ai thotë se një Perëndi plotësisht i shenjtë i do mëkatarët si ne. Thotë se ai dërgoi Birin e tij të vetëm që të vdiste për ne. Thotë se ai e derdh Frymën e tij të Shenjtë për të na dhënë jetë dhe për të na mbajtur. Ungjilli shpall se asgjë nuk mund të na ndajë nga dashuria e Perëndisë në Krishtin Jezus, Zotin tonë. Madje thotë se ky Shpëtimtar është strategjia e Perëndisë për të transformuar gjithësinë. A nuk duket pak i pamundur ky lajm i mirë? Në krenarinë tonë, ose besojmë se jemi shumë të mirë për t’u gjykuar, ose besojmë se jemi shumë të këqij për t’u shpëtuar. Kështu, ungjilli është një surprizë e vazhdueshme, dhe ne kemi nevojë ta dëgjojmë atë vazhdimisht.

Një prej pengesave më të mëdha të punës së ungjillit në kishat tona është mosbesimi mes nesh, anëtarëve të kishës.

Mosbesimi ynë e pengon ungjillin në mënyra që ne nuk i dallojmë, edhe teksa synojmë ta përhapim ungjillin. Mposhtja e mosbesimit tonë nuk është e lehtë, ama është e mundur. Këtë do të shohim gjatë këtij kapitulli.

Martin Luteri e thotë shumë qartë: “Nuk ndodh që ta dëgjojmë mjaftueshëm ose tepër ungjillin. Po, edhe pse e mësojmë dhe e kuptojmë mirë, askush nuk e zotëron përsosmërisht apo e beson me gjithë zemrën e vet. Kaq i dobët dhe i pabindur ndaj Frymës është mishi ynë.”¹ Kërkohej një mënyrë e re e të menduarit, për të besuar se Perëndia është për ne, *vetëm* për shkak të asaj që Jezusi fitoi. Kjo do të thotë riorientim i vazhdueshëm i këndvështrimit tonë, për ta përqaftuar faktin se jetët tona varen nga diçka jashtë nesh.

Por Perëndia e vendosi kështu shumë kohë më parë. Në kopshtin e Edenit, edhe para se ndërlikimet e mëkatit të hynin në botë, Perëndia e planifikoi ekzistencën tonë, në mënyrë që të mund të lulëzonim vetëm kur jeta na jepet nga jashtë. Ai u dha Adamit dhe Evës pemën e jetës që t’i rifreskonte ata vazhdimisht (Zanafilla 2:9, 16-17). Në të njëjtën mënyrë, energjia jonë nuk ka ardhur kurrë nga “këtu brenda”, por gjithmonë nga “atje jashtë”. Ne mund të marrim jetë vetëm me duart e zbrazura të besimit. Perëndia i tha Adamit:

Dëgjo bir, nëse më bindesh, do të begatohesh. Por nëse nuk më bindesh, kjo do të krijojë brenda teje diçka të quajtur “ligësi”, që do të të çojë në diçka tjetër të quajtur “vdekje”. Ti nuk e di se çfarë janë këto gjëra, dhe nuk do të doje ta dije. Por nëse më beson, do të jetë mirë për ty. I gjithë bollëku dhe plotësia e jetës do të jetë e jotja.

Adami duhej ta pranonte fjalën e Perëndisë dhe duhej të orientohej nga Perëndia për të marrë jetë prej tij në çdo çast.

Tundimi i djallit ishte (dhe është): “Mos rreziko veten me Perëndinë. Besoju instinkteve të tua. Gjej motivin e jetës brenda teje. Duhet të marrësh kontrollin, sepse nuk mund t’i besosh Perëndisë.” Adami ra pre e këtij tundimi dhe si rrjedhojë ne lindim me këtë shtrembërim egoist. Na duket normale që t’i varim shpresat te vetja. Ne krijojmë kultura të tëra për t’i përforcuar teoritë idealiste që kemi për veten.

Ungjilli na ndryshon thellësisht në këtë nivel intuitive. Kur Perëndia na drejtëson në Krishtin, ai kundërvepron drejt-përdrejt ndaj gjithë strategjisë sonë egoiste të jetesës. Ai na llogarit një drejtësi që varet nga Dikush tjetër, duke rikrijuar edhe marrëdhënien Edenike dhe duke na nxjerrë sërish nga vetja dhe duke na futur në plotësinë e tij (Gjoni 1:16). Tani ne jetojmë në Krishtin, Adamin e ri dhe më të mirë. Pranojmë që me raste ndiejmë në zemrën tonë se jemi në një pozitë të pasigurt me Perëndinë. Kemi frikë se mos ai do të na zhgënjejë. Kështu që biem sërish pre e përpjekjeve të shumta për ta mbushur boshllëkun tonë me burimet tona. Në hirin e tij Perëndia na lë të rropatemi dhe këto përpjekje nuk kanë sukses. *Jeta nuk gjendet në ne, por vetëm në Krishtin dhe plotësisht në Krishtin. Ne jetojmë në të.*²

Ajo që është kaq befasuese për këtë ungjill, është natyra e tij e jashtme, tipari i të qenët atje jashtë, i gjithë jetës së vërtetë. E megjithatë është çliruese. John Bunyan e paraqet këtë liri në historinë e tij:

UNGJILLI

Një ditë, ndërsa po ecja në fushë, me ca brejtje në ndërgjegje, i frikësuar se mos akoma gjërat nuk ishin në rregull, papritur zbriti kjo fjali në shpirtin tim: *Drejtësia jote është në qiell*. Mendova dhe pashë gjithashtu me sytë e shpirtit tim Jezu Krishtin në të djathtë të Perëndisë. Atje, i thashë vetes, është drejtësia ime, ndaj pavarësisht ku isha apo ç'po bëja, Perëndia nuk mund të thoshte për mua: *Atij i mungon drejtësia ime*, sepse drejtësia ime, Jezusi, ishte para tij. Gjithashtu pashë se nuk ishte qëndrimi i mirë i zemrës sime ai që e bëri drejtësinë time më të mirë, dhe as qëndrimi i keq i zemrës sime që e bëri drejtësinë time më të keqe, sepse drejtësia ime ishte vetë Jezu Krishti, i njëjti dje, sot e përjetë. Në atë moment zinxhirët ranë vërtet nga këmbët e mia... Në atë çast u ktheva në shtëpi me gëzim për hirin dhe dashurinë e Perëndisë... Këtu jetova për ca kohë, në paqe të ëmbël me Perëndinë përmes Krishtit. Oh, mendova: Krishti! Krishti! Nuk kishte asgjë tjetër veç Krishtit para syve të mi.³

Për këtë është doktrina e ungjillit—për të na treguar neve njerëzve mëkatarë dhe të padenjë një tablo të Krishtit në hirin dhe lavdinë e tij. Pamja e tij na ikën shpejt nga sytë, apo jo? Të gjithë kemi nevojë të ekspozohemi shpesh ndaj lajmit të tij të mirë dhe ngadhënjyes.

VËSHTIRËSIA E KULTIVIMIT TË NJË KULTURE UNGJILLI

Është më e vështirë të zotërosh kulturën e ungjillit sesa doktrinën e ungjillit. Kjo kërkon më shumë mençuri dhe finesë në marrëdhënie me njerëzit. Përfshin hyrjen në një lloj të ri komuniteti, ndryshe nga çdo gjë tjetër që kemi provuar, ku jetojmë të lumtur së bashku në një dashuri që nuk mund ta

krijojme dot. Një kulturë ungjilli kërkon që të mos mbështetemi në rëndësinë apo virtytet tona, por të harrojmë sigurinë te vetja dhe të mburremi së bashku vetëm në Krishtin.

Kjo përshtatje mendore nuk është e lehtë, por të jetuarit në një komunitet të tillë është e mrekullueshme. Ashtu si Pali, dhe ne themi: “Për shkak të të cilit i humba të gjitha këto”—(të gjithë trofetë e rëndësisë së vetes, të gjitha plagët e vetëmëshirimit, çdo gjë që e shpikim vetë dhe e tërheqim zvarrë për të fituar vëmendje)—“dhe i konsideroj se janë pleh⁴, që unë të fitoj Krishtin, dhe, që të gjendem në të, duke pasur jo drejtësinë time nga ligji, por atë përmes besimit në Krishtin” (Filipianëve 3:8-9). Pali nuk e konsideroi sakrificë humbjen e egos së tij. Kush admiron plehun e vet? Është lehtësim të çlirohemi nga egot tona të papëlqyeshme. Dhe kur një kishë e tërë kënaqet së bashku vetëm në Krishtin, ajo kishë po mishëron kulturën e ungjillit. Kështu kisha bëhet një lloj i ri komuniteti befasues, ku mëkatarët dhe të përvuajturit marrin jetë, sepse Zoti është aty, duke ua dhënë veten lirisht atyre që janë të dëshpëruar dhe të padenjë.

Por sa e lehtë është, që një kishë të ekzistojë për t’u krekosur! Sa e vështirë është ta braktisim lavdinë tonë për një lavdi më të lartë!

Pengesa parësore për shfaqjen e bukurisë së Jezusit në kishat tona është rivendosja e vetes në qendrën e shenjtë që i përket vetëm atij. Lartësimi i vetes sonë e zbeh gjithmonë dukshmërinë e tij. Prandaj, kultivimi i kulturës së ungjillit kërkon vetëmohim të thellë e të vazhdueshëm nga gjithsecili prej nesh. Kjo është e kushtueshme dhe e dhimbshme si individë. Propozimi im përmes këtij libri, nuk është sipërfaqësor

as i cekët. Shumë gjëra janë kundër nesh, si brenda ashtu edhe jashtë. Por triumfi i ungjillit në kishat tona, është ende i mundur ndërkohë që vazhdojmë t'i mbajmë sytë vetëm te Krishti. Ai do të na ndihmojë!

Ne kemi nevojë për urtësinë e Perëndisë për të ndërtuar një kulturë ungjilli, sepse çdo kulturë përbëhet jo vetëm nga çfarë shikojmë, por edhe nga ajo *me çfarë* shikojmë; përfshirë edhe supozimet tona të pashqyrtuara. Natyrshëm ne nuk e dallojmë kulturën e kishës sonë njësoj si peshku nuk e dallon që është në ujë, por kultura është një realitet i fuqishëm. Ajo i jep formë identitetit tonë, vlerave tona dhe ndjesisë së mundësive. Ajo përcakton gradualisht kushtet që ne të ndihemi mirë me veten tonë—që ne përkasim diku dhe se kemi rëndësi.

VLERËSIMI I KULTURAVE TË KISHAVE TONA

Prandaj nuk duhet të hamendësojmë se kultura e kishës sonë është në përputhje me Krishtin në çdo aspekt. Duhet të supozojmë se nuk është e tillë, edhe aty ku nuk e kemi vënë re akoma. Duhet t'u kushtojmë vëmendje të veçantë atyre aspekteve jo të prekshme në kishën tonë—ndjesisë, atmosferës, marrëdhënieve, cilësisë dhe hamendësimeve të pathëna. Ato mund të mos jenë në përputhje me ungjillin aq sa dëshirojmë ne.

Për ta dalluar më qartë kulturën e kishës tëndë, bëji vetes disa pyetje. Cila është gjëja më e rëndësishme për kishën tëndë, për të cilën nuk është marrë kurrë një vendim formal? A ka ndonjë ideal, me qëllim të mirë, por të padobishëm? A ka ndonjë zonë në jetën e kishës tëndë, ku nuk po i bindeni Krishtit, e megjithatë prisni bekimin e tij? A ka diçka që ka një

ndikim shumë të madh në kishën tënde? Është shumë e lehtë që kishat t'i bëjnë të padiskutueshme disa gjëra, që nga koret me këmbanëza, te programet e të rinjve, e deri te strategjitë e misionit. Të gjitha këto mund të jenë gjëra të mira, por i duhen dorëzuar gjithmonë Krishtit.

Duke iu përgjigjur pyetjeve të tilla, mund të zbulosh dy gjëra: së pari, një idhull, kur kisha pretendon shumë për veten e saj duke penguar kështu lirinë tënde në Krishtin dhe së dyti, vetë zonën ku kisha jote mund të mësojë më shumë për gjithëmjaftueshmërinë e Jezusit.

Jeta gjendet në Krishtin dhe vetëm në të. Çdo kishë mund të ketë më shumë nga fuqia e tij, duke e ngulitur më fort ungjillin në kulturën e vet. Nuk është katastrofë që kisha të kuptojë papritur se ka nevojë të varet plotësisht te Jezusi. Varësia ndaj tij është shenjë që tregon shëndet. Charles Haddon Spurgeon thotë me urtësi:

Më duket se sistemi qeverisës i kishës, i cili përputhet më tepër me Shkrimin, është ai që kërkon më shumë lutje, më shumë besim dhe më tepër perëndishmëri për të vazhduar përpara. Kisha e Perëndisë nuk u krijua kurrë për të qenë një robot. Nëse do të ishte kështu, rrotat do të lëviznin sipas dëshirës. Kisha është krijuar për të qenë diçka *e gjallë*, një person i gjallë. Ashtu sikurse njeriu nuk mund të mbijetojë nëse i mungon jeta, nëse nuk i jepet ushqim apo i ndërpritet frymëmarrja, kështu duhet të jetë edhe me kishën.⁵

Në jetën e kishës do të ketë kohë kur na duket se gjithçka po shkatërrohet. Kohë të tilla mund t'ia hapin zemrën kishës

që të varet si kurrë më parë te Krishti i gjallë. Këto kohë na mësojnë se mënyra më e mirë për të “bërë kishë”, është duke lënë gjithmonë nevojat tona të pafundme përballë furnizimeve të tij të pafundme, ashtu siç tha edhe Spurgeon. A. W. Tozer i paraqet alternativat me një kontrast të fortë:

Pseudobesimi gjithmonë përpiket të gjejë një zgjidhje që do t’i shërbejë, në rast se Perëndia e lë në baltë. Besimi i vërtetë njeh vetëm një mënyrë dhe me gëzim pranon të heqë dorë nga çdo mundësi e dytë apo çdo zëvendësim i improvizuar. Për besimin e vërtetë nuk ka rrugë tjetër: ose Perëndia, ose rrënim i plotë. Dhe që prej ditës së parë kur Adami shkeli mbi tokë, Perëndia nuk ka zhgënjyer asnjë burrë apo grua (apo kishë) që i ka besuar atij.⁶

E kemi të vështirë t’i besojmë Zotit kaq guximshëm. Siguria e rreme që vetja na jep, është një problem i vazhdueshëm për ne të krishterët.

FUQIA E FRIKËS NË KULTURËN E NJË KISHË

Dëshira për siguri të rreme ishte një problem edhe ndër apostujt. Ky është një nga mësimet që marrim nga përballja e famshme mes Palit dhe Pjetrit, të cilën Pali e tregon te letra që u drejton galatasve:

Por kur erdhi Pjetri në Antioki, unë e kundërshtova në sy, sepse ishte për t’u qortuar. Në fakt para se të vinin disa njerëz nga ana e Jakobit, ai hante me paganët; po, kur erdhën ata, ai u tërhoq dhe u nda, duke drujtur ata të rrethprerjes. Edhe judenj të tjerë shtireshin bashkë me të, aq sa edhe Barnaba u tërhoq nga hipokrizia e tyre. (Galatasve 2:11-13)

John Stott e quan këtë “një nga ndodhitë më dramatike dhe më të tensionuara të Dhiatës së Re.”⁷ Nuk kishte të bënte me rivalitetin personal. Ishte një përplasje mes ungjillit dhe traditës. Pali e dalloj se nuk po rrezikohej asgjë më pak sesa vetë ungjilli. Ai nuk pranoi të qëndronte në heshtje, kur drejtuesit e tjerë e shkatërruan një kulturë ungjilli për hir të një tradite të vjetër, e cila nuk ia prishte rehatinë njeriut.

Nuk kishte diçka thelbësisht të gabuar në zakonet judaike të Pjetrit. Gabimi i madh ishte që kërkohesh zbatimi i tyre, pasi Krishti tashmë i kishte përmbushur ato: këtë bëri Pjetri kur u distancua nga besimtarët paganë, të cilët nuk i mbanin këto zakone. Në të vërtetë, Pjetri po thoshte se paganët duhej të besonin ungjillin *dhe* të përshtateshin me kulturën judaike, që të ishin mjaft të mirë për Krishtin—dhe mjaftueshëm të mirë për Pjetrin! Ata nuk ishin të barabartë me të, sepse nuk ishin si ai. Me këtë veprim, Pjetri e errësoi gjithëmjaftueshmërinë e Jezusit dhe lartësoi diçka nga vetja e tij në vend të Zotit. Çfarë fyerjeje ndaj veprës së përfunduar të Krishtit në kryq! Sa poshtëruese ndaj johebrenjve të blerë me gjak! Çfarë mbivlerësimi arrogant i traditës së Pjetrit! Çfarë shkeljeje e drejtësisimit vetëm nëpërmjet besimit! Çfarë kulture kishe për të ardhur keq!

Ligjet e gjërave të pastra e të papastra ishin zbatuar prej shumë shekujsh nga judenjtë, duke qenë të rrënjosura në Dhiatën e Vjetër. *Mishna* (zbatimet e Dhiatës së Vjetër nga judenjtë) thoshte madje se “vendbanimet e paganëve janë të papastra.”⁸ Pjetri ishte treguar i kujdesshëm gjithë jetën e tij që të mos infektohej nga paganët, por pastaj Perëndia i tregoi se Jezusi i

kishte përmbushur rregullat e vjetra. Tri herë Perëndia e mësoi kështu Pjetrin: “Gjërat që Perëndia i ka pastruar, ti mos i quaj të ndyra” (Veprat 10:15-16). S’kishte si t’i shpëtonte ky mësim.

Ajo që e motivoi Pjetrin këtu në Antioki, nuk ishte padi-turia, por frika nga mosaprovimi i njerëzve: “Ai u tërhoq dhe u nda, duke drujtur ata të rrethprerjes.” Si të gjithë ne, Pjetri kishte një histori frike. Kur ai e mohoi Jezusin natën e arrestimit të Zotit të tij, ai pati frikë nga lëndimi fizik. Në Antioki, ai e mohoi sërish Jezusin, sepse pati frikë dëmin shoqëror. I nxitur nga kjo frikë e vjetër, ai e shtrembëroi ungjillin.

E thënë ndryshe, problemi nuk nisi në nivel doktrine, por në nivel kulture. Gjithçka nisi me një frikë personale, jo nga leximi i një libri me teologji të keqe. Prandaj Pali e quajti këtë dy herë hipokrizi: “Edhe judenj të tjerë *shtireshin* bashkë me të, aq sa edhe Barnaba u tërhoq nga *hipokrizia* e tyre.” Shembulli i Pjetrit i vuri nën presion besimtarët johebrenj për t’u përshtatur nga jashtë me zakonet judaike, që të pranoheshin plotësisht si anëtarë të kishës.

Frika nga mosaprovimi i njerëzve ushqen qëndrimet politike. Na bën të dëshirojmë që të tjerët të na shohin në një mënyrë të caktuar dhe të identifikohemi me njerëz të caktuar. Frika shkatërron ndershmërinë, spontanitetin dhe gëzimin. Ajo ngre mure, për të cilat Jezusi vdiq që t’i shembte. Frika e prish doktrinën e mirë, siç do ta shohim edhe më poshtë. Dhe çfarë është kjo frikë veç egove boshe dhe të papërmbushura që motivohen nga diçka tjetër përveç Jezusit?

Fatkeqësisht, frika mund të jetë një forcë e madhe mes të krishterëve. Frika e Pjetrit pati aq shumë ndikim, sa që edhe

Barnaba, “biri i ngushëllimit” (Veprat 4:36), u tërhoq. Vetëm Pali pati qartësinë dhe guximin për të këmbëngulur që apostujt të zbatonin sërish doktrinën origjinale në kulturën e tyre, që mesazhi i ungjillit të përparonte pa u penguar.

DOKTRINË E DREJTË + KULTURË E GABUAR = MOHIM DOKTRINOR

Si reagim ndaj hipokrizisë së Pjetrit, Pali mbajti një qëndrim të guximshëm “që e vërteta e ungjillit të mbetej e pacenuar te ju” (Galatasve 2:5). Ai nuk interesohet thjesht në recitim të ungjillit, por në një kuptim të qartë të tij. Pse? Pali e dinte se me anë të praktikave kulturore të kishës sonë, ne mund ta zhbëjmë atë që themi në doktrinën zyrtare të kishës. Është e mundur që të mbahemi tek ungjilli teorikisht, edhe kur e humbasim si realitet. Le ta shprehim thjesht dhe me guxim këtë zbulim:

Doktrina e drejtë e ungjillit + kultura antiungjill
= mohim i ungjillit

Mund të mos e vëmë re se kjo po ndodh në kishën tonë, nëse po shohim vetëm deklaratën tonë të besimit dhe i themi vetes: “Ne besojmë gjërat e duhura.” Kështu ndodhi edhe me Pjetrin. Pali tregon atë që i tha Pjetrit: “besuam edhe ne në Jezu Krishtin, që të drejtësoheshim prej besimit” (vargu 16). Duket që ajo “ne” përfshin edhe Pjetrin. Pra, Pjetri nuk e mohoi kurrë doktrinën e vërtetë të ungjillit, por, me *sjelljen* e tij, ai e kundërshtoi kulturën e vërtetë të ungjillit, kulturën e pranimit, siç e tregon Pali në vargjet 15 deri në 21. Pjetri realisht po rindërtonte kulturën e vetëshpëtimit që ai vetë e kishte

shkatërruar, duke besuar në Krishtin: “Në qoftë se unë ndërtoj përsëri ato gjëra që prisha, unë bëhem vetë shkelës” (vargu 18).

Por Pali nuk pranoi ta “hedhë poshtë hirin e Perëndisë” (vargu 21), një deklaratë që tregon çfarë është vërtet në rrezik. Ne mund ta duam sinqerisht doktrinën e hirit të Perëndisë dhe, në të njëjtën kohë, ta anulojmë padashur atë hir. Ruajtja e së vërtetës kërkon një kulturë, ku mëkatarët mund ta shohin bukurinë e asaj që ne besojmë në një lloj të ri komuniteti.

Ndërtimi i një kulture të tillë nuk është i lehtë, ama është i mundur. Hapi më i vështirë për një kishë është ballafaqimi me veten, ashtu si Pali u përball me Pjetrin:

Po kur unë pashë se ata nuk ecnin drejt sipas së vërtetës së ungjillit, i thashë Pjetrit përpara të gjithëve: “Në qoftë se ti, që je jude, rron porsi paganët dhe jo si judenjtë, pse i detyron paganët të rrojnë si judenj?” (vargu 14)

Nuk mjafton të pyesim: a e mëson kisha jonë doktrinën e ungjillit? Por, duhet të pyesim gjithashtu: a përputhet qartë kultura e kishës sonë me atë doktrinë të ungjillit? Për Palin, besnikëria ndaj ungjillit përfshin *zbatimin* e tij në sjelljen tonë: “Unë pashë se ata nuk *ecnin drejt* sipas së vërtetës së ungjillit...” (vargu 14a). Ungjilli na jep më shumë se një vend ku të qëndrojmë; ai gjithashtu na udhëheq në shtegun që duhet të ndjekim. Ka një mënyrë për të jetuar “në një hap” me të. Është një udhëtim që na çon gjithnjë e më thellë në gjithëmjaftueshmërinë e pafundme të Zotit Jezu Krisht. Kur kishat tona janë të hapura ndaj gjithçkaje që Krishti është për ne, mesazhi i

ungjillit bëhet i pagabueshëm dhe rruga për te Krishti hapet për të gjithë njësoj.

Galatasve 2:11-14 është e qartë. Të gjithë ata që besojnë te Jezusi për drejtësimin e tyre, janë të pastër para Perëndisë, pavarësisht prejardhjes së tyre. Nëse Perëndia na shpall të pastruar vetëm përmes Krishtit, askush nuk ka të drejtën të kërkojë më shumë. Kjo është doktrina e ungjillit. Pastaj ajo doktrinë krijon një kulturë pranimit të hirshëm për çdo lloj besimtar. Jezusi tha: “Zgjedha ime është e butë” (Mateu 11:30). Ai tregohet i butë me njerëzit. Ai kurrë nuk i detyron ata të bëjnë diçka që Perëndia nuk e ka kërkuar. Por njerëzit e përkushtuar fort ndaj doktrinës së ungjillit mund të krijojnë një kulturë të ashpër në kishë, siç bëri Pjetri.

Kultura e ungjillit është po aq e shenjtë sa doktrina e ungjillit dhe duhet ushqyer e ruajtur me kujdes në kishat tona. Pali luftoi për të, sepse doktrina e shpëtimit me anë të hirit nuk mund të ruhet me integritet, nëse është e rrethuar nga një kulturë e shpëtimit me anë të vetes. Jezusi është Shpëtimtari i plotë që i nevojitet kujtdo. Ai është Pema jonë e Jetës! Ai mjafton për të na mbajtur gjallë përgjithmonë dhe është në dispozicion të kujtdo, me të njëjtat kushte.

ÇLIRIMI I MREKULLUESHËM I NJË KULTURE UNGJILLI

Sa e mrekullueshme është që çdo të diel të vijmë në një kishë çliruese! Gjatë gjithë javës notojmë në një oqean gjykimi me këqyrje negative. Vazhdimisht duhet të përmbushim kërkesat e një bote që lëndohet lehtë dhe kurrë nuk arrijmë t'i plotësojmë ato. Psikiatri zvicerian, Paul Tournier-i, i karakterizon

ndërveprimet “normale” njerëzore si një cikël i përbërë nga kritikrat, faji dhe vetëjustifikimi:

Në jetën e përditshme, jemi të zhytur vazhdimisht në këtë atmosferë të pashëndetshme të kritikës së ndërsjellë, aq sa nuk jemi gjithnjë të vetëdijshëm për këtë, dhe padashur e gjejmë veten në një rreth të mbrapshtë të pafundëm: çdo gjykim ngjall një ndjenjë faji te kritikuesi, po aq sa dhe tek i kritikuari, dhe secili gjen lehtësim nga faji i tij, në çdo mënyrë të mundshme, duke kritikuar të tjerët dhe duke u vetëjustifikuar.⁹

Pastaj të dielën hymë në një lloj të ri komuniteti ku zbulojmë një mjedis hiri vetëm në Krishtin. Është kaq ripërtëritëse. Mëkatarët si ne mund të marrin frymë sërish! Duket sikur Perëndia thjesht ndryshon temën e bisedës së secilit, nga ajo që nuk shkon me ne, e cila është me bollëk, në atë që është si duhet me Krishtin, e cila është e pafund. Ai zëvendëson negativitetin, akuzat, urrejtjen ndaj vetvetes me lajmin e mirë të hirit të tij për ata që nuk e meritojnë. Kush nuk do të merrte jetë në një komunitet që merr frymë në atmosferën qiellore?

Ja ku mund të mbahet me gëzim secili prej nesh tani: “Ajo që tani jetoj në mish, e jetoj në besimin e Birit të Perëndisë, që më deshi dhe dha veten për mua” (Galatasve 2:20). Fokusi ynë te vetja u kryqëzua me Krishtin. Nevoja për të fshehur dështimet dhe për të shfaqur epërsi të rreme nuk ekziston më. Krishti është më se i mjaftueshëm për ta bërë të plotë secilin prej nesh, pa shtuar diçka nga vetja.

Ndërsa me përrulësi ecim në një hap me të vërtetën e këtij ungjilli, njerëzit do të gjejnë një lloj të ri komuniteti në kishat

tona, ku mëkatarët dhe të përvuajturit mund të lulëzojnë. Nëse ndonjëherë do të ketë nevojë për ballafaqim, do të jetë vetëm që “e vërteta e ungjillit të mbetet e pacenuar te ju” (vargu 5).

DUKE PARË VETËM ATË

Kultura e ungjillit nuk është e lehtë, por është e mundur. Nuk ka asgjë mekanike apo ndonjë formulë për të jetuar me besim në Krishtin. Të jetosh me besim në Krishtin, do të thotë që t’i heqësh sytë nga vetja dhe t’i drejtosh tek Ai. Do të thotë vetëdorëzim i thellë vazhdimisht. Do të thotë se shpeshherë do të kemi nevojë për korrigjime përgjatë ecjes, që zemrat dhe kishat tona të kthehen në të njëjtën linjë me Birin e Perëndisë, i cili na deshi dhe e dha veten për ne.

Ndërsa shohim drejt tij, ai do të na ndihmojë. Martin Luteri na drejton atje ku do të gjejmë jetën tonë të re:

Mendo me kujdes kush është ky Bir i Perëndisë, sa i lavdishëm e sa madhështor është ai. Çfarë janë toka dhe qielli përpara tij?... Ligji nuk më deshi dhe nuk e dha veten për mua. Në fakt, ai më akuzon, më tmerron, më çon në dëshpërim. Tani unë kam dikë që më ka çliruar nga tmerret e ligjit, mëkatit dhe vdekjes, e më ka sjellë në liri, në drejtësinë e Perëndisë dhe në jetën e përjetshme. Ai është Biri i Perëndisë, atij i qoftë lavdia dhe nderi përjetë.... Lexoji me kujdes të veçantë këto fjalë: “Ai më deshi dhe dha veten për mua.” Me këtë besim të patundur mund të gdhendësh në zemrën tënde fjalën “mua” dhe ta zbatosh, duke mos dyshuar se ti je pjesë e atyre të cilëve iu përket shprehja “për mua”.¹⁰

ÇFARË MUND TË PRESIM

Sepse ne jemi për Perëndinë era e mirë e Krishtit ndër ata që shpëtohen dhe ndër ata që humbasin; për këta një erë vdekjeje në vdekje, po për ata erë jete në jetë. Dhe kush është i aftë për këto?

2 e Korintasve 2:15-16

Çfarë mund të presim teksa kishat tona këmbëngulin fort në doktrinën dhe në kulturën e ungjillit? Zoti ka plane të ndryshme, për kisha të ndryshme. Por Bibla na inkurajon të presim për më shumë kthime në besim (Veprat 6:7), më shumë gëzim (Veprat 8:8), më shumë ndikim (Veprat 19:20), më shumë rezultate të lavdishme. Gjithashtu mund të presim më shumë mundime.

Perëndia përhap aromën e këndshme të njohurisë së Krishtit, ndërsa ne predikojmë ungjillin e mëshirës hyjnore dhe e veshim atë mesazh në bukurinë e një jete të përbashkët që përcjell mëshirë (2 e Korintasve 2:14). Prandaj ne mund të kemi prirjen se bota do të na shtrojë tapetin e kuq, por Bibla na thotë të presim dy reagime të kundërta njëherazi. Disa njerëz do t'i përjetojnë kishat tona si “erë jete në jetë.” Të tjerë do t'i përjetojnë si “një erë vdekjeje në vdekje.” Sa më bindëse të bëhen kishat tona përmes ungjillit, aq më të forta do të jenë

këto dy reagime. Mund të presim më shumë zemra të hapura dhe të mbyllura gjithashtu. Të ecësh përpara me Zotin, do të thotë që e ardhmja do të jetë njëkohësisht më emocionuese dhe më stresuese se e tashmja.

Këtë zbuloi edhe Pali, ndërsa udhëtonte në botën mesdhetare, duke përhapur ungjillin dhe duke mbjellë kisha. Një burrë me një mesazh shkaktoi dy rezultate të kundërta. Pse? Sepse nuk kishte të bënte me Palin, por me Krishtin brenda Palit. Zoti ynë ishte i destinuar të ngjallte reagime të forta: pro dhe kundër (Luka 2:34). Kështu ka qenë gjithmonë dhe kështu do të jetë derisa ai të kthehet.

Nuk duhet të habitemi kur të zbulojmë se shërbesat tona nxitin si pëlqim ashtu edhe provokim. Nuk ka asgjë të gabuar këtu. Përkundrazi, diçka po shkon mirë. Perëndia po përhap aromën e Krishtit nëpërmjet nesh.

Pali shkroi 2 e Korintasve 2:15-16 për ta shpjeguar këtë dhe për të na inkurajuar që të vazhdojmë në qëndrueshmëri, duke iu dorëzuar strategjisë befasuese të Perëndisë për gjykim dhe shpëtim. Kjo është tema e këtij kapitulli.

NE JEMI ERA E MIRË E KRISHTIT

Pali shkruan: “Sepse ne jemi për Perëndinë era e mirë e Krishtit ndër ata që shpëtohen dhe ndër ata që humbasin” (2 e Korintasve 2:15). Fjalët e theksuara janë *e Krishtit*. Njerëzit e ndiejnë aromën e fortë të *Krishtit* kur kishat tona janë të mbushura me ungjillin. Sa e mrekullueshme është që ata mund të përjetojnë vetë Krishtin nëpërmjet nesh! Në shumë gjëra ne jemi kaq ndryshe nga ai. Ama aroma e tij ende përhapet.

Është edhe më e mrekullueshme që ne jemi “një aromë e ngjashme me Krishtin, e cila ngrihet te *Perëndia*” (Përkthyer nga version NLT anglisht). Kjo është pika kryesore e Palit. Çfarëdo që të mendojnë njerëzit për ne, Perëndia kënaqet me aromën tonë, teksa ne e ngremë lart Jezu Krishtin e kryqëzuar. Një komentues shkruan: “Asgjë nuk e gëzon zemrën e Perëndisë më shumë se predikimi i ungjillit të Krishtit.”¹

Në çfarë kuptimi jemi ne një “aromë”? Ky imazh vjen nga Dhiata e Vjetër. Është përdorur që në fljimin e ofruar nga Noeu: “Zoti ndjeu një erë të këndshme” (Zanafilla 8:21) dhe shfaqet në ligjet e fljimeve te Levitiku (Levitiku 1:9, 13,17 etj.). I pëlqeu Perëndisë që Noeu dhe priftërinjtë levitë ofruan fljime shlyese, duke dëshmuar për mënyrën e mëshirshme me të cilën Perëndia i trajton mëkatarët. Në të njëjtën mënyrë, Perëndisë i pëlqeu që Krishti ofroi shlyerjen përfundimtare përmes vetes në kryq. Edhe sot Perëndisë i pëlqen kur ne ofrojmë veten dhe kishat tona si fljime të gjalla (Romakëve 12:1) për shfaqjen e ungjillit të Krishtit. Në të gjithë Biblën, kënaqësia e Perëndisë arrin pikën kulminante në kryqin e Krishtit. Ky fljimi u tregua që më parë në Dhiatën e Vjetër, u krye në vetë Krishtin dhe ritregohet në ne sot.

Dikush ka thënë: “*Djegia e ofrimit e bën atë një aromë e këndshme.*”² Kishat ku zemrat janë në zjarr për ungjillin, përhapin aromën e vetë Krishtit, e cila është e mrekullueshme për Perëndinë lart në qiell. Ka mjaft gjëra në ne, të cilat Perëndia i anashkalon me hir. Ajo që ai dallon dhe që e kënaq atë, është pasioni i kishave tona për Krishtin e kryqëzuar.

Por këtu poshtë në tokë, mes njerëzve, shpesh gjërat janë ndryshe. Opinione e njerëzve për ne anojnë drejt dy

ekstremeve të kundërta. Sa më të qarta të jenë kishat tona për Krishtin, aq më shumë polarizuese do të jemi.

“Ndër ata që shpëtohen,” ne jemi aroma e këndshme e vetë Krishtit. Njerëzit inkurajohen dhe ndihmohen nga ungjilli ynë, sikur vetë Zoti të ishte i pranishëm në përpjekjet tona, sepse Fryma e tij është i pranishëm. Këta njerëz vijnë dhe na bashkohen.

“Ndër ata që humbasin,” ne lëshojmë një kundërmim ofendues. Njerëzit pyesin veten çfarë ka që nuk shkon me ne, pse nuk e kuptojmë, pse nuk zhytemi e lahemi në ujërat e mendimeve bashkëkohore. Këta njerëz na përçmojnë. Megjithatë, edhe kur njerëzit ofendohen, shërbesat tona të ungjillit mbeten të ëmbla për Perëndinë në qiell.

Çfarë mësojmë nga këto dy reagime të forta? Në mes të këtij ndërlikimi hutues të opinionëve të njerëzve, pozitive dhe negative, çfarë po thotë Bibla, që mund të na ndihmojë? Është ajo që John Calvin e shprehu thjesht për ungjillin: “Ai nuk predikohet kurrë më kot.”³

Qëllimi i ardhjes së Jezusit në tokë nuk ishte dënimi, por shpëtimi (Gjoni 3:17). Megjithatë, që nga fillimi e deri në ditët e sotme, disa njerëz duket sikur janë alergjikë ndaj ungjillit të tij shpëtues. Ata shpërthejnë në irritime refuzuese, edhe pse njerëz të tjerë bëhen gjithmonë e më të shëndetshëm. Vër re përdorimin e kohës së tashme tek 2 e Korintasve 2:15: “ata që shpëtohen” dhe “ata që humbasin.” Disa njerëz janë në rrugën drejt shkatërrimit të përjetshëm. Atyre ungjilli u pëshpërit: “Çdo gjë që e besoni thellësisht, po ju shkatërron edhe tani. E keni plotësisht gabim. Vraponi te Krishti!” Ata nuk e bëjnë. Të tjerë janë në rrugën drejt jetës së përjetshme. Këtyre ungjilli

u shpall: “Çdo gjë që e besoni thellësisht, po vërtetohet në ju, edhe tani. Qëndroni me Krishtin!” Dhe ashtu bëjnë. Ungjilli ka një ndikim të prekshëm tek të dy këto lloje njerëzish.

E vetmja gjë që ungjilli nuk e bën kurrë, është asgjëja.

Ungjilli i Zotit Jezu Krisht nuk pranon të mbahet afër dhe larg me distancimin tënd kritik. Askush nuk e gjykon dot ungjillin. Ai i gjykon të gjithë dhe shpëton disa.

Ne duhet ta përjetojmë vetë këtë. Sa herë e dëgjojmë ungjillin të predikuar, ai ose na ngurtëson pak më shumë, ose na zbut pak më shumë, në varësi të gjendjes së zemrës sonë përpara Perëndisë. Nuk mund të mos prekemi nga ndryshimi, a thua se ne kemi kontroll mbi veten. Martyn Lloyd-Jones na këshillon me urtësi:

Kujdes si e trajtoni Perëndinë, miqtë e mi. Mund t’i thuash vetes: “Mund të mëkatoj kundër Perëndisë dhe pastaj, sigurisht që mund të pendohem dhe të kthehem për ta gjetur Perëndinë sa herë ta dua atë.” Provoje! Do të zbulosh se ndonjëherë, jo vetëm që nuk mund ta gjesh dot Perëndinë, por as nuk dëshiron që ta gjesh. Do të dallosh një ngurtësim të tmerrshëm në zemrën tënde dhe nuk ke çfarë t’i bësh. Pastaj, papritmas, kupton se Perëndia po të ndëshkon që të të zbulojë mëkatin dhe poshtërsinë tënde. Mund të bësh vetëm një gjë. Të kthehesh tek ai dhe t’i thuash: “O Perëndi, mos më gjyko, edhe pse e meritoj. Ma zbut zemrën. Më shkri përbrenda. Nuk mund ta bëj dot vetë.” Kështu e dorëzon veten tërësisht në mëshirën dhe dhembshurinë e tij.⁴

Nuk jemi ne mëkatarët që e drejtojmë fuqinë e Perëndisë. Ne thjesht përjetojmë fuqinë e tij, në një mënyrë apo në një tjetër, dhe zbulojmë të vërtetën se kush ne jemi.

NGA VDEKJA NË VDEKJE, NGA JETA NË JETË

Në fakt, ekspozimi ndaj ungjillit e bën gjithmonë e më të dukshme gjendjen e vërtetë të zemrave të njerëzve, siç edhe Pali e shpjegon më tej. Aroma e ungjillit tonë është “për këta një erë vdekjeje në vdekje, po për ata erë jete në jetë” (2 e Korintasve 2:16). Jo vetëm që reagimet e njerëzve ndaj kishave të thelluara në ungjill zbulojnë zemrat e tyre ndaj vetë Krishtit, por reagimet e tyre i çojnë edhe më tej në shtegun e tyre. “Nga vdekja në vdekje”, do të thotë se ata po bien më thellë në vdekje, të shtyrë nga neveria që kanë nga kundërmimi i ungjillit. Ata po degradojnë keq e më keq në një gjendje që është e pakthyeshme, përveçse nëse ndërhyjnë mëshira e Perëndisë. “Nga jeta në jetë” do të thotë se zemrat e tyre të rilindura po marrin më shumë jetë, po bëhen më të sinqerta, më të ndjeshme, e po tërhiqen gjithnjë e më shumë nga aroma e ëmbël e Krishtit në po atë ungjill.

Por askush nuk është i ngurtë. Askush nuk është në një gjendje *mosreagimi* ndaj ungjillit. Çdokush vazhdon të ecë në njërën drejtim apo në tjetrin.

Patjetër që ne duam të heqim nga kishat tona çdo pengesë, për të pranuar Krishtin dhe për t’u rritur në të (Isaia 57:14-15; 2 e Korintasve 6:3). Ne duam ta përshtasim komunikimin tonë me mençuri dhe përlulësi (1 e Korintasve 9:19-23; 10:32—11:1). Duam të zvogëlojmë dyshimet dhe vështirësitë e njerëzve, sa më shumë të mundemi (Kolosianëve 4:5-6; 1 e Pjetrit 3:15). Por nga ana tjetër, ne nuk mund të shmangim reagimet negative, teksa komunikojmë efektivisht ungjillin. Një refuzim zemërak, cinik, fajësues, nga vdekja në vdekje, nuk është dështimi ynë. Refuzimi është pjesë e pandashme e

shërbesës së ungjillit, për shkak të natyrës së zemrës së rënë të njeriut.

Megjithatë, nuk ngurroj të shtoj sa e shëmtuar do të ishte që të kënaqeshim duke parë dikë në atë gjendje të tmerrshme! Ne duhet të vajtojmë për këta njerëz, për të cilët asnjë prezantim i ungjillit nuk është mjaft i mirë për ta, të cilët nuk kënaqen kurrë, sepse nuk kënaqen lehtë. Ata po largohen nga Jezusi duke shkuar drejt vdekjes. Ndaj nuk duhet të lejojmë që refuzimi i njerëzve të na largojë nga besnikëria jonë ndaj Krishtit. Diçka domethënëse po ndodh, më e thellë se çdo përshtatje që mund t'i bëjmë prezantimit tonë të ungjillit.

Megjithatë, *përmes nesh*, Perëndia përhap aromën e këndshme të njohurisë së Krishtit (2 e Korintasve 2: 14). Kjo është e jashtëzakonshme. Përmes shërbesave tonë, fatet e përvetshme të njerëzve po bëhen të dukshme edhe tani. Refuzimi i tyre ndaj ungjillit që ne shpallim, na kthjellon. Do të kishte qenë më mirë të mos kishin dëgjuar kurrë. Jo më kot Pali thotë: “Kush është i aftë për këto gjëra?” Patjetër që ungjilli është i mjaftueshëm për të gjitha qëllimet e Perëndisë, por ne nuk jemi. Ne bëjmë më të mirën tonë javë pas javë, por ne jemi të vegjël dhe të paaftë.

Realiteti më thelbësor është se ne jemi të përfshirë në vetë veprën e Perëndisë për shpëtim dhe për gjykim. Në çdo mbledhje të kishës, në çdo studim biblik, në çdo bisedë personale, në çdo postim në rrjete sociale, janë në diskutim pasojat e përvetshme. Qielli dhe ferri po nisin të shfaqen pikërisht para syve tanë në jetët e njerëzve. Ndaj ne themi diçka që do të rezultojë në shkatërrim për dikë dhe në shpëtim për një tjetër—kush është i aftë për një rol të tillë?

Shërbesa e ungjillit në kishat tona përfshin më shumë se thjesht argumentim doktrinor. Puna e ungjillit është aq delikate, sa dhe aroma në vetvete. Nuk ka të bëjë me fakte bazë që bien në mendjen e dikujt, por me një aromë, e cila hyn në zemër si një puhizë e lehtë. Dhe ky kontakt i lehtë rezulton në jetë ose vdekje. E tillë është edhe fuqia mahnitëse e ungjillit të Perëndisë.

FAJËSIM I KEQORIENTUAR

Si të krishterë, nuk duhet të dekurajohemi kur na gjykojnë apo na keqtrajtojnë. Kjo është pjesë e shërbesës së ungjillit. Duhet ta presim dhe ta pranojmë për hir të Zotit. Ata që refuzojnë Krishtin që ne shpallim, rrallë e pranojnë se zgjedhja e tyre është kundër tij. Për t'u justifikuar, ata kërkojnë mënyra për të na fajësuar. Po, ne duhet t'i pranojmë gjithmonë dështimet tona reale me ndershmëri të thellë. Është mbresëlënësi fakti se çfarë sigurie kishin apostujt, si dhe që fryma e vetëgjyimit mungon në Dhiatën e Re. Shqetësimi nuk dallohet askund tek 2 e Korintasve 2:15-16, ku Pali përmbledh gjithë shërbesën e tij.

Lejimi i një fryme vetëdyshuese të pavend është njëra nga mënyrat se si neutralizohet ndikimi i një kisha besnike. Charles Haddon Spurgeon thotë: “Oh, kjo është një e vërtetë e tmerrshme dhe solemne që, nga të gjithë mëkatarët, disa nga më të këqinjët gjenden në kishë. Ata që zhyten më thellë në mëkat dhe që kanë ndërgjegjen më të qetë dhe zemrën më të ngurtë, janë disa prej atyre që mund t'i gesh në shtëpinë e Perëndisë.”⁵ Kur njerëz të tillë nxitin polemika brenda kishës, një person me qëllim të mirë e ndërlikon problemin duke

Çfarë mund të presim

thënë: “Epo në çdo konflikt, ka gabime nga të dyja palët.” Vërtet? Në shumë konflikte, po. Por, në çdo konflikt? Kjo nuk është ajo çfarë Bibla thotë.

Herën e parë që ndodhi “ndarja e kishës” në Bibël, faji peshonte vetëm nga njëra anë: Kaini vrau vëllanë e tij, Abelin, për një konflikt që lidhej me adhurimin (Zanafilla 4:1-12). Çfarë nuk shkonte me Abelin, saqë Kaini u ndje i justifikuar për ta shkatërruar vëllanë e vet? Bibla përgjigjet:

Jo sikundër Kaini, i cili ishte nga i ligu dhe theri vëllanë e vet. Dhe për çfarë arsyeje e theri? Sepse veprat e tij ishin të liga, por ato të të vëllait, të drejta. Mos u çuditni, vëllezër të mi, nëse bota ju urren. (1 e Gjonit 3:12-13)

Edhe Kaini edhe Abeli ishin mëkatarë, por ajo që shkaktoi konfliktin, ishte fakti se veprat e Kainit ishin të liga dhe ato të vëllait të vet të drejta. Kaini s’mund ta duronte dot këtë gjë.

Kur një kishë ka anëtarë të pashpëtuar, zemrat e të cilëve nuk janë ende të reja, ky skenar përsëritet vazhdimisht, derisa të ballafaqohet fryma e botës dhe të ripërtërihet sinqeriteti i ungjillit. Për shembull, njerëzit mund t’i akuzojnë shërbesat besnike të ungjillit se nuk janë të dashura dhe kjo është një akuzë e lehtë për t’u bërë, por thuajse e pamundur për t’u vërtetuar apo për t’u hedhur poshtë. Ne që udhëheqim, duhet të dallojmë çfarë po ndodh vërtet, duke përdorur kategori biblike vlerësimi. John Piper e bën këtë shumë konkrete për ne:

Kam parë kaq shumë shantazh emocional gjatë shërbesës sime, sa nuk rri dot pa dhënë një paralajmërim kundër tij.

Shantazhi emocional ndodh kur një person barazon dhimbjen e tij/saj emocionale me dështimin e dikujt tjetër për të treguar dashuri. Këto nuk janë e njëjta gjë! Dikush mund të dojë mirë dhe përsëri personi tjetër të ndihet i lënduar, dhe ta përdorë lëndimin për të shantazhuar personin e dashur që të pranojë një faj që ai/ajo nuk e ka. Shantazhi emocional thotë: “Nëse ndihem i lënduar nga ti, ti je fajtor.” Nuk ka mbrojtje! Personi i lënduar është bërë Perëndi. Emocionet e tij, janë bërë juria dhe gjykatësi. E vërteta nuk ka rëndësi. E vetmja gjë që ka rëndësi është vuajtja sovrane e të hidhëruarit. Është përtej çdo diskutimi. Kjo taktikë emocionale është një e keqe e madhe. E kam parë shpesh gjatë tri dekadave të shërbesës sime dhe jam i gatshëm t’i mbroj njerëzit që akuzohen padrejtësisht prej saj.⁶

Në një epokë ku mungesa e lumturisë personale shpesh shihet si faji i dikujt tjetër, disa njerëz hyjnë në kishë duke kërkuar dikë të cilit t’ia hedhin fajin. Udhëheqësit e kishës janë pre e lehtë. Ashtu siç e sugjeron dhe Dr. Piper, perceptimi gjithë zemërim që njerëzit kanë për ata udhëheqës, është konfuz nga ana logjike, por nga ana psikologjike është bindës në mendimet e tyre, dhe këtë perceptim ata e përhapin lirshëm tek të tjerët. Pastaj, për hir të “pajtitimit”, këta udhëheqës mund të ndiejnë presion për të rrëfyer si mëkat disa aspekte të shërbesës së tyre që, në fakt, janë besnike ndaj ungjillit dhe të dashura ndaj njerëzve.

ARMIQTË DHE NJË MIK

Sërish, le të jemi të përlurur dhe me sinqeritet të pranojmë çdo dështim. Por 2 e Korintasve 2:15-16 na mëson se kundërshtimi me të cilin përballemi, mund të tregojë vërtet sa besnik jemi ndaj ungjillit provokues të Zotit tonë provokues.

Çfarë mund të presim

Besnikëria krijon armiq në tokë, por besnikëria gjithashtu ka një Mik dhe Avokat atje lart:

Lum ju kur do t'ju fyejnë dhe do t'ju përndjekin dhe, duke gënjyer, do të thonë çdo lloj fjale të keqe kundër jush, për shkakun tim. Gëzohuni dhe ngazëllehuni, sepse shpërblimi juaj është i madh në qiej, sepse kështu i kanë përndjekur profetët që qenë para jush. (Mateu 5:11-12)

SHTEGU YNË PËRPARA

Këta janë ata që ndjekin Qengjin, kudo që të shkojë.

Zbulesa 14:4

Në gjithë botën mbarë nuk ka:

Të vërtetë më të qëndrueshme se doktrina e ungjillit,
Asnjë komunitet kaq njerëzor sa një kulturë ungjilli,
Diçka më të kundërshtuar dhe shpenguese sa të dyja bashkë, dhe
Asgjë më të denjë për përkushtimin tonë më të thellë.

Shpresoj të jesh i bindur se doktrina e ungjillit është besnike ndaj Biblës dhe se kultura e ungjillit i trajton njerëzit si njerëz. Nëse është kështu, çfarë vjen më pas? Çfarë kërkohet prej nesh? Çfarë duhet bërë që ungjilli që duam, t'i ripërtërijë kishat, të cilat gjithashtu i duam?

Duke marrë parasysh natyrën e korruptuar të zemrave tona (Jeremia 17:9), gjëja e parë që duhet bërë është të gjunjëzohemi përpara Perëndisë dhe me përlulësi t'i përgjërohemi atij që të na mbajë. Secili prej nesh është gjithmonë një hap larg shkatërrimit moral dhe shkatërrimit në shërbesë. Le të jemi realistë që dëshirat tona mund të jenë krejt të kundërta nga rrugët e Perëndisë. Unë dhe ti nuk jemi shpëtimtarët. Ka vetëm një

Shpëtimtar. Prandaj, le të hidhemi në krahët e tij, dhe të mos ndalojmë kurrë së bëri këtë gjë, çdo moment, për sa të jetojmë. Francis Schaeffer thoshte: “Ne nuk po ndërtojmë mbretërinë e Perëndisë. Ai po ndërton mbretërinë e tij, ne thjesht lutemi që të kemi privilegjin për t’u përfshirë.”

Në rangun e mundësive të shumta që Perëndia na jep në hirin e tij, unë shoh tre thesare të thjeshta që ne dhe kishat tona mund t’i kërkojmë: fuqia, guximi dhe dashuria. Nuk shoh përparim pa këto. Ato janë biblike. Nuk kërkojnë para apo një stil të caktuar adhurimi. Funksionojnë për çdo kishë të çdo denominacioni për aq kohë sa ungjilli dhe vetëm ungjilli, lejohet të qëndrojë në qendrën përcaktuese të asaj kisha.

Nëse kemi përjetuar humbjen e gjithçkaje, që të fitonim Krishtin, pa mbrojtur egon apo pa arritur qëllimet tona, ne jemi të lirë për të marrë fuqinë, guximin dhe dashurinë e tij. Këto të trija ia kalojnë çdo gjëje tjetër në këtë botë, sepse nuk vijnë nga kjo botë. Sa domethënëse është që kishat tona të thonë: “Nuk do të hedhim as edhe një hap më shumë pa fuqinë, guximin dhe dashurinë e ungjillit dhe vetëm për lavdinë e Krishtit. Nuk do të vazhdojmë më siç kanë qenë gjërat!”

Le të mendojmë për secilin prej këtyre tre thesareve.

FUQIA

Së pari është fuqia. Ungjilli është fuqia e Perëndisë (Romakëve 1:16) dhe Jezusi tha se ndjekësit e tij do të ishin të “veshur me fuqi nga lart” (Luka 24:49). Në ditën e Rrëshajave, ndodhi që “befas nga qielli u bë një ushtimë, si ajo e një ere që fryn furishëm” (Veprat 2:2). Fuqia nuk erdhi nga pastori, njerëzit

apo nga grupi i lavdërimit. Fuqia erdhi nga qielli, papritur, pa shpjegim, përveç faktit që Perëndia kishte gisht në të.

Si mund të mbajmë emrin e Krishtit, pa pasur fuqinë e tij? Nëse qëllimet tona nuk janë më të larta se ajo që mund të arrijmë nga organizimi dhe mënyra jonë e të menduarit, atëherë duhet t'i kthejmë kishat në qendra komunitare. Por nëse jemi të lodhur prej vetes dhe shkëlqimit tonë, nëse ndihemi të turpëruar nga dështimet tona, atëherë jemi gati për dhuratën e fuqisë prej së larti.

Shpeshherë e konsiderojmë fuqinë e Perëndisë si një përbërës shtesë që u jep më shumë energji përpjekjeve tona. Kisha e hershme nuk mendonte kështu. Ata e shikonin fuqinë e Perëndisë si një ndërhyrje të mrekullueshme, pa të cilën s'do të mund të bënin asgjë. Madje as fjalët e ungjillit nuk pritej të funksiononin automatikisht. Apostulli Pal e përkufizoi kështu shërbesën e vërtetë midis thesalonikasve: “Sepse ungjilli ynë nuk erdhi deri te ju vetëm me fjalë, por edhe me fuqi dhe me Frymën e Shenjtë, dhe me shumë siguri” (1 e Thesalonikasve 1:5). Ardhja e ungjillit nxiti një përballje, një përplasje, midis pretendimeve të kulturës thesalonikase dhe pretendimeve të një mbretërie të përjetshme. Kjo i ktheu thesalonikasit nga idhujt e vetëkrijuar, te shërbimi ndaj Perëndisë së vërtetë dhe të gjallë (1 e Thesalonikasve 1:9). Ideja se Perëndia do të rriste fuqitë e tyre thjesht duke ua dhënë fuqinë e tij, ishte mendimi më i largët në mendjen e këtyre besimtarëve.

Si mund të kemi sot më shumë nga fuqia e Perëndisë? Gjithmonë përgjigja do të jetë e thjeshtë. E vetmja gjë që mund të bëjmë është të kthehemi te Zoti ynë dhe te hiri i tij: “Forcohu në hirin që është në Krishtin Jezus” (2 e Timoteut 2:1).

A duket shumë e thjeshtë përgjigjja, madje zhgënjyese? Atëherë provoje! Kurrë s'është e lehtë, por do të thotë që ne refuzojmë qëllimisht çdo burim tjetër force, përveç hirit të Krishtit. Një refuzim i tillë shkon kundër intuitës për të krishterë si ne: pragmatikë, punëmbarruar dhe me vetësiguri. Na duket sikur zgjuarsia jonë gjithmonë na premtan më shumë ndikim. Por kjo zgjuarsia është në fakt një pengesë e maskuar shumë mirë si diçka e dobishme. Beteja e vërtetë që po luftohet në kohën tonë, është aq e thellë, saqë mund të fitohet veç përmes hirit që gjejmë vetëm në Jezu Krishtin. Çdo armë tjetër çon në arratisje, mposhtje dhe poshtërim. Ama të forcuar prej hirit të tij do të vazhdojmë përpara nga fitorja në fitore.

Meqenëse po mendojmë për fuqi nga Perëndia, ju mund të prisni që unë të bëj thirrje për më shumë lutje. Po, le të lutemi më shumë! Ne nuk do ta përjetojmë kurrë Perëndinë pa u varur tek ai dhe pa e thirrur Perëndinë. Pastor Eric Alexander, i kishës së Skocisë, shpjegon se çfarë roli luan realisht lutja në punën tonë: "Lutja është *thelbi* i punës në të cilën Perëndia na thërret. Ne shpesh flasim që të lutemi *për* punën, por në thelb vetë lutja është puna e vërtetë."¹

Sot është e rrallë të shohësh një pasion për lutjen, si thelbin e shërbesës së ungjillit. Gjithashtu besoj se është e kotë që t'i sforcuojmë njerëzit për t'u lutur. I vetmi rezultat është një entuziazëm i madh, që venitet shumë shpejt. Unë njoh vetëm një mënyrë që nuk dështon kurrë, për ta bërë një kishë të lutet dhe të vazhdojë të lutet që fuqia e Perëndisë të zbresë: ne kemi nevojë të dështojmë. Kemi nevojë të dështojmë aq keq dhe aq dukshëm, sa të zbulojmë se kemi vënë shumë besim te vetja

dhe jo te Perëndia. Ne kemi nevojë të tronditemi nga shembja e metodave tona më të mira. E megjithatë, çfarë bekimi që është ky shkatërrim katastrofik, me gjithë mjerimin dhe turpin e vet, nëse na kthen përsëri te Perëndia!

Madje edhe apostulli Pal mësoi përmes vështirësive. Perëndia i dha një vizion të qiellit (2 e Korintasve 12:1-4), por përjetimi i shenjtë nuk i dha depërtim në fuqi. Përkundrazi, ai iu bë “gjemb në mish”, dhimbja që e çoi në dobësi të mëdha (vargjet 5-10). Pikërisht në nevojën e tij të skajshme Zoti e takoi fuqishëm. Pastaj, shërbesa e tij pati sukses si kurrë më parë. “Prandaj unë kënaqem në dobësi, në fyerje, në nevoja, në përndjekje, në ngushtica për shkak të Krishtit, sepse, kur jam i dobët, atëherë jam i fuqishëm” (vargu 10).

Ja pra zgjedhjet me të cilat përballemi në çdo moment: A do të synojmë të jemi mbresëlënës? A presim që të kemi kontroll të plotë? A do të sigurohemi që të kemi gjithmonë fitore dhe të jemi të parët? Apo do të jemi të lumtur që fuqia e Krishtit të qëndrojë mbi ne në dobësinë tonë të pafundme? “Askush nuk mund të lërë njëherësh përshtypje se ai vetë është i zgjuar dhe se Jezu Krishti është i fuqishëm për të shpëtuar.”²

Këtë s’mund ta bëjë as kisha.

GUXIMI

Thesari i dytë është guximi. Jezusi tha: “Sepse ai që do të shpëtojë jetën e vet, do ta humbasë; por ai që do ta humbasë jetën e vet për hirin tim e për ungjillin, do ta shpëtojë” (Marku 8:35).

Ka vetëm një mënyrë për t’i shërbyer Zotit tonë me përkushtim të plotë, pavarësisht çmimit: “që ai të bëhet i pari në

të gjitha” (Kolosianëve 1:18). Henry Drummond thoshte: “Mos e prekni krishterimin, nëse nuk jeni të gatshëm të kërkonti më parë Mbretërinë e Qiellit. Ju premtoj një jetë të mjerueshme nëse e kërkonti të dytën.”³

Ungjilli nuk përparon kurrë nëse dikush nuk paguan një çmim. Duhet guxim për të jetuar në realitetin e atij çmimi, por kjo gjithashtu sjell liri. Nuk jemi më të ngarkuar me interesat personale apo të burgosur nga arritjet e së shkuarës e as të frikësuar prej dështimeve të kaluara. Përkundrazi, jemi të lirë të vrapojmë në garën që është para nesh, duke parë vetëm drejt Jezusit.

Për këtë arsye, në mendjen tonë duhet të rivendosim veten te vija e nisjes së garës në të cilën do të vrapojmë, në rrëzë të malit që do të ngjysim dhe të gëzohemi për këtë garë si aventura më e madhe e jetës sonë, dhe të tejkalojmë vështirësinë e radhës.

Madhështia e Krishtit krijon guxim në ne. Pali shkruan: “Duke harruar ato që kam lënë pas dhe duke u zgjatur drejt atyre që kam përpara, po ndjek pas synimin” (Filipianëve 3:13-14). Kështu mendojnë të krishterët e *pjekur* (vargu 15). Ata janë pushtuar nga ungjilli dhe bëhen të zellshëm, të hapur dhe shohin përpara.

Një pastor i *pjekur* nuk e trajton kishën e tij si një hedhje të rastësishme zari, por është ndershmërisht i hapur ndaj një reformimi domethënës dhe shqyrtues të asaj kisha. Çdo pastor tregohet i mençur nëse pyet: “Çfarë ia vlen të mbrohet me çdo kusht në kishën tonë?” Disa gjëra janë me vlerë, por jo të gjitha.

Nëse je udhëheqës kisha dhe je rehatuar në shërbesën tënde duke ndjekur një rutinë të mërzitshme, duke marrë një

pagë të rregullt dhe duke duruar derisa të vijë pensioni, problemi yt nuk është mungesa e mundësive. Problemi yt është se e ke larguar vështrimin nga lavdia e Jezusit. Je kënaqur me diçka më pak. Duhet të pendohesh për çdo lavdi më të ulët dhe t'i shërbesh sërish Zotit tënd duke u dorëzuar me gëzim.

Nëse je i shqetësuar për bekime të reja në kishën tënde, ndoshta e ke harruar se e kujt është kisha. Nuk është e jotja! Kisha u ble me një çmim dhe i përket një Tjetri. Lëre atë të bëjë atë që do, vetëm sipas Fjalës së tij, vetëm për lavdinë e tij. Besoji atij që me çdo thesar të rremë që i dorëzon, ai do të të bekojë me më tepër pasuri të vërteta frymërore.

Pengesa kryesore ndaj shërbesës së ungjillit përmes kishës tënde nuk është jashtë në botë; pengesa kryesore është brenda vetë kishës tënde. Çdo kishë, në njëfarë mase, pengon dhe bllokun ungjillin, madje edhe ndërsa synimi ynë është përparimi i ungjillit. Pra, secila nga kishat tona duhet të shqyrtojë vetveten. Pastaj duhet të bëjmë çdo ndreqje, sado të dhimbshme, sado turpëruese, sado të debatueshme, për hir të dashurisë së Zotit Jezus Krisht. Ai do të nderojë guximin tonë, sepse buron prej besimit.

Shkrimi na tregon se kisha e hershme çmonte guximin më tepër se jetën (Veprat 4:23-31). Sa emocionuese do të ishte nëse kishat tona sot do ta vendosnin Zotin të parin, duke qenë të sigurta se ai ka për ne qëllime të lidhura me ungjillin. Është e gëzueshme që një kishë të qëndrojë bashkë në unitet dhe të thotë: “Nuk e dimë saktësisht si do të duket kjo në realitet, por ne do t'i besojmë Zotit dhe do të vazhdojmë të ecim përpara, sepse e vetmja gjë që ka rëndësi për ne, është lavdia më e lartë e Jezusit në botën tonë sot.”

Guximi i ri nis gjithmonë me udhëheqësit. Ashtu si janë udhëheqësit, ashtu bëhet edhe e gjithë kisha me kalimin e kohës. Nëse udhëheqësit janë të dhënë vetëm pas organizimeve dhe planeve, edhe adhurimi i kishës do të marrë një natyrë biznesi. Por nëse udhëheqësit janë guximtarë për Krishtin, kisha e tyre do të jetë gjithashtu e tillë. John Heuss, një pastor episkopal i brezit të kaluar, flet për ne sot:

Kam një bindje në rritje se asnjë bashkësi nuk mund ta përmbushë funksionin e vet të vërtetë nëse në qendër të udhëheqjes së saj nuk ka një komunitet të vogël të krishterësh fanatikë të qetë, të ndryshuar dhe vërtet të konvertuar. Problemi me shumicën e bashkësive është se askush, përfshirë këtu edhe pastorin, nuk është ndryshuar vërtet thellësisht. Edhe kur ka një shërbyes të përkushtuar dhe vetësakrifikues në qendër të bashkësisë, pak gjëra do të ndodhin derisa të ketë një komunitet burrash dhe grash të ndryshuar.... Ne nuk duam burra të zakonshëm. Burrat e zakonshëm nuk mund ta fitojnë dot për Krishtin jetën e vrazhdë dhe pagane të një qyteti si New York-u. Na duhen fanatikë të qetë.⁴

Këtë nuk e thotë vetëm një episkopal. Howard Guinness, një udhëheqës i hershëm i Bashkësisë së Krishterë *InterVarsity*, na jep një sfidë të ngjashme:

Ku janë njerëzit që i thonë “jo” vetes, që marrin kryqin e Krishtit për ta mbajtur dhe për të shkuar pas tij... që janë të gatshëm nëse do të jetë e nevojshme, të përgjaken, të vuajnë dhe të vdesin mbi atë kryq?... Ku janë aventurierët, eksploruesit, piratët për Perëndinë, të cilët e konsiderojnë një shpirt njeriu shumë më të vlefshëm se ngritja apo rënia e një perandorie?... Ku janë

Shtegu ynë përpara

burrat që janë të gatshëm të paguajnë çmimin e vizionit?... Ku janë burrat e Perëndisë në këtë ditë të fuqisë së Perëndisë?⁵

Si përfundim, vetë Jonathan Edwards na këshillon të gjithëve:

Ata që shërbejnë në kishë, kanë nevojë urgjente për dy gjëra nëse duan të arrijnë gjëra të mëdha për mbretërinë e Perëndisë, dhe këto janë zelli dhe vendosmëria. Influenca dhe fuqia e tyre për të ndikuar janë më të mëdha nga sa mendojmë. Dikush me aftësi të zakonshme do të arrijë më shumë me zell dhe vendosmëri sesa dikush dhjetë herë më i talentuar, por pa zell dhe vendosmëri... Burrat e pushtuar nga këto cilësi zakonisht ia dalin në çdo gjë. Shumica e gjërave të mëdha në botë, si revolucionet e mëdha në mbretëritë dhe perandoritë e tokës, kanë ndodhur kryesisht për shkak të zellit dhe vendosmërisë. Vetë shfaqja e një personaliteti tërësisht të përfshirë, së bashku me një guxim sypatrembur dhe vendosmëri të palëkundur, te çdo person që ka ndërmarrë udhëheqjen në çdo lloj pune njerëzore, sjell një përparim të madh në arritjen e rezultatit të dëshiruar.... Kur njerëzit shohin një nivel të lartë zelli dhe vendosmërie te një person, kjo i mahnit dhe ka një ndikim të fuqishëm mbi ta... Por kur tregohemi të ftohtë dhe pa zemër, duke vazhduar pa ndjenjë dhe formalisht, ne nuk do të arrijmë ndonjë gjë të madhe. Kur përpjekjet tona shfaqin një ftohtësi dhe pavendosmëri të tillë, as nuk do t'i bëjnë njerëzit që ta mendojnë dorëzimin... Kur tregojmë një shpërfillje dhe burra-cakëri të tillë, nxitim vetëm kundërshtim.⁶

DASHURIA

Thesari i tretë për të cilin një kishë ka nevojë është dashuria. “Gjithçka që ju bëni, bëjeni me dashuri” (1 e Korintasve 16:14). Me këtë fjali të vetme, apostulli Pal përmbledh gjithë

doktrinën e ungjillit që ka dhënë mësim te 1 e Korintasve në një konkluzion praktik. Kurora e një kisha të mësuar mirë është bukuria e dashurisë.

Si mund të jetë ndryshe? Vetë Krishti është plotësisht i dashur. Në predikimin e tij me këtë titull, John Flavel na ndihmon të shikojmë bukurinë e pakrahasueshme dhe të pastër të Zotit:

Krishti ua kalon pafundësisht edhe krijesave më të shkëlqyera dhe më të dashura. Pavarësisht bukurisë që gjendet tek ato, ajo nuk të lë pa një shije të hidhur. Piktura më e bukur duhet të ketë hijet e veta. Xhevahirët më të rrallë dhe më të shndritshëm duhet të kenë një sfond të errët që të shfaqet bukuria e tyre. Edhe krijesa më e mirë ka një shije të hidhur. Nëse ka diçka të këndshme, gjithashtu ka diçka të pakëndshme. Nëse një person ka çdo përsosmëri, si nga natyra dhe nga hiri, për të na kënaqur ne, ende gjendet ndonjë korruptim i natyrshëm i ndërthurur me të, gjë e cila na dekurajon. Por nuk është kështu me Krishtin tonë plotësisht të dashur. Përsosmëritë e tij janë të pastra dhe të papërziera. Ai është një det ëmbëlsie, pa asnjë pikë vreri.⁷

Ky është Krishti! Për ne, ai do të jetë gjithmonë një det i pafundëm ëmbëlsie. Tek ai nuk do të provojmë kurrë asnjë pikë vreri. Te Krishti nuk ka asgjë për t'u shqetësuar. Ai është plotësisht i ëmbël dhe i dashur.

Rrjedhojat për marrëdhëniet tona njerëzore janë mahnitëse. Krishti, i cili është “në gjirin e Atit” (Gjoni 1:18), ka ardhur në botën tonë të vrazhdë. Ai është i pranishëm në kishën e tij sot dhe kjo është e dukshme. Ai sjell butësi, arsye-

tim, vetëpërmbytje, sinqeritet, dhe kujdes vetëmohues në marrëdhëniet tona me njëri-tjetrin. Ne e zhgënjëm Krishtin në shumë mënyra. Por ne i përkasim atij që është plotësisht i dashur, që do të thotë se nuk mund të ketë asgjë të pavlerë, të ulët, të poshtër apo të keqe në ne, e cila nuk mund të ndreqet menjëherë nga ungjilli i tij. Si do ta shohin njerëzit e kësaj bote bukurinë e vërtetë të Kreut tonë nëse trupi i tij këtu poshtë është i njollosur me shëmti, si çdo gjë tjetër në këtë botë? Nuk kemi asnjë të drejtë që ta shpërftyrojmë shëmbëllimin e tij mbi ne. Mes ndjekësve të Krishtit, bukuria ka autoritet.

Jezusi na tha se bota mosbesuese do të na identifikojë si të krishterë, vetëm kur ne të reflektojmë dashurinë e tij.⁸ Ai tha: “Po ju jap një urdhërim të ri: ta doni njëri-tjetrin; sikurse unë ju kam dashur ju, ashtu edhe ju ta doni njëri-tjetrin. Prej kësaj do t’ju njohin të gjithë që jeni dishepujt e mi, nëse keni dashuri për njëri-tjetrin” (Gjoni 13:34-35).

Urdhërimi i Krishtit është që ta duam njëri-tjetrin. Shembulli i Krishtit është që të vdesim për njëri-tjetrin. Premtimi i Krishtit është që dashuria jonë do t’i tregojë një bote dyshuese ndryshimin e vërtetë që ai sjell. Dashuria është mënyra e autorizuar nga Krishti, që ne të jemi bindës në sytë e botës. Njerëzve sot nuk u intereson shumë doktrina, ama dashuria po. Botës nuk i bën përshtypje asgjë rreth nesh dhe as duhet t’i bëjë, përveç dashurisë së Krishtit. *Nëse dështojmë ta duam njëri-tjetrin në mënyrë aq të mrekullueshme, saqë të jemi të ngjashëm me Jezusin, atëherë bota ka të drejtën të thojë se nuk dimë asgjë për të. Ata mund ta kenë gabim. Ne mund të jemi vërtet të krishterë, por bota ka të drejtë t’i konsiderojë jo të krishterë,*

ata të krishterë që nuk tregojnë dashuri. Vetë Jezusi ua dha atë të drejtë.

Madje Jezusi tha edhe më tepër se kaq. Te Gjoni 17, ai u lut jo për racën njerëzore në përgjithësi, por për njerëzit e tij: “Nuk lutem për botën, por për ata që më ke dhënë... që të gjithë të jenë një, ashtu si ti, o Atë, në mua dhe unë në ty që edhe ata të jenë një në ne, që bota të besojë që ti më dërgove” (Gjoni 17:9, 21). Realiteti përfundimtar në hyjninë e përjetshme është komuniteti i dashur, Ati një me Birin, Biri një me Atin. Bota nuk e njej aspak këtë unitet personal, të fortë dhe të pathyeshëm. Bota është përçarëse, e zemëruar, e tensionuar dhe gjaknxehtë. Bota nuk beson se uniteti i vërtetë mund të ekzistojë. Ata nuk e kanë parë kurrë. E vetmja gjë që kanë parë, është konkurrenca e ashpër, por Jezusi u lut për ne, kishën e tij, që të ishim një lloj i ri komuniteti në këtë botë. Ai u lut që kishat tona të ishin prova e gjallë e realitetit përfundimtar para botës sot, që më shumë njerëz të shohin përtej kësaj bote, ndërsa shohin në kishat tona—po, në kishat tona—reflektimin e unitetit të Atit me Birin dhe më pas të besojnë ungjillin.

Ndërsa madhështia e lutjes së Zotit tonë depërton brenda nesh, a mund të mendojmë për të gjitha këto pa u pikëlluar? Me shumë të drejtë bota sheh kishat e përçara dhe mendon: “Kur ju të krishterët të filloni të merreni vesh me njëri-tjetrin, mund të flasim. Deri atëherë, nuk jemi të interesuar!” Në mesin tonë si të krishterë rrezikohet vetë dëshmia që Ati ka dërguar Birin. Nuk rrezikohet vetëm besueshmëria jonë, por ajo e Jezusit, si ai që u dërgua prej Perëndisë.

Uniteti brenda kishave tona, dhe ai me të gjithë të krishterët

Shtegu ynë përpara

e vërtetë, unitet i lindur nga dashuria, nuk është si garnitura në pjatë, që ndoshta na pëlqen. Uniteti ynë lartëson Jezusin në sytë e botës, si Biri i vërtetë i Perëndisë, i dërguar prej Atit—të gjitha deklaratat e tij janë bindëse, të gjitha qëllimet e tij si të dëshirueshme, të gjitha premtimet e tij si të pathyeshme. Kjo ishte aq e rëndësishme për Jezusin sa që *u lut* për të. A lutemi ne? A kemi të njëjtin pasion si ai? Apo e trajtojmë si një mundësi shtesë, ndërsa u jepemi përparësive tona?

Ne jemi dëshmia e gjallë e Jezusit si Biri i Perëndisë, nëpërmjet unitetit me të gjithë të krishterët e vërtetë kudo. Unë besoj se kjo dashuri, për të gjitha kishat e vërteta, nuk kërkon të jemi njësoj si institucione, ama kërkon identifikim emocional. Kishat tona duhet të gëzohen për suksesin e njëra-tjetrës dhe të vajtojnë për rëniet e njëra-tjetrës. Ne duhet të flasim mirë për njëri-tjetrin përtej dallimeve denominacionale dhe ta përuhim veten në këndvështrimin tonë, duke falur lëndimet e së shkuarës dhe duke nxitur të mirën e përbashkët në ungjill. Krishti ynë i dashur meriton një kishë të dashur në botën e sotme!

Ja dy shembuj hapash praktikë që mund hedhim drejt unitetit të vërtetë. I pari vjen nga një pastor në qytetin tim, Nashville, i cili kohët e fundit përditësoi faqen e kishës së tij në internet. Njëra prej nënfaqeve titullohet “#enjëtaskuadër” (#sameteam). Teksti shkruan:

Ndërkohë që do të na pëlqente shumë të të kishim pjesë të familjes së kishës CPC, ne e dimë se duhen lloje të ndryshme kishash për të arritur njerëz të ndryshëm. Mbretëria e

UNGJILLI

Perëndisë është shumë më e madhe se çdo denominacion apo kishë! Nëse për çfarëdolloj arsyeje, vendos se CPC nuk është kisha e duhur për ty, ka shumë kisha të tjera të mira që mund të të rekomandojmë. Ja disa që mund t'i marrësh në konsideratë...

Pastaj faqja ofron një listë adresash interneti të kishave të tjera në qytet—presbiteriane, baptiste, anglikane dhe të pavaruara, të gjitha një në ungjillin. Kjo faqe interneti është një përgjigje e qartë e lutjes së Zotit tonë që ne të jemi një. Dhe është e pakonceptueshme që kjo bujari vetëmohuese e zemrës të mos bjerë në sy. Dashuria është gjithmonë bindëse. Ky pastor po dëshmon autoritetin e Birit të Perëndisë duke u solidarizuar publikisht me të krishterë të tjerë të vërtetë.

Një shembull i dytë lidhet me pajtimin. Duke qenë se jo gjithmonë e kemi dashur njëri-tjetrin me bukuri mbresëlënëse, ne duhet të përballemi ndershmërisht me dështimet tona dhe duhet të shërojmë marrëdhëniet e thyera, aq sa mundemi (Romakëve 12:18). Fatkeqësisht: “Një vëlla i fyer është si një qytet i fortë; dhe grindjet janë si shulat e një kalaje” (Fjalët e Urta 18:19). Oh: “Muret e padukshëm të ndarjes, të cilat ngrihen kaq lehtë, por janë kaq të vështirë për t'u shembur!”¹⁰ Fjalët dhe veprat mizore mbeten në kujtesë për dekada, duke kaluar edhe në brezin e ardhshëm. Koha nuk fshin asgjë!

Por Krishti mund të shpengojë gjithçka. Kur një shkelje prish unitetin e dashur të trupit të Krishtit, ne duhet të ndjekim udhëzimet e tij të qarta: “Kini kujdes veten tuaj! Nëse yt vëlla mëkaton kundër teje, qortoje; dhe nëse pendohet, fale. Edhe sikur të mëkatonte shtatë herë në ditë kundër teje, dhe shtatë

herë në ditë kthehet tek ti duke thënë: ‘Pendohem!’, fale” (Luka 17:3-4). Ka mençuri të thellë në ato fjalë të thjeshta. Ato meritojnë meditim të kujdesshëm. Zoti ynë është shumë i qartë këtu dhe për këtë kemi nevojë. Kur kemi gabuar ndaj dikujt apo dikush ka gabuar ndaj nesh, ne kemi prirje të japim vlerësime të ndërlikuara për situatën e vështirë. Ne ngatërrohem me rregulla dhe procedura, e poshtë tyre fshehim frikën dhe krenarinë tonë, por edhe saktësia më e madhe në procedurat tona nuk do të mund ta ripërtërijë dashurinë, nëse zemrat tona janë të hidhëruara. Fatmirësisht, mençuria e thjeshtë e Zotit tonë shkëlqen në ne, nëse kemi zemër të butë. Ai na tregon si të fillojmë të ecim drejt njëri-tjetrit, ndoshta me kujdes në fillim, por me fuqi shëruese kur zemrat tona janë të thyera.

Rizgjimi i Afrikës Lindore dhe theksi që i dha “të ecurit në dritë” më kanë ndihmuar. Për shembull, peshkopi Festo Kivengere tregon se si Zoti u mor me të:

Një ditë, bashkë me William Nagenda, po ndanim një itinerar rraskapitës predikimesh jashtë vendit. Gjatë rrugës u bëra xheloz për suksesin e vëllait tim. U bëra kritikues ndaj gjithçkaje që thoshte. Çdo fjali ishte e gabuar gramatikisht, ose pa përputhje me Shkrimet. Gjestet e tij ishin hipokrite. Gjithçka rreth vëllait tim ishte e gabuar, e gabuar, e gabuar. Sa më shumë e kritikojta, aq më i ftohtë bëhesha. Isha i ngurtë, i vetmuar dhe më kish marrë malli për shtëpinë. Fryma e Shenjtë po më bindte për mëkat, por unë vazhdoja të justifikoja veten dhe t’ja hidhja fajin William-it. Më në fund u pendova dhe m’u desh të përballesha me detyrën e vështirë të pranimit të sjelljes sime të keqe ndaj tij. Ishim gati të shkonim në një takim ku duhet të predikonim së bashku dhe i thashë: “William, më vjen

keq! Më vjen shumë keq! Ti e ndjeve ftohtësinë.” “Po, e ndjeva ftohtësinë, por nuk e dija çfarë kishte ndodhur. Çfarë ka?” “U bëra xheloz për ty. Të lutem, më fal.” Ai vëlla i dashur u ngrit dhe më përqafoi, dhe të dy së bashku derdhëm lot pajtimi. Zemra m’u ngroh dhe kur ai predikoi, mesazhi preku zemrën time.¹¹

Vargu që e ripërtëriu vazhdimisht dashurinë e të krishterëve afrikanë, ishte 1 e Gjonit 1:7: “Por, po të ecim në dritë, sikurse ai është dritë, kemi bashkësi me njëri-tjetrin dhe gjaku i Jezu Krishtit, Birit të tij, na pastron nga çdo mëkat.” Një zemër e distancuar nga Perëndia distancohet nga njerëzit. Ajo zemër bëhet pjesë e krahasimeve të pamëshirshme dhe e kërkon gjithmonë fajin tjetërkund. Prandaj i gjithë restaurimi nis duke u kthyer pas te Perëndia, si bij plëngprishës që jemi.

Gjëja e mrekullueshme është se, kur humbasim rrugën, nuk është e vështirë të kthehemi sërish tek ai. Ai e ka bërë veten lehtësisht të gjetshëm. Ai është “në dritë”, pikërisht atje në vendin e së vërtetës, ndershmërisë, sinqeritetit, rrëfimit dhe pranimit të gjendjes sonë. Vetë Perëndia na pret atje. Ne mëkatarët mund të shkojmë lirisht tek ai, përmes kryqit të Krishtit. Atje në dritë dhe vetëm në dritë, gjithçka përmirësohet edhe në marrëdhëniet tona me njëri-tjetrin.

Çmimi që paguajmë, është përballja me veten. Kjo është turpëruese dhe e dhimbshme. Prandaj, ne e shmangim dritën. E shkuara jonë ka ngjarje për të cilat nuk duam të mendojmë: fjalë të ashpra, vepra tradhtie, premtime të thyera dhe gjëra më të këqija. Ne i ngjeshim këto kujtime në errësirën e justifikimeve tona dhe hedhjeve të fajit. Nuk pranojmë ta quajmë

Shtegu ynë përpara

mëkatin “mëkat”. Ndihe mi kaq të kërcënuar nga ajo që kemi bërë, sa që nuk e pranojmë as vetë, e jo më t’ia rrëfejmë të tjerëve. Pikërisht kur jemi në mes të turpit më të thellë, Jezusi na do me më tepër butësi. A ka ndonjë arsye për të mos ecur në dritën e tij së bashku, ku mund të ripërtërijmë bashkësinë me njëri-tjetrin dhe gjaku i Jezusit na pastron nga çdo mëkat?

Është kaq rigjallëruese të kthehesh sërish te drita e ndershmërisë, atje ku e takuam Zotin herën e parë. Pikërisht atje mund t’i rifitojmë miqtë e humbur përmes dashurisë. Pikërisht atje, Jezusi përlëvdohet në sytë e botës.

Doktrina e ungjillit krijon një kulturë të ungjillit.

FALËNDERIME TË VEÇANTA

Falënderime për udhëheqësit dhe anëtarët e Kishës Immanuel në Nashville, ndërsa rritemi së bashku në ungjill, si në doktrinën ashtu dhe në kulturën e tij.

Falënderime për Mark Dever, Jonathan Leeman dhe për secilin në organizatën 9Marks. Besimi që shfaqët, duke mëftuar që të shkruaj këtë volum, më mbush plot me ndjenja të thella pamjaftueshmërie dhe privilegji të lartë.

Falënderime ndaj Crossway Books për bashkëpunimin tuaj në ungjillin. E keni vendosur Zotin të parin mbi biznesin tuaj, edhe pse e kryeni atë në mënyrë të shkëlqyer.

Falënderime për zërat nga e shkuara që ende flasin, Martin Luther, John Calvin, Charles Haddon Spurgeon, Martyn Lloyd-Jones, Francis Schaeffer, Festo Kivengere dhe sidomos për babain tim.

Falënderime për gruan time, Jani, që e mbajti barrën bashkë me mua me gëzim dhe duke u lutur. E dashura ime, vetëm ti e di!

SHËNIME

Hyrje

1 William Tyndale, "A Pathway into the Holy Scripture," në *Doctrinal Treatises* (Cambridge: The University Press, 1848), 8. Stili i azhurnuar.

2 F. Blass dhe A. Debrunner, *A Greek Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature*, përkthyes. Robert W. Funk (Chicago: The University of Chicago Press, 1973), §119(1).

3 Whittaker Chambers, *Witness* (New York: Random House, 1952), 14. Redaktuar për qartësi.

4 D. Martyn Lloyd-Jones, *What Is an Evangelical?* (Edinburgh: Banner of Truth, 1992), 9-10. Lloyd-Jones vazhdon: "Pozita e shumicës së kishave protestante sot është pothuajse komplet e kundërta me pozitën që patën kur u shfaqën në fillim... Nuk ia vlen të mendosh që, meqenëse diçka ka nisur siç duhet, do të vazhdojë të jetë siç duhet. Është një proces që ndodh, për shkak të mëkatit dhe së keqes, që ka tendencën të sjellë jo vetëm ndryshim, por madje degradim."

5 Francis A. Schaeffer, "How Heresy Should Be Met", *Reformation Review*, korrik 1954, 9. Theksim i origjinalit.

6 A. W. Tozer, *Keys to the Deeper Life* (Grand Rapids: Zondervan, 1965), 8.

7 Raymond C. Ortlund, "Revival", Lake Avenue Congregational Church, 1 shkurt 1976.

Kapitulli 1: Ungjilli për ty

1 Francis A. Schaeffer, *The Church Before the Watching World* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1971), 62.

2 Francis A. Schaeffer, *The Church at the End of the Twentieth Century* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1970), 107.

UNGJILLI

3 “Q & A: Anne Rice on: Following Christ without Christianity”, christianitytoday.com, postuar në 17 gusht 2010.

4 Greg Gilbert, *What Is the Gospel?* (Wheaton, IL: Crossway, 2010), 37-38.

5 John Piper, *Desiring God: Meditations of a Christian Hedonist* (Portland, OR: Multnomah Press, 1986), 78.

6 A. W. Tozer, *The Knowledge of the Holy* (New York: Harper & Row, 1961), 9.

7 Marcus Dods, *The Book of Genesis* (New York: A. C. Armstrong and Son, 1902), 161.

8 Reynolds Price, *Letter to a Man in the Fire* (New York: Scribner 1999), 54.

9 W. H. Auden, *Selected Poems* (New York: Vintage, 2007), 96.

10 Lauren Slater, “The Trouble with Self-Esteem,” *The New York Times*, 3 shkurt 2002, www.nytimes.com/2002/02/03/magazine/the-trouble-with-self-esteem.html.

11 C. S. Lewis, *Mere Christianity* (New York: Macmillan, 1958), 40-41.

12 A. B. Bruce, *The Humiliation of Christ* (Edinburgh: T. & T. Clark, 1905), 334.

13 Octavius Winslow, *Personal Declension and Revival of Religion in the Soul* (London: Banner of Truth, 1962), 183-84. Theksim i origjinalit. Stil i azhurnuar.

14 Gerhard O. Forde, *Justification by Faith: A Matter of Death and Life* (Philadelphia: Fortress Press, 1982), 22.

15 Jonathan Edwards, *Works* (Edinburgh: Banner of Truth, 1979), I:687. Stil i azhurnuar.

Kapitulli 2: Ungjilli për kishën

1 Një përkufizim besnik dhe më i hollësishëm i kishës gjendet te Jonathan Leeman, *Church Membership: How the World Knows Who Represents Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2012), 52.

2 Emily Esfahani Smith, “Relationships Are More Important Than Ambition,” *The Atlantic*, 16 prill 2013, www.theatlantic.com/

health/archive/2013/04/relationships-are-more-important-than-ambition/275025/.

3 C. S. Lewis, "Membership," në *The Weight of Glory* (New York: HarperCollins, 2001), 174-75.

4 John Flavel, *The Whole Works of the Rev. Mr. John Flavel* (London: W. Baynes and Son, 1820), I:61. Stili i azhurnuar.

5 Në Biblën ESV lexojmë: "...duke qenë se e pastroi." Por sintaksa e greqishtes gjithashtu mund të thotë "...duke e pastruar atë." (NIV). Për mendimin tim, kjo e fundit është më e mundshme.

6 David Peterson, *Possessed by God: A New Testament Theology of Sanctification and Holiness* (Grand Rapids: Eerdmans, 1995), 52-53.

7 John Owen, *The Works of John Owen* (Edinburgh: Banner of Truth, 1980), II:63. Theks i shtuar.

8 Shiko Francis A. Schaeffer, *The Finished Work of Christ* (Wheaton, IL: Crossway, 1998), 173-77.

Kapitulli 3: Ungjilli për gjithçka

1 Harvie Conn, "Views of the City," *Third Way*, 24 shtator 1989.

2 Lesslie Newbigin, *The Open Secret: An Introduction to the Theology of Mission* (Grand Rapids: Eerdmans, 1995), 30-31.

3 Bob Dylan, "Everything Is Broken," *Oh Mercy* (Columbia Records, 1989).

4 John Calvin, *The Epistle of Paul the Apostle to the Hebrews* (Grand Rapids: Eerdmans, 1980), 9.

5 Jürgen Moltmann, *The Way of Jesus Christ: Christology in Messianic Dimensions* (Minneapolis: Fortress Press, 1993), 98-99. *Pars pro toto* në latinisht do të thotë "një pjesë që përfaqëson të tërën".

6 Dorothy Sayers, e cituar te D. A. Carson, *The Gagging of God: Christianity Confronts Pluralism* (Grand Rapids: Zondervan, 1996), 53.

7 J. R. R. Tolkien, *The Return of the King* (Boston: Houghton Mifflin, 1994), 901.

8 Festo Kivengere, *Revolutionary Love* (Fort Washington, PA: Christian Literature Crusade, 1983), 60.

9 Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (London: Banner of Truth, 1969), 327-28. Stil i azhurnuar.

10 Augustine, cituar nga Peter Brown, *Augustine of Hippo* (Berkeley: University of California Press, 1967), 297-98.

11 Martin Luther, cituar nga Theodore G. Tappert, red., *Luther: Letters of Spiritual Counsel* (Philadelphia: Westminster Press, 1955), 86-87.

Kapitulli 4: Diçka e re

1 Francis Schaeffer, *2 Contents, 2 Realities* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1975), 25, gjithashtu 1-32.

2 Christian Smith, *Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers* (Oxford: Oxford University Press, 2005), 162-71.

3 Po aty, 163.

4 Elton Trueblood, *The Incendiary Fellowship* (New York: Harper & Row, 1967), 107-8.

5 Francis A. Schaeffer, *Speaking the Historic Christian Position into the 20th Century* (publikuar privatisht, 1965), 125-26.

6 John Calvin, *Institutes of the Christian Religion* red. John T. McNeill, përkth. Ford Lewis Battles, *Libraria e klasikëve të krishterë, vëllimet*. 20-21 (Louisville: Westminster John Knox, 1960), 4.1.21.

7 Një diskutim i plotë dhe ndihmues është i disponueshëm nga Jonathan Leeman, *Church Discipline: How the Church Protects the Name of Jesus* (Wheaton, IL: Crossway, 2012).

8 Edmund P. Clowney, *The Church* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1995), 30.

9 Peter Collier dhe David Horowitz, *Destructive Generation: Second Thoughts about the Sixties* (New York: Summit Books, 1989), 80.

10 Nga himni "I Love Thy Kingdom, Lord" nga Timothy Dwight, 1800.

11 Falënderoj John Piper që ma sugjeroi këtë rresht në korrespondencë private.

Kapitulli 5: Jo e lehtë, por e mundur

1 Martin Luther, *A Commentary on St. Paul's Epistle to the Galatians* (London: James Clarke & Co., 1953), 40. Stil i azhurnuar.

Falënderime të veçanta

2 Falënderoj djalin tim Dr. Eric Ortlund, i cili më ndihmoi ta artikuloj këtë.

3 John Bunyan, *Grace Abounding* (Cambridge: The University Press, 1907), 71-72. Theksim i origjinalit. Stil i azhurnuar.

4 Bibla ESV: “plehra.” Por një përkthim më i fortë është siguruar, përgjatë vargjeve të versionit King James “pleh.” Shiko Moisés Silva, *Philippians* (Grand Rapids: Baker Book House, 1992), 180.

5 Charles Haddon Spurgeon, “The Church—Conservative and Aggressive,” *The Metropolitan Tabernacle Pulpit*, vëll. XII (Pasadena, TX: Pilgrim Publications, 1977), 366. Predikuar në 19 maj 1861. Theksim i origjinalit.

6 A. W. Tozer, “True Faith Brings Committal,” në *The Root of the Righteous* (Harrisburg: Christian Publications, 1955), 50.

7 John R. W. Stott, *The Message of Galatians* (London: Inter-Varsity Press, 1968), 49.

8 *Mishnah*, Oholoth, 18.7.

9 Paul Tournier, *Guilt and Grace* (New York: Harper & Row, 1962), 15-16.

10 Martin Luther, *Galatians* (Wheaton, IL: Crossway, 1998), 111-12. Pak i redaktuar.

Kapitulli 6: Çfarë mund të presim

1 R. V. G. Tasker, *The Second Epistle of Paul to the Corinthians* (Grand Rapids: Eerdmans, 1974), 57.

2 Bruce K. Waltke, *Genesis: A Commentary* (Grand Rapids: Zondervan, 2001), 142. Theksim i shtuar.

3 John Calvin, *The Second Epistle of Paul the Apostle to the Corinthians* (Grand Rapids: Eerdmans, 1980), 35.

4 D. Martyn Lloyd-Jones, *Revival* (Westchester, IL: Crossway Books, 1987), 300.

5 Charles Haddon Spurgeon, “The Two Effects of the Gospel”, *The New Park Street Pulpit* vëll. I (Pasadena, TX: Pilgrim Publications, 1981), 198. Predikuar më 27 maj 1855.

6 John Piper, cituar te Justin Taylor, “Tozer’s Contradiction and His Approach to Piety,” në blogun *Between Two Worlds*, 8 qershor

2008, thegospelcoalition.org/blogs/justintaylor/2008/06/08/tozers-contradiction-and-his-approach_08/.

Kapitulli 7: Shtegu ynë përpara

1 Eric J. Alexander, "A Plea for Revival," në *Our Great God and Savior* (Edinburgh: Banner of Truth, 2010), 174. Theksim i shtuar.

2 James Denney, cituar te James S. Stewart, *Heralds of God* (New York: Charles Scribner's Sons, 1946), 74.

3 Henry Drummond, cituar te Raymond C. Ortlund, *Let the Church Be the Church* (Waco: Word, 1983), 44.

4 John Heuss, *Our Christian Vocation* (Greenwich: The Seabury Press, 1955), 15-16.

5 Howard W. Guinness, *Sacrifice* (Chicago: InterVarsity Press, 1947), 59-60.

6 Jonathan Edwards, "Thoughts on the Revival," në *Works* (Edinburgh: Banner of Truth, 1979), I:424. Stil i azhurnuar.

7 John Flavel, "He Is Altogether Lovely," në *The Whole Works of the Reverend Mr. John Flavel* (London: Thomas Parkhurst, 1701), I:332. Stil i azhurnuar.

8 Ky argument, nga Gjoni 13 dhe 17, thekson Francis A. Schaeffer, *The Mark of the Christian* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1970), 7-16.

9 christpres.org/sameteam.

10 Derek Kidner, *The Proverbs: An Introduction and Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1964), 130.

11 Festo Kivengere, cituar te Richard K. MacMaster and Donald R. Jacobs, *A Gentle Wind of God: The Influence of the East Africa Revival* (Scottsdale: Herald Press, 2006), 212.

A ËSHTË KISHA JOTE E SHËNDETSHME?

9Marks ekziston për të pajisur udhëheqësit e kishave me një vizion biblik dhe me burime praktike, për ta shfaqur lavdinë e Perëndisë ndër kombe përmes kishave të shëndetshme.

Për këtë qëllim, ne duam t'i ndihmojmë kishat të rriten në nëntë shenjat e shëndetit, të cilat shpesh lihen pas dore:

1. Predikimi ekspozues
2. Doktrina e ungjillit
3. Një kuptim biblik i kthimit në besim dhe i ungjillëzimit
4. Anëtarësia biblike e kishës
5. Disiplina biblike e kishës
6. Interesimi biblik për dishepullimin dhe rritjen
7. Udhëheqja biblike e kishës
8. Kuptimi biblik i praktikës së lutjes
9. Kuptimi dhe praktika biblike e misioneve

Në organizatën 9Marks, ne shkruajmë artikuj, libra, vlerësime librash si dhe një revistë online. Ne organizojmë konferenca, regjistrojmë intervista dhe prodhojmë materiale të tjera për t'i pajisur kishat që ta shfaqin lavdinë e Perëndisë.

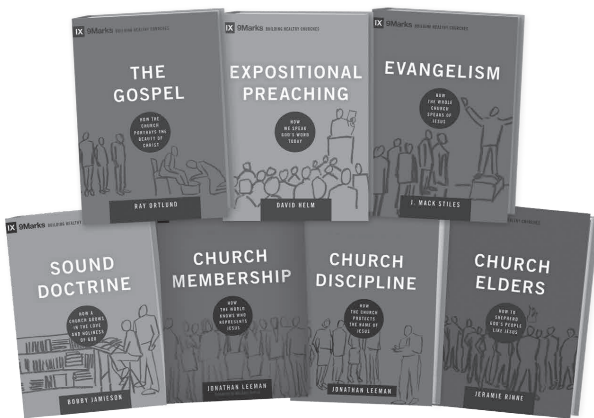
Vizitoni faqen tonë të internetit për të gjetur materiale në më shumë se 40 gjuhë të ndryshme dhe për t'u abonuar për revistën tonë falas online. Shihni një listë të plotë të të gjitha faqeve tona në gjuhë të huaja në adresën: 9marks.org/about/international-efforts/.

9MARKS: SERIA “SI TË NDËRTOJMË KISHA TË SHËNDETSHME”

Seria 9Marks përmban nga një libër të shkurtër të lexueshëm, për secilën nga 9 shenjat të prezantuara fillimisht nga libri shumë i shitur i pastor Mark Dever: **Nëntë shenjat e një kisha të shëndetshme** (plus një libër shtesë për doktrinën).

Këta libra të përmbledhur dhe të dobishëm do të të ndihmojnë të rrokësh atë që Bibla thotë për kishën vendase dhe si të ndërtojme një bashkësi të shëndetshme.

IX 9Marks | Për më shumë informacion, vizito www.crossway.org.

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Ortlund, Ray

Ungjilli: Si e portretizon kisha bukurinë e Krishtit / Ray Ortlund; përkth. Sara Gjana, Asim Hamza; red. Vilma Dina, Linea Simeon.

– Tiranë: Vision printing, 2023

140 f. ; 12.7 x 17.8 cm.

Tit. origj.: The Gospel: How the church portrays the beauty of Christ

9Marks ISBN 978-1-958168-87-5

1. Krishtërimi 2. Jezusi 3. Kisha

27 -72

SI E PORTRETIZON KISHA BUKURINË E KRISHTIT?

Ungjilli është një mesazh teologjik. Ky mesazh krijon gjithashtu bukurinë njerëzore—marrëdhënie të bukura në kishat tona, duke e bërë të dukshme lavdinë e Krishtit përpara botës sot.

Në këtë libër shumë të përshtatshëm për kohën tonë, pastor Ray Ortlund shtron çështjen se doktrina e ungjillit krijon kulturën e ungjillit. Në shumë prej kishave tona mungon pikërisht bukuria e një kulture ungjilli. Kur ungjilli lejohet të ushtrojë fuqinë e tij të plotë, një kishë shkëlqen me lavdinë e Krishtit.

“Bindës. Nxitës. Inkurajues. Shqyrtues. Dhe mbi të gjitha, mahnitës. Sa vizion i bukur i asaj që kisha mund të jetë vërtet përmes fuqisë së ungjillit.”

THOMAS R. SCHREINER, Profesor i Interpretimit të Dhiatës së Re në katedrën James Buchanan Harrison, The Southern Baptist Theological Seminary

“Ray Ortlund ndërthur reflektimet e thella biblike për mënyrën se si doktrina e ungjillit duhet të çojë te kultura e ungjillit, duke sjellë citime të zgjedhura nga njerëz të shenjtë të historisë së kishës. Një libër i domosdoshëm për çdo kishë, që dëshiron të ndihmojë të humburit, në vend që t'i pengojë ata t'i afrohen Krishtit.”

CRAIG L. BLOMBERG, profesor i shquar i Dhiatës së Re, Denver Seminary.

“Në këtë libër të qartë dhe të drejtpërdrejtë, Ray Ortlund bën punën e nevojshme dhe sfiduese të bashkimit të ungjillit jetëdhënës me përvojën dhe dëshminë e përditshme të kishës.”

STEPHEN T. UM, drejtues kryesor, Citylife Presbyterian Church, Boston, Massachusetts.

RAY ORTLUND (Dr, Universiteti Aberdeen) është pastori i kishës “Immanuel” në Nashville, Tennessee. Ai është autor i disa librave, përfshirë këtu komentaret “Preaching the Word” mbi Fjalët e Urta dhe Isaian dhe është kontribues në *Biblën e Studimit ESV*. Ai është gjithashtu presidenti i Renewal Ministries dhe shërben në këshillin e The Gospel Coalition dhe në rrjetin Acts29.

*Ky vëllim është pjesë e serive, 9Marks: Seria “Si të ndërtojme kisha të shëndetshme”.

